

วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

EDUCATION JOURNAL FACULTY OF EDUCATION KAMPHAENGPHET RAJABHAT UNIVERSITY

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2559

Vol.1 No.1 Jan - June 2016

- การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาด้วยบทเรียน E-Learning รายวิชาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
ขวัญฤทัย ทองบุญฤทธิ์ 1
- การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ
สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก 8
ธารทิพย์ ช้วนา ประสพสุข ฤทธิเดช และภูษิต บุญทองเถิง
- รายงานการใช้ชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เพชรบูรณ์ เขต 2 18
กวิณพัฒน์ ขวัญแน่น
- การประเมินโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นบ้าน 31
ของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา)
สุบัน พรเวียง
- สมรรถนะวิชาชีพครูเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน 44
ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
พฤชาดิพล พฤชาดิกุล
- การพัฒนารูปแบบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 58
ของโรงเรียนน้ำดิบพิทยาคม”ADDIE MODEL”
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1
ประจวบ ขวัญมัน
- การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยในศตวรรษที่ 21 68
ขวัญชัย ช้วนา และธารทิพย์ ช้วนา
- การประเมินทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 :จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ 77
จารุนันท์ ขวัญแน่น

วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร (วคคส)
EDUCATION JOURNAL FACULTY OF EDUCATION
KAMPHAENGPHET RAJABHAT UNIVERSITY (EJFE)

เจ้าของ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ สุวิทย์ วงษ์บุญมาก

อธิการบดี

รองศาสตราจารย์ ดร.ทวนทอง เขาวงกิตพิงศ์

รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและ
การจัดบัณฑิตศึกษา

บรรณาธิการ

ดร.ชัยรัตน์ บุมี

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร.จารุรัตน์ ขวัญแน่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ดร.ขวัญชัย ขวัญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ดร.ประจวบ ขวัญมัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ดร.มณฑา หมีไพรพฤกษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ดร.พฤตพิณ พลฤทธิกุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์ แก้วอุไร

มหาวิทยาลัยนเรศวร

รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พทธิประเสริฐ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอื้อมพร หลินเจริญ

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิญญู สมพงษ์ธรรม

มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ นาคสัมฤทธิ์

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ดร.ภาคภูมิ สุขเจริญ

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ดร.ทีปพัฒน์ สันตะวัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

รองศาสตราจารย์ ดร.พิสมัย รบชนะชัย พูลสุข

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

รองศาสตราจารย์ ดร.สุณี บุญพิทักษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐดา วงษ์นายะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังสุรีย์ พันธุ์แก้ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ดร.สุภาพร พงศ์ภิญโญโอภาส

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ดร.พฤตพิณ พลฤทธิกุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ฝ่ายดำเนินการ

อาจารย์อนุสิษฐ์ พันธุ์กล้า
อาจารย์วิวัฒน์ ทวีทรัพย์
อาจารย์เมธี มธุรส
อาจารย์ยลดา กระต่ายทอง
ดร.จารุพันธ์ ขวัญแน่น
ดร.ขวัญชัย ช้วนนา
ดร.ประจวบ ขวัญมัน
นางมาริตา จิตชู
นายอานนท์ ปลื้มเนตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ออกแบบปก

นายอานนท์ ปลื้มเนตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ผู้จัดทำและเผยแพร่

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

กำหนดเผยแพร่

ปีละ 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม

การสมัครเป็นสมาชิก

โปรดยื่นความจำนงค์ได้ตามแบบใบสมัครสมาชิก และส่งเงินสดหรือธนาคาณัติ ปณ.กำแพงเพชร
ส่งจ่ายในนาม นางมาริตา จิตชู สำนักงานบรรณาธิการวารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏกำแพงเพชร ต.นครชุม อ.เมือง จ.กำแพงเพชร 62000 ค่าบำรุงสมาชิก ปีละ 150 บาท จำหน่าย
เล่มละ 100 บาท (รวมค่าส่งไปรษณีย์)

ข้อมูลการติดต่อ

บรรณาธิการ วารสารครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ต.นครชุม อ.เมือง จ.กำแพงเพชร 62000

โทร 055-706555 ต่อ 2010

Website : <http://eduweb.kpru.ac.th/home/th/>

Email : ejfe_edu@hotmail.com

บทบรรณาธิการ

วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ได้จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย ผลงานสร้างสรรค์และผลงานวิชาการแก่นักวิจัยและบุคคลทั่วไป และเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวความคิด เชิงวิชาการของคณาจารย์ นักวิชาการทางการศึกษาทั้งในและนอกสถาบัน โดยจัดพิมพ์ผลงานวิชาการ ผลงานวิจัย ผลงานสร้างสรรค์ ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับศึกษาศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ การบริหารการศึกษา ยุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา การสอน จิตวิทยาการศึกษา และการแนะแนว หลักสูตร การศึกษา การวิจัย การวัดผลและประเมินผลการศึกษา สังคมศึกษา การประถมศึกษา การศึกษาปฐมวัย ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน คอมพิวเตอร์และคอมพิวเตอร์ศึกษา สุขศึกษาและพลศึกษา การสอนวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่เปิดโอกาสให้นักวิจัย นักวิชาการได้มีเวทีในการเผยแพร่ผลงานต่อสาธารณชนที่สนใจและแสวงหาโอกาสเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป ขณะนี้มีผู้สนใจส่งบทความวิจัยเพื่อการตีพิมพ์เพิ่มจำนวนมากขึ้น ส่งผลให้มีบทความรอการตีพิมพ์อยู่เป็นจำนวนมาก กองบรรณาธิการจึงได้เพิ่มจำนวนบทความในแต่ละฉบับให้มีจำนวนมากขึ้น จึงขอถือโอกาสนี้ขอขอบคุณท่านผู้บริหารของคณะครุศาสตร์ทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุนและร่วมให้คำแนะนำด้วยดีเสมอมา อย่างไรก็ตาม วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ของเรายังคงมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพวารสารให้ได้รับการยอมรับและสามารถให้ผู้สนใจนำเอาองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ท้ายนี้พวกเราพร้อมรับคำติชมที่เป็นประโยชน์จากท่านโดยส่งข้อคิดเห็น บทความวิจัย และบทความวิชาการมาได้ที่ E-mail: ejfe_edukpru@hotmail.com จักขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ดร.ชัยรัตน์ บุมี

บรรณาธิการวารสารครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาด้วยบทเรียน e-Learning
รายวิชาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
ขวัญฤทัย ทองบุญฤทธิ์

The study of learning achievement of students using e-Learning on
conservation of environmental and natural resources

Khwanruethai Thongboonrith

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ในรายวิชาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติของนักศึกษาด้วยบทเรียน e-Learning กับเกณฑ์ผ่านร้อยละ 90 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด จำนวน 45 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาโปรแกรมศึกษานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 1/2557 เครื่องมือที่ใช้คือ บทเรียนออนไลน์ แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน แล้วเข้าเรียนบทเรียน e-Learning เมื่อจบแต่ละบทเรียนให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติด้วย Paired Samples T-Test ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนค่าเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 2) ในภาพรวมค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาด้วยบทเรียน e-Learning ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 90

คำสำคัญ: บทเรียนออนไลน์, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, วิชาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

Abstract

The purposes of this research were 1) to compare the learning achievement of student learning through e-Learning lessons related to Conservation of Environment and Natural Resources 2) to compare the learning achievement of Conservation of Environment and Natural Resource with e-Learning and 90% criterion of undergrad students. This study collected the data from 45 law students, Faculty of Humanities and Social Sciences, Kamphaeng Phet Rajabhat University in semester 1year 2014. The instruments were consisted of e-Learning lessons, pretests and posttest for 12 lessons.

โปรแกรมวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
Environmental Science Program Science and Technology Kamphaeng Phet Rajabhat University

The process of data collections started with the pretests followed by e-Learning contents and ended with posttest for every lesson. The results, from statistical data analysis Paired Samples T-Test, showed that 1) the mean of posttest scores were significantly higher than those scores of pretest at .05, and 2) as a whole, the mean of undergrad students who studied with E-learning system passed 90% criteria, therefore the 2nd hypothesis could be accepted.

Keywords : e-Learning, Learning Achievement, Environmental and Natural Resource Conservation, Kamphaeng Phet Rajabhat University

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสารมีความก้าวหน้าครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่และสามารถเชื่อมโยงกันได้ทั่วถึง ในการจัดการศึกษาทั้งในและนอกระบบก็ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นการเสริมความรู้ความเข้าใจให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ทุกที่และทุกเวลา ดังนั้น e-Learning จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญมากขึ้นในวงการศึกษาของไทย และสามารถเป็นสิ่งสนับสนุนการขับเคลื่อนการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ ปัจจุบันนี้การใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยแพร่หลายมากขึ้น เพราะค่าใช้จ่ายมีราคาลดลง การที่คนไทยสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น นับว่าเป็นนิมิตหมายที่ดีในการที่จะนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยถ่ายทอดการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพของประชาชนไทย

ในยุคของการพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดข้อมูลและเวลานั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นในยุคต้นของการประยุกต์ใช้งานมีการนำระบบการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) เข้ามาใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูล และยังมี การนำเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับเว็บไซต์มาเพื่อเพิ่มทางเลือกในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีเหล่านี้ได้มีการพัฒนาไปอย่างต่อเนื่องเพื่อทำให้เป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการติดต่อระหว่างกัน เช่น ระหว่างผู้ผลิตกับผู้ใช้ ผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ ตัวอย่างในการประยุกต์ใช้ในการทำงานได้แก่ E-commerce, E-banking และ E-service ในภาคเอกชนหรือในรูปของ E-government ในภาครัฐบาล เป็นต้น องค์ประกอบในการเรียนมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเรียนของนักศึกษา ได้แก่ คุณลักษณะส่วนตัวของผู้เรียน โดยเฉพาะการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเว็บไซต์ ความชอบเกี่ยวกับรูปแบบการเรียน ความกระตือรือร้นของนักศึกษา และทักษะทางคอมพิวเตอร์ เป็นสิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน การพัฒนาการเรียนการสอนสำหรับนักเรียน นักศึกษา และบุคคลทั่วไปในปัจจุบันมีหลากหลายวิธี วิธีหนึ่งที่เป็นที่นิยมใช้กันคือ การเรียนการสอนในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) โดยสื่อดังกล่าวสามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ได้จากระบบบริการที่ทันสมัย สะดวก รวดเร็ว เข้าถึงได้ง่าย สามารถติดตามและตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละรายได้อย่างเหมาะสม (E-learning Association of Thailand, 2014)

ในการศึกษาครั้งนี้เพื่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงทำแบบทดสอบความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน ตั้งแต่บทเรียนที่ 1-12 เพื่อให้นักศึกษาสามารถทำความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น และเป็นการ

แลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจร่วมกัน ซึ่งคาดว่าจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา และนำไปสู่การประยุกต์ในการเรียนการสอนครั้งต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาการอนุรักษสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติของนักศึกษาด้วยบทเรียน e-Learning
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการอนุรักษสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติของนักศึกษาด้วยบทเรียน e-Learning กับเกณฑ์ผ่านร้อยละ 90

สมมุติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาก่อนเรียนด้วยบทเรียน e-Learning รายวิชาการอนุรักษสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักศึกษาร้อยละ 90 ที่ศึกษาด้วยรูปแบบ e-Learning สามารถทำการทดสอบผ่านเกณฑ์ร้อยละ 90 ได้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย
การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลองกลุ่มเดียวสอบก่อนสอบหลัง (One group pretest – posttest design)
2. แหล่งข้อมูล/ผู้ให้ข้อมูล
แหล่งข้อมูลประกอบด้วยประชากร คือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชานี้ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ทั้งหมด 89 คน และกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 45 คน คือ นักศึกษาโปรแกรมศึกษานิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร โดยใช้วิธีสุ่มเลือกชั้นเรียน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
แบบเรียนออนไลน์รายวิชาการอนุรักษสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติรวมทั้งแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแต่ละบท จำนวน 12 บท
บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
บทที่ 2 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบนิเวศ
บทที่ 3 มนุษย์กับทรัพยากรธรรมชาติ
บทที่ 4 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเทคโนโลยี
บทที่ 5 เทคโนโลยีกับการพัฒนาประเทศไทย
บทที่ 6 เทคโนโลยีกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
บทที่ 7 สถานการณ์สิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน
บทที่ 8 การประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

บทที่ 9 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

บทที่ 10 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

บทที่ 11 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยคุณธรรมและจริยธรรม

บทที่ 12 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยใช้กฎหมาย

4. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

แบบทดสอบ / แบบวัดความรู้ เป็นเป็นชุดของคำถามที่ใช้วัดความรู้ ความจำ ความเข้าใจ

เฉพาะเรื่อง

5. การหาคุณภาพ

วิเคราะห์ทางสถิติโดย

- การหาค่าเฉลี่ย
- ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- หาค่าประประสิทธิภาพพบทเรียนเปรียบเทียบความแตกต่างด้วย Paired Samples

T-Test

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ปฐมนิเทศนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยอธิบายวัตถุประสงค์ของกิจกรรมต่างๆ และคำแนะนำในบทเรียน e-Learning เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน

ขั้นตอนที่ 2 ให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใช้งาน ผ่านโปรแกรมเว็บเบราว์เซอร์ ที่ URL <http://lms.kpru.ac.th/> โดยกำหนดรหัสผู้ใช้และรหัสผ่านให้กลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้เข้าไปในระบบ จากนั้นกลุ่มตัวอย่างจะทำแบบทดสอบก่อนเรียนผ่านระบบ

ขั้นตอนที่ 3 ให้กลุ่มตัวอย่างเข้าเรียนในบทเรียน e-Learning

ขั้นตอนที่ 4 ผู้วิจัยแจ้งกำหนดเวลาในการทำแบบทดสอบหลังเรียนผ่านโปรแกรมเว็บเบราว์เซอร์ที่ URL <http://lms.kpru.ac.th/> ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน จากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างทำซ้ำขั้นตอนที่ 2 – 4 จนครบ 12 บทเรียน

ขั้นตอนที่ 5 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ

ขั้นตอนที่ 6 ทำการเปรียบเทียบผลของการจัดการเรียนรู้รายวิชาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ด้วยรูปแบบ e-Learning ของนักศึกษา กับเกณฑ์ผ่านร้อยละ 90 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 45 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย แล้วนำมาเปรียบเทียบตามเกณฑ์ที่กำหนด

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสถิติทดสอบ Paired Samples T-Test

1. และกำหนดค่าความเชื่อมั่นไม่น้อยกว่าร้อยละ 95

2. ทำการเปรียบเทียบผลของการจัดการเรียนรู้รายวิชาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ด้วยบทเรียน e-Learning ของนักศึกษากับเกณฑ์ผ่านร้อยละ 90

สรุปผลการวิจัย

1. การเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียน e-Learning รายวิชาการอนุรักษสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า คะแนนของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนรูปแบบ e-Learning รายวิชาการอนุรักษสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

วิธีการทดสอบ	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	สถิติ t	p-value
ก่อนเรียน (n=45)	120	99.40	4.897	.000 *
หลังเรียน (n=45)	120	111.51		

$P^* \leq 0.05$

จากค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ Paired Samples T-Test เพื่อทดสอบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกัน ที่ช่วงความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ โดยคำนวณจากโปรแกรมสำเร็จรูป

จากตาราง ค่า P-value (ค่า Sig) = .000 น้อยกว่า .05 นั่นคือ ปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการอนุรักษสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติของนักศึกษาด้วยบทเรียน e-Learning กับเกณฑ์ผ่านร้อยละ 90 ในภาพรวมค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาด้วยบทเรียน e-Learning ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 90 แสดงว่านักศึกษาสามารถทำการทดสอบผ่านเกณฑ์ร้อยละ 90 ได้ จึงยอมรับสมมติฐานที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการอนุรักษสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติของนักศึกษาด้วยบทเรียน e-Learning กับเกณฑ์ผ่านร้อยละ 90 (จากคะแนนเต็ม 120 คะแนน ผ่านเกณฑ์ 90 คะแนน)

รูปแบบการเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	คะแนนตามเกณฑ์ผ่าน	สรุปผล
e-Learning	120.00	111.51	90	ผ่านเกณฑ์

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาบทเรียน e-Learning รายวิชาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ โดยทดลองใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาการศึกษา คณະมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร พบว่า

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยคะแนนการทดสอบเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ของนักศึกษาด้วยบทเรียน e-Learning พบว่าการเรียนเนื้อหาทั้งหมด 12 บทเรียน ผู้เรียนมีคะแนนสอบเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 111.51 ก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 99.40 แสดงว่าบทเรียนสามารถทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้ในระดับหนึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อลงกรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2553) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียน e-Learning เรื่องการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างคุณลักษณะเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 สาขาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนบทเรียน e-Learning เรื่องการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างคุณลักษณะเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ เดชพันธ์ ชูธากัก (2553) พัฒนาประสิทธิภาพบทเรียนออนไลน์ตามเกณฑ์ 75/75 เรื่องการวางแผนงานก่อสร้างด้วยโปรแกรม Modle ทดสอบความแตกต่างก่อนและหลังเรียนบทเรียนออนไลน์ Sig มีค่าเท่ากับ 0.00 แสดงว่าคะแนนก่อนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

จากผลข้างต้นที่ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอาจเนื่องมาจากการออกแบบและพัฒนาบทเรียนอย่างเป็นระบบ มีการการจัดเรียงเนื้อหาให้เข้าใจง่ายและนักศึกษายังสามารถเข้าไปทบทวนเนื้อหาได้ง่ายและสะดวกรวดเร็ว มีแบบฝึกหัดให้ผู้เรียนได้ทบทวนแบบไม่จำกัดครั้งนอกจากนั้นอาจเป็นเพราะบทเรียนที่ออกแบบ และพัฒนาขึ้นสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือโดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางใน ผู้เรียนจะ ต้องรับผิดชอบตนเองในการเข้าสู่ระบบ e-Learning เพื่อเรียนเนื้อหาทำแบบฝึกหัด ทำแบบทดสอบ ต่างๆด้วยตนเอง ระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ จะทำการบันทึกประวัติ และติดตามผู้เรียน โดยบันทึกกิจกรรมต่างๆของ ผู้เรียน รวมทั้งการบันทึกคะแนนสอบก่อนเรียน และคะแนนสอบหลังเรียนไว้ในฐานข้อมูล โดยที่ผู้เรียนเองก็ สามารถทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง ดังนั้นการเรียนการสอน ในสภาพแวดล้อมแบบ e-Learning ที่พัฒนาขึ้น ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น ในการเรียน เกิดความสนใจในการเรียนเนื้อหา จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเฉลี่ยสูงขึ้น เมื่อเทียบกับคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ของนักศึกษาด้วยบทเรียน e-Learning กับเกณฑ์ผ่านร้อยละ 90 ในภาพรวมค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาด้วยบทเรียน e-Learning ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 90 แสดงว่านักศึกษาสามารถทำการทดสอบผ่านเกณฑ์ร้อยละ 90 ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณา ลิกขมาน (2555) พัฒนาบทเรียนสอนเสริมผ่านเว็บในวิชาการสื่อสารภาษาอังกฤษธุรกิจสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี การภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการสื่อสารภาษาอังกฤษธุรกิจ ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2554 พบว่ามีประสิทธิภาพ

ขอบทเรียนโดยรวม มีประสิทธิภาพ 80.02/80.62 และสอดคล้องกับ เดชพันธ์ ชูดาภัก (2553) พัฒนาประสิทธิภาพบทเรียนออนไลน์ตามเกณฑ์ 75/75 เรื่องการวางแผนงานก่อสร้างด้วยโปรแกรม Modle พบว่า ประสิทธิภาพบทเรียนออนไลน์ เรื่องการวางแผนงานก่อสร้าง E1/E2 เท่ากับ 78.87/90.63 แสดงว่าบทเรียนออนไลน์ที่ผลิตขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อค้นพบในการทำวิจัยในครั้งนี้ควรมีการศึกษาวิจัย และออกแบบการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ ด้วยบทเรียน e-Learning เพื่อเป็นการพัฒนารูปแบบ เครื่องมือ และสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย สะดวก รวดเร็ว เข้าถึงได้ง่าย อีกทั้งยังสามารถติดตามและตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละรายได้อย่างเหมาะสม

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียน e-Learning และการสอนแบบอื่นๆ เพื่อหาวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณา ลิกขมาน. (2555). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการสื่อสารภาษาอังกฤษธุรกิจ โดยการใช้การสอนแบบ E-Learning. [Online]. Available : <http://www.spu.ac.th/tlc/files/2013/10/54.06.pdf>. [2558, ตุลาคม 5].
- เดชพันธ์ ชูดาภัก. (2553). การพัฒนาประสิทธิภาพบทเรียนออนไลน์ตามเกณฑ์ 75/75 เรื่องการวางแผนงานก่อสร้างด้วยโปรแกรม Modle. [Online]. Available : <http://ir.rmuti.ac.th/xmlui/handle/123456789/271>. [2558, ตุลาคม 6].
- อลงกรณ์ ศรีสวัสดิ์. (2553). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียน e-Learning เรื่อง การศึกษากับการสร้างคุณลักษณะเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 สาขาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. [Online]. Available : <http://www.tcithaijo.org/index.php/EDKKUJ/article/viewFile/50216/41605>. [2559, มิถุนายน 17].
- E-learning Association of Thailand. (2014). E-learning กับการศึกษา. [Online]. Available : <http://www.e-lat.or.th/joomla/index.php/Th/home-th/80-e-learning-reports/76-2012-05-22-08-25-31>). [2558, ตุลาคม 6].

การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความสำหรับ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

¹ธารทิพย์ ช้วนนา, ²ประสพสุข ฤทธิเดช, และ ³ภูษิต บุญทองแดง

Developing an Instructional Model of Reading and Writing Skills in Communication for Small Size Primary Schools

¹Tanthip Khuana, ²Poosit Boontongtherng, and ³Prasopsuk Rittidet

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบคือ 1) ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบ 2) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการสอน 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ 4) กระบวนการเรียนรู้ 5) บทบาทครู 6) บทบาทนักเรียน 7) บรรยากาศการเรียนรู้ 8) สื่อและแหล่งเรียนรู้และ 9) การประเมินผล 2. ผลการใช้รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในโรงเรียนบ้านกุดแคน พบว่า รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 84.03/84.78 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 นักเรียนมีความสามารถในการอ่านและเขียนสื่อความ ได้คะแนนทดสอบระหว่างเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบการสอน, อ่านและเขียนสื่อความ, โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

Abstract

The research aimed to develop an instructional model and to assess the results of the model of reading and writing skills in communication for the small size primary school. Results of the research were as follows: 1. The research findings showed that the overall appropriateness of the instructional model of reading and writing skills in communication for the small size primary schools was at the highest level. The model was composed of nine components: rationale, concepts and

¹นักศึกษาคณะครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต (ค.ด. สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

²(ปร.ด. ไทศึกษา) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³(ศษ.ด. หลักสูตรและการสอน) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

theories, learning objectives for the small size primary school, learning process, teachers and students roles, atmosphere, teaching aids and evaluation 2. The findings indicated that the efficiency index of the instructional model was 84.03/84.78% which was in the assigned standardized criteria. Additionally, the posttest score of the students for reading and writing skills in communication was higher than that of pre-test score at the .05 level of the statistical significance. Lastly, the overall satisfaction was at a high level.

Keywords : Developing an Instructional Model, Reading and Writing Skills in Communication, Small Size Primary Schools

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดีมีความสามารถและอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุขการดำเนินงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องยึดเงื่อนไขและหลักการสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการคือ 1) ให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจเป็นแนวคิดที่มุ่งให้โรงเรียนเป็นอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองโดยยึดประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การให้ความร่วมมือ กำหนดให้บุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการร่วมแสดงความคิดเห็นหรือร่วมกำกับดูแลเป็นต้น 3) ใช้การกระจายอำนาจในการบริหารจัดการได้แก่การบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการงบประมาณการบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไปโดยให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบและ 4) ความรับผิดชอบตรวจสอบได้ มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและภารกิจของผู้รับผิดชอบหลักความรับผิดชอบนี้ถือว่าใครได้รับมอบหมายหน้าที่ใดต้องรับผิดชอบงานนั้นให้เกิดผลดีที่สุดและต้องสามารถตรวจสอบความสำเร็จได้เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554, หน้า 4-5) และโดยเฉพาะการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้มีมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา

โรงเรียนขนาดเล็กในความหมายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึงโรงเรียนที่จัดการศึกษาตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นในทุก ๆ ปี อันเป็นผลมาจากในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมาอัตราการเกิดของประชากรลดลง ส่งผลให้จำนวนประชากรในวัยประถมศึกษาลดลงตามไปด้วย ประกอบกับอัตราการย้ายถิ่นของประชากรจากชนบทเข้าสู่เมือง และค่านิยมของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง หรือโรงเรียนขนาดใหญ่ในตัวเมือง โดยมีความเชื่อว่าด้วยสภาพของโรงเรียนในตัวเมืองมีความพร้อมจะทำให้บุตรหลานได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ จึงทำให้จำนวนนักเรียนของโรงเรียนประจำท้องถิ่นลดลงและกลายเป็นโรงเรียนขนาดเล็กในที่สุด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1, 2555, หน้า 1-2)

กรณีศึกษาการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพปัญหาที่มีลักษณะที่ร่วมกันในด้านการเรียนการสอน การบริหาร งบประมาณ และการขาดขวัญและกำลังใจ เพื่อเป็นการตรวจสอบสภาพปัญหาในสภาพจริงของโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้วิจัยได้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยในโครงการติดตามสภาวะการณ์โรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อหาสภาพปัญหา โรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดมหาสารคาม เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2556 ที่คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้เต็ม ประสิทธิภาพ เนื่องจากมีครูไม่ครบชั้น ครูมีวุฒิไม่ตรงตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จำเป็นต้องจัดการเรียน การสอนตามหลักสูตรที่กำหนด ครูขาดขวัญและกำลังใจ เพราะครูหนึ่งคนต้องรับผิดชอบดูแลผู้เรียน หลายชั้น หรือรับผิดชอบชั้นเดียวแต่ต้องสอนทุกกลุ่มสาระ ถ้าครูขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน จะมีผลกระทบโดยตรงต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานของสถาบันการศึกษาและ ประเทศชาติและสภาพปัญหาด้านกายภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ตั้งอยู่ในชนบทห่างไกลและมีการ เปลี่ยนแปลงผู้บริหารบ่อย (รายงานการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อวิเคราะห์สภาวะการณ์โรงเรียนขนาดเล็ก วันที่ 26 พฤศจิกายน 2556, หน้า 4-5) จากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนา รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความและการประชุมกลุ่มย่อย พบว่า มีสภาพปัญหาพัฒนารูปแบบ การสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กอยู่ในระดับมาก มีความ ต้องการพัฒนารูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กอยู่ใน ระดับมากที่สุด (ธารทิพย์ ช้วนา, 2556, หน้า 34-35) และสภาพปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก จากรายงาน ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (NT) ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2556 คะแนนความสามารถด้านภาษา มีคะแนนต่ำสุด 2 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 14.38 คะแนน จากคะแนน เต็ม 30 คะแนน มีจำนวนนักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ปรับปรุง ร้อยละ 19.39 พบว่า ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ จุดตัดของความสามารถด้านภาษา คะแนนต่ำสุด 10.41 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 20.32 คะแนน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1, 2555)

นโยบายการแก้ไขปัญหาการอ่านและเขียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1 ได้ดำเนินการตามประกาศนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “ปี 2558 เป็นปี ปลอดนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้” เพื่อส่งเสริมสนับสนุนเร่งรัดพัฒนาการจัดการศึกษาของทุกภาค ส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นคุณภาพผู้เรียน จึงได้กำหนดมาตรการให้สถานศึกษาปลอดการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558, หน้า ประกาศ)

ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการศึกษาพัฒนารูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็กเพื่อค้นหารูปแบบการสอนที่สามารถการแก้ไขปัญหาการอ่านและเขียนภาษาไทย ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา เพราะการอ่านและเขียนเป็นทักษะการสื่อสารที่สำคัญ ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ ได้ในอนาคตต่อไปจะทำให้นักเรียนมีคุณภาพด้านการอ่านการเขียน สามารถนำไปพัฒนาตนเองและสังคมได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้กระบวนการวิจัยแบบผสมวิธีซึ่งประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำแนกตามขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการสอน

1.1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนขนาดเล็กในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 49 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 1,038 คน

1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนบ้านนาบกเขียน ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองโนอีดำ อำเภอเมืองมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวนนักเรียน 22 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม

1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอน

1.2.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนขนาดเล็กในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 49 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 1,038 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนบ้านกุดแคน ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองโนอีดำ อำเภอเมืองมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวนนักเรียน 24 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ แบบวัดความสามารถการอ่านและเขียนสื่อความ และแบบสอบถามความพึงพอใจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามระยะการวิจัย 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ จากแบบ สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และไม่มีโครงสร้าง โดยการสนทนากลุ่ม นำมาวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนารูปแบบ

การสอนอ่านและเขียนสื่อ

2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยสังเคราะห์รูปแบบการสอน
3. สร้างรูปแบบการสอน ประเมินรูปแบบการสอน คู่มือ รูปแบบการสอน
ตรวจสอบ

คุณภาพ จากการวิพากษ์รูปแบบการสอน คู่มือรูปแบบการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพโดย
ผู้เชี่ยวชาญ

4. ทดลองใช้เพื่อปรับปรุงรูปแบบการสอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

โรงเรียนบ้านนากเขียน

5. ศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนเพื่อหาประสิทธิภาพ

ระยะที่ 2 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดเล็กดำเนินการดังนี้

1. นำรูปแบบการสอนไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียน
บ้านกุดแคน ศึกษาทักษะการอ่านและเขียนสื่อความ, ประสิทธิภาพ E_1/E_2 และความพึงพอใจของ
นักเรียน
2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์สรุปผลการพัฒนารูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ
สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test
(Dependent Samples) และการพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีความ
เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบคือ 1) ความเป็นมาและความสำคัญของ
รูปแบบ 2) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการสอน 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ
การสอนอ่านและเขียนสื่อความ 4) กระบวนการเรียนรู้ 5) บทบาทครู 6) บทบาทนักเรียน
7) บรรยากาศการเรียนรู้ 8) สื่อและแหล่งเรียนรู้และ 9) การประเมินผล

2. ผลการใช้รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
ในโรงเรียนบ้านกุดแคน พบว่า รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ
84.03/84.78 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 นักเรียนมีความสามารถในการอ่านและเขียนสื่อความได้
คะแนนทดสอบระหว่างเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความ
พึงพอใจต่อการเรียนตามรูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการพัฒนารูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดเล็ก มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบคือ 1) ความเป็นมาและ

ความสำคัญของรูปแบบ 2) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการสอน 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ 4) กระบวนการเรียนรู้ 5) บทบาทครู 6) บทบาทนักเรียน 7) บรรยากาศการเรียนรู้ 8) สื่อและแหล่งเรียนรู้และ 9) การประเมินผล

เนื่องมาจากรูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นได้นำแนวคิดที่ได้จากการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้มาบูรณาการเป็นรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการเรียนรู้ด้านการอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆอย่างมีขั้นตอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และได้รับการพิสูจน์ทดสอบประสิทธิภาพแล้วโดยใช้ทฤษฎีการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ (Leki. 1994) และการสอนอ่านแบบ PANORAMA เป็นการสอนที่ผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน มีโอกาสได้ฝึกฝนก่อนที่นักเรียนจะอ่านด้วยตนเองตามลำพัง โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้จัดกิจกรรมการอ่าน และให้คำแนะนำรายละเอียดทุกขั้นตอนตลอดคาบเรียน หลังจากนั้นนักเรียนจะฝึกด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการแก้ไขปัญหาการอ่านและเขียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ได้ดำเนินการตามประกาศนโยบายกระทรวง ศึกษาธิการ เรื่อง “ปี 2558 เป็นปีปลอดนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้” เพื่อส่งเสริม สนับสนุนเร่งรัดพัฒนาการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นคุณภาพผู้เรียน จึงได้กำหนดมาตรการให้สถานศึกษาปลอดการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2558, หน้า ประกาศ) สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546 ก, หน้า 133) ได้ให้แนวคิดว่า การอ่านและเขียนเป็นทักษะพื้นฐานที่มีความสัมพันธ์กันการอ่านและการเขียนเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ภาษาทุกภาษาทั้งในการเรียนระดับพื้นฐานและในระดับสูงการเรียนในระดับพื้นฐานจะเน้นในด้านการอ่านการเขียนได้ถูกต้องมีความแม่นยำในหลักเกณฑ์ทางภาษาจึงเป็นเรื่องสำคัญและเป็นความจำเป็นของนักเรียนทุกคนครูผู้สอนในระดับพื้นฐานจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องหลักและกฎเกณฑ์ของภาษาไทยได้แก่หลักการสะกดคำ ไตรยางค์การผันเสียงวรรณยุกต์ คำควบกล้ำอักษรนำเป็นต้นและครูผู้สอนในระดับพื้นฐานจะต้องสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างมีลำดับขั้นตอนจากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องยากทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ไปตามลำดับอย่างต่อเนื่องและไม่รู้สึกลัวการเรียนภาษาไทยเป็นเรื่องยากการสอนหลักเกณฑ์ทางภาษาไทยให้แก่ นักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานครูต้องใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลายใช้วิธีสอดแทรกหลักภาษาไปในกระบวนการสอนอ่านสอนเขียนอย่างผสมกลมกลืนและสอนให้สนุกด้วยการให้นักเรียนสังเกตการณ์ใช้ภาษาสรุปเป็นกฎเกณฑ์ด้วยตนเองจะไม่ทำให้นักเรียนเบื่อวิชาภาษาไทยหากนักเรียนรักและเห็นคุณค่าของภาษาไทยก็จะเป็นคนรักการอ่านซึ่งนับว่าเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สำคัญยิ่งอันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้เนื้อหาสาระวิชาอื่นๆของนักเรียนต่อไป

2. จากผลการใช้รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถม ศึกษาขนาดเล็ก ในโรงเรียนบ้านกุดแคน พบว่า รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 84.03/84.78 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 นักเรียนมีความสามารถการอ่านและเขียนสื่อความได้คะแนนทดสอบระหว่างเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนตามรูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความอยู่ในระดับมาก อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

2.1 ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กพบว่า รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีผลการประเมินประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 84.03/84.78 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากรูปแบบการสอนที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับความต้องการของครู และนักเรียน กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เนื้อหามีความเหมาะสมกับผู้เรียน ผู้สอนใช้เทคนิควิธีการในการถ่ายทอดความรู้ที่ผู้เรียนมีความเข้าใจได้ง่าย ได้นำมาใช้ได้อย่างเหมาะสม มีทักษะทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูล และปฏิสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่ม มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ รักการแสวงหาความรู้ ความเข้าใจกับสาระเนื้อหาได้ชัดเจนถูกต้อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นพวรรณ อีระชลาลัย (2549, หน้า 93) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยกิจกรรมแจกลูกสะกดคำโดยใช้แผนผังความคิดและแบบฝึกทักษะกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านปัญจคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าแผนการจัดกิจกรรมและแบบฝึกข้างต้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.02/86.88 และสอดคล้องกับ ศรีทูล ธาธัญและคณะ (2553, หน้า 76-77) วิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 4 ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพของสื่อพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นคือชุดฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีปัญหาด้านการอ่านและเขียนหน่วยชุมชนน้อยมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 77.82/77.65

2.2 จากผลการวิเคราะห์คะแนนความสามารถการอ่านและเขียนสื่อความของนักเรียนระหว่างเรียนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กพบว่า คะแนนจากการวัดความสามารถการอ่านและเขียนสื่อความระหว่างเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน พบว่านักเรียนมีความกระตือรือร้น และมีความสุขในการเรียนรู้ โดยเฉพาะการอ่านและเขียนสื่อความจากนิทาน ซึ่งมีสื่อที่มีภาพประกอบ เป็นสัตว์ ที่มีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียนและรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม มากกว่าการท่องจำเนื้อหาความรู้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการพัฒนารูปแบบการสอนอาศัยหลักการ แนวคิดทฤษฎี การจัดการเรียนรู้คำนึงถึงสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ให้เรียนรู้จากส่วนรวมไปสู่ส่วนย่อย ให้เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น และเอื้อต่อการเรียนรู้ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้นักเรียนได้ร่วมกลุ่มในการเรียนรู้ และเรียนรู้จากการค้นพบจากการปฏิบัติ การแสวงหาความรู้จากสื่อวัสดุ ที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มาลีณี ระถิ (2557, หน้า 172) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเขียนสื่อความและเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนมีคะแนนทดสอบการเขียนสื่อความหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุขุมลย์ อนุเวช (2557, หน้า 152-154) ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายผลการวิจัยพบว่า คะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อ

ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

2.3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามรูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.67, S.D.=0.06$) ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ได้ใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา มาเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และประโยชน์ต่อการออกแบบการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้การสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับทิตินา แชมมณี (2552, หน้า 64-65) ที่ได้ระบุว่า กระบวนการเรียนรู้ของเด็กเป็นไปตามพัฒนาการทางสติปัญญา ซึ่งมีพัฒนาการไปตามวัยต่าง ๆ และเป็นไปตามธรรมชาติ การส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการตามวัยไม่ข้ามขั้นสามารถช่วยให้เด็กพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มาลินี ระถิ (2557, หน้า 172) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเขียนสื่อความและเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิศมัย ลาภมาก (2558, หน้า 173-175) ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กไปใช้

1.1 ครูควรทำความเข้าใจแนวคิด หลักการ และกระบวนการดำเนินกิจกรรม วิธีการประเมินผล เพื่อให้การดำเนินการของรูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กบรรลุวัตถุประสงค์ตามความต้องการ

1.2 ครูควรเตรียมความพร้อมทางด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาการอ่านและเขียนสื่อความ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรม รวมถึงการใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนและเครื่องมือประเมินผลต่างๆด้วย

1.3 ครูควรมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงออกเป็นผู้สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเอง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความสำหรับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ ในโรงเรียนขนาดเล็ก

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความสำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่

2.3 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความเพื่อส่งเสริมการอ่านและเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). “ปี 2558 เป็นปีปลอดนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้” **ประกาศนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ทิตินา แคมมณี. (2552). **รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธารทิพย์ ช้วนา. (2556). **รายงานการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก**. มหาสารคาม : สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นพวรรณ อีระชลาสัย. (2549). **การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยกิจกรรมแจกลูก สะกดคำ โดยใช้แผนผังความคิดและแบบฝึกทักษะ**. ปรัญญาการศึกษามหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิสมัย ลาภมาก. (2558). **การพัฒนาการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. ดุษฎีนิพนธ์ สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- มาลินี ระถิ. (2557). **การพัฒนาการเรียนการสอนเขียนสื่อความและเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา**. ดุษฎีนิพนธ์ สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศรีทูล ถาธัญและคณะ. (2553). **การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 4**. รายงานความก้าวหน้างานวิจัย เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1. (2555). **รายงานผลการทดสอบระดับชาติ NT ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. มหาสารคาม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). **แผนบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กปีการศึกษา 2554**. เอกสารประกอบการประชุม ผอ.สพป., สพม. ทั่วประเทศ ครั้งที่ 3/2554 วันที่ 11-12 พฤษภาคม.

สุขุมาลัย อนุเวช. (2557). การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. ดุษฎีนิพนธ์ สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียน
การสอน คณะครุศาสตร์ มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

Leki, Wangdi. (1994). **Factors affecting teacher morale under Trashigang district in
Bhutan.** Bangkok : Mahidol University, 139 p.

รายงานการใช้ชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา
เพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2
กวินพัฒน์ ขวัญแน่น

Using reports supervisional package of driven philosophy of
sufficiency economy to school for development teacher of learning
activities philosophy of sufficiency economy belong to Phetchabun
Area 2 Primary Educational Service Area Office.

Kawinnapat Khuannan

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 2) เพื่อทดลองใช้ชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และ 3) เพื่อประเมินผลการใช้ชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูและผู้นิเทศในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำนวน 93 คน เครื่องมือที่ใช้เป็น 1) ชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงฯ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อน-หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ 3) แบบประเมินการใช้ชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการศึกษาพบว่า 1) ได้เอกสารชุดนิเทศขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา จำนวน 3 เล่ม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.33/89.42 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผลสัมฤทธิ์ก่อน-หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการการใช้ชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ของผู้เข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการทั้งหมดของครูและผู้นิเทศ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการประเมินการใช้ชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ในด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ ของครูและผู้นิเทศ นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ชุดนิเทศ, การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา,
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

Abstract

The purpose of this study was to 1) create the supervisonal package of drivinen philosophy of sufficiency economy to school to teacher development activities to learn the philosophy of sufficiency economy belong to Phetchabun Area 2 Primary Education Service Area Office. 2) trial the supervisonal package of drivinen philosophy of sufficiency economy to school and 3) evaluate the results of the supervisonal package of drivinen philosophy of sufficiency economy to school. The sample group for this study include teachers and supervisors in Phetchabun Area 2 Primary Education Service Area Office. Used 93 people. The statistics used were mean, standard deviation and t-test. The results showed that 1) a document of the supervisonal package of drivinen philosophy of sufficiency economy to school to study the effectiveness of three volumes of 82.33 / 89.42 80/80 at higher setting. 2) comparing the results before-after the workshop the supervisonal package of drivinen philosophy of sufficiency economy to school the participants of the workshop for all teachers and school administrators found that the difference is statistically significant at the .05 level. 3) evaluated using the supervisonal package of drivinen philosophy of sufficiency economy to school was appropriate, feasible and useful of teachers and supervisors at highest level.

Keywords : Supervisonal package, The driving philosophy of sufficiency economy to school, Learning activities

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการศึกษารายงานผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาพอเพียง ปี 2555 พบว่า ผลการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของครูระดับประถมศึกษา ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลาง ร้อยละ 50.75 รองลงมาคือระดับน้อย ร้อยละ 10.33 และระดับมาก ร้อยละ 13.89 และมีความต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดกิจกรรมหรือพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงถึงร้อยละ 73.89 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2, 2556, หน้า 49)

จากรายงานผลการดำเนินงานโครงการและผลการทดสอบคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ปีการศึกษา 2555 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 40.86 ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศ (44.22) เช่นเดียวกัน โดยมาตรฐานการเรียนรู้ที่ต้องเร่งพัฒนาเนื่องจากคะแนนเฉลี่ยของเขตพื้นที่ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ได้แก่ มาตรฐานการเรียนรู้ มาตรฐาน ส 3.2, ส 2.1, ส 4.2, ส 3.1, ส 5.2, ส 4.1, ส 1.1, ส 4.3, ส 5.1 และ ส 2.2 ทั้งนี้มาตรฐาน ส 3.1 (สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์) มีค่าเฉลี่ย 55.85 มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศร้อยละ 4.78

(ระดับประเทศ = 60.63) ซึ่งเน้นให้เข้าใจระบบและวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2, 2556, หน้า 118) จะเห็นได้ว่ายังไม่น่าพอใจนัก ความสำคัญและความจำเป็นดังกล่าวจึงควรมีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและมีคุณลักษณะพอเพียง ตลอดจนโรงเรียนสามารถผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงได้ตามนโยบายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของเป้าหมายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ปี 2557 ได้

ผู้ศึกษาจึงได้สร้างและพัฒนาชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ขึ้น เพื่อใช้พัฒนาครูและนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ให้มีความตระหนัก มุ่งมั่นความรู้เกี่ยวกับเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจ ซึมซับ ฝึกฝน และเห็นคุณค่าของการอยู่อย่างพอเพียง นำไปใช้ประโยชน์และประยุกต์ใช้จนเกิดคุณลักษณะและวิถีชีวิตพอเพียงและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ให้สูงขึ้น ตลอดจนโรงเรียนสามารถผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) และเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2
2. เพื่อทดลองใช้ชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2
3. เพื่อประเมินผลการใช้ชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ก่อน-หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการการใช้ชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษามูลค่าการใช้ชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ได้ดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างชุดนิเทศการขับเคลื่อน หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1.1 การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

1. แหล่งข้อมูล แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพโดยการหาความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือ ได้แก่ 1) ชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 2) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 สร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามมีการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามและหาค่าความสอดคล้องตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ที่มากกว่าหรือเท่ากับ .50 ไว้ในแบบสอบถามซึ่งเป็นข้อคำถามที่สามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะวัด ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า .50 ปรับปรุงแก้ไขใหม่ให้ดีขึ้น (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 117) ผลจากการคำนวณค่า IOC รายข้อ มีค่าอยู่ระหว่าง .80-1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้รายงานนำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของชุดนิเทศ ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง ระหว่างเดือนกันยายน – ธันวาคม 2556

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้รายงานวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็น ดังนี้ 4.1) นำแบบสอบถามมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความคิดเห็นด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ 4.2) นำผลค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับคะแนน

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง, ค่าเฉลี่ย, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 1.2 การหาประสิทธิภาพของชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

1. แหล่งข้อมูล แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของชุดนิเทศ เป็นครูและผู้นิเทศ จำนวน 30 คน จาก 5 โรงเรียน โรงเรียนละ 6 คน (เป็นผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย 1 คน และครู จำนวน 5 คน) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้ชุดนิเทศ ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองไผ่ โรงเรียนบ้านแก่งยาว โรงเรียนบ้านท่าช้าง โรงเรียนบ้านท่าข้าม และโรงเรียนบ้านภูปูน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ 1) ชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำนวน 2 เล่ม ได้แก่ เล่มที่ 1 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการขับเคลื่อนสู่สถานศึกษา, เล่มที่ 2 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หากคุณภาพของชุดนิเทศโดยนำชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ที่พัฒนาขึ้นนี้ไปการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยนำชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ที่พัฒนาขึ้นนี้ไปทดลองใช้กลุ่มใหญ่ จำนวน 30 คน เป็นครูและผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำนวน 5 โรงเรียน โดยให้ครูและผู้บริหาร ศึกษาชุดนิเทศ และทำการทดสอบระหว่างการศึกษาชุดนิเทศ จำนวน 4 ครั้ง ใช้แบบทดสอบจำนวน 4 ฉบับ หลังจากนั้นจึงทำแบบทดสอบหลังการใช้ชุดนิเทศ นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ในการทดลองขั้นตอนนี้มุ่งพิจารณาผลสัมฤทธิ์ ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 เพื่อตรวจสอบหาความถูกต้อง ความเหมาะสมของชุดนิเทศ และด้านเนื้อหาและเวลา ว่าสามารถนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไปได้หรือไม่ 2) แบบทดสอบระหว่างทดลองใช้ชุดนิเทศ จำนวน 4 ฉบับ เป็นแบบทดสอบลักษณะแบบอัตนัยชนิดเขียนตอบ ให้คะแนนแบบ ตอบถูกให้ 1 ตอบผิดให้ 0 จำนวน ฉบับละ 10 ข้อ 10 คะแนน หากคุณภาพของแบบทดสอบระหว่างทดลองใช้ชุดนิเทศโดยหาค่าเฉลี่ยดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 และปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยการวิเคราะห์ค่า IOC (Item Objective Congruence Index) ของแบบสอบถามแต่ละแบบทดสอบเป็นรายข้อแล้วพิจารณา เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 117) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความสอดคล้องของข้อคำถามทั้ง 4 ฉบับๆ ละ 10 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80–1.00 3) แบบทดสอบหลังทดลองใช้ชุดนิเทศ จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบทดสอบลักษณะเลือกตอบแบบ 4 ตัวเลือก ให้คะแนนแบบ ตอบถูกให้ 1 ตอบผิดให้ 0 จำนวน 40 ข้อ 40 คะแนน หากคุณภาพของแบบทดสอบหลังทดลองใช้ชุดนิเทศโดยหาค่าเฉลี่ยดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาและ

วัตถุประสงค์ของชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 และปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยการวิเคราะห์ค่า IOC (Item Objective Congruence Index) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อแล้วพิจารณา เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 117) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความสอดคล้องของข้อคำถามมีค่า IOC มากกว่า 0.50 จำนวน 40 ข้อ ได้ค่า IOC มีค่าตั้งแต่ 0.80-1.00 แต่มีข้อคำถามจำนวน 10 ข้อที่มีค่า IOC ไม่ถึง .50 ผู้ศึกษาจึงได้ตัดข้อคำถามดังกล่าวทิ้งตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้ข้อคำถามจำนวน 40 ข้อหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบโดยการนำแบบทดสอบทดลองใช้ (Tryout) กับครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายเพื่อหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบ หาประสิทธิภาพของแบบทดสอบโดยหาค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกตามวิธี Item Total Correlation ค่าความยากรายข้อมีค่าระหว่าง .20-80 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อมีค่าตั้งแต่ .20 ขึ้นไป (เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย, 2539 ,หน้า 210) ผลที่ได้ค่าความยากมีค่าตั้งแต่ 0.22 – 0.72 และค่าอำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ .25-1.00 นำแบบทดสอบทดลองใช้ (Tryout) กับครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบทั้งฉบับ ด้วยวิธีหาความคงที่ภายในของแบบทดสอบ (Internal Consistency) โดยใช้สูตร KR 20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538 , หน้า 198) ได้ค่าเท่ากับ 0.85

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษานำชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบบทดสอบระหว่างทดลองใช้ชุดนิเทศ และแบบทดสอบหลังทดลองใช้ชุดนิเทศไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างเดือนกันยายน – ธันวาคม 2556

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็น ดังนี้ 4.1) นำแบบสอบถามมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ 4.2) นำผลค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์แปลความหมาย ของค่าระดับคะแนน 4.3) นำแบบทดสอบระหว่างและวัดผลหลังการทดลองใช้ชุดนิเทศมาตรวจให้คะแนน โดยข้อถูกให้ 1 คะแนน และข้อผิดให้คะแนน 0 คะแนน นำคะแนนมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าประสิทธิภาพของชุดนิเทศ ตามเกณฑ์ 80/80, ค่าเฉลี่ย, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC),ค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r),ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson).

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้ชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

1. แหล่งข้อมูล แหล่งข้อมูลในการทดลองครั้งนี้ ได้แก่ ครูและผู้นิเทศในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 และภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 93 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง มีดังนี้ 1) เอกสารชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ที่ได้สร้างขึ้นในขั้นตอนที่ 1 มาทดลองปฏิบัติจริง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อน – หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

3. วิธีดำเนินการทดลอง

แบบแผนการทดลอง การทดลองการดำเนินการทดลองใช้ชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ในครั้งนี้ ผู้ศึกษา ได้ทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใช้แผนการทดลองแบบ One – Group Pretest - Posttest Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 249)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง โดยทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ก่อน-หลัง การศึกษาชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อน-หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการการใช้ชุดนิเทศ การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 มาตรวจให้คะแนน โดยข้อถูกให้ 1 คะแนน และข้อผิดให้คะแนน 0 คะแนน 2) นำคะแนนของผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อน – หลัง การการประชุมเชิงปฏิบัติการการใช้ชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 โดยใช้ค่า t -test (Dependent Samples)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้รายงานใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t -test โดยใช้สถิติ t -test แบบ Dependent

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลการใช้ชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

1. แหล่งข้อมูล แหล่งข้อมูลในการทดลองครั้งนี้ ได้แก่ ครู, ผู้นิเทศ และนักเรียนในโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 (มกราคม – มีนาคม 2557) และภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 (กรกฎาคม – กันยายน 2557) จำนวน 207 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) แบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้นิเทศเกี่ยวกับด้านความเป็นไปได้ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นประโยชน์ และความคิดเห็นที่มีต่อชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 2) แบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

3) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้นิเทศที่มีต่อชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชนที่มีต่อผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) การหาคุณภาพของเครื่องมือในขั้นตอนนี้โดยการตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยการวิเคราะห์ค่า IOC (Item Objective Congruence Index) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ แล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 117) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ข้อคำถามมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 – 1.00

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้รายงานดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานพร้อมทั้งแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้รายงานวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ด้วยโปรแกรม คอมพิวเตอร์ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประเมินผลการใช้ชุดนิเทศโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำผลการวิเคราะห์มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง, ค่าเฉลี่ย, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ได้เอกสารชุดนิเทศขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำนวน 3 เล่ม ประกอบด้วย 1) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการขับเคลื่อนสู่สถานศึกษา 2) แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) คู่มือการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของชุดนิเทศ พบว่า 1) ในด้านจุดประสงค์ของชุดนิเทศมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก 2) ในด้านเนื้อหาของชุดนิเทศ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ในด้านกิจกรรมขั้นตอนแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก 4) ในด้านการใช้ภาษา มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก 5) ในด้านการพิมพ์และรูปแบบของชุดนิเทศมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และในภาพรวมพบว่าชุดนิเทศมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

2. ผลการทดลองใช้ชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ของครูและผู้นิเทศ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผลสัมฤทธิ์ ก่อน-หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการการใช้ชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 พบว่าผลสัมฤทธิ์หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการการใช้ชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนการประชุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการประเมินการใช้ชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ในด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ ของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D.=0.08) ของผู้นิเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D.=0.08)

4. ผลประเมินความพึงพอใจของ ครู ผู้นิเทศ นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ที่มีต่อชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และผลความพึงพอใจที่มีต่อผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พบว่า ครูที่ทดลองใช้ชุดนิเทศมีระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.52$, S.D.=0.02) ผู้นิเทศที่ทดลองใช้ชุดนิเทศมีระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.17) นักเรียนที่ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.57$, S.D.=0.02) ผู้ปกครองและชุมชนมีระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.62$, S.D.=0.07)

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการสร้างชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ซึ่งการสร้างชุดนิเทศในครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้แก่ครูผู้สอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และครูวิชาการ ผู้นิเทศ พบว่า ชุดนิเทศที่ได้ดำเนินการสร้างขึ้นมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ในระดับมากนั้นเนื่องจากได้ผ่านกระบวนการสร้างและพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยการศึกษาและประมวลความรู้ เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยชุดนิเทศที่มีประสิทธิภาพได้ต้องผ่านขั้นตอนการสร้างที่มีคุณภาพตามแนวความคิดในการจัดทำชุดการสอนที่ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2538, หน้า 459) ได้กล่าวไว้ ซึ่งมีขั้นตอนการผลิต 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) วิเคราะห์เนื้อหา 2) วางแผนการสอน 3) ผลิตสื่อการสอน 4) ทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอน ส่งผลให้ชุดนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของบุญส่ง สีลา (2553, หน้า 15) ได้กล่าวว่า สื่อที่เป็นเอกสารที่จัดทำให้ครูสอดคล้องกับวิชา หน่วย หัวเรื่อง วัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสื่อให้ครูใช้เป็นแนวในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน นอกจากนี้ผู้ศึกษาได้มีการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยหาคำดัชนีความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญ และจากการสอบถามความคิดเห็นความเหมาะสมความเป็นไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของสหวิตาลัยล้านนา (2535, หน้า 38-40) ได้เสนอแนวทางว่าจำเป็นต้องมีการประเมินชุดนิเทศระหว่างการสร้างชุดฝึกอบรมครู เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและการประเมินสรุปผลเพื่อหาข้อสรุปว่าชุดฝึกอบรมครูที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปใช้ในการฝึกอบรมครู ได้หรือไม่

2. จากผลการทดลองใช้ชุดนิเทศขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวม พบว่า ผู้เข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการมีผลสัมฤทธิ์ ก่อน – หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการการใช้ชุดนิเทศขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลการทดสอบหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการสูงกว่าก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งแสดงว่าชุดนิเทศขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ทำให้ผู้เข้าประชุมเชิงปฏิบัติการมีความรู้ความเข้าใจสูงขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าชุดนิเทศมีสาระสำคัญขั้นตอนการนำเสนอให้ครูผู้สอนศึกษาเข้าใจง่าย และในขณะที่เข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการผู้เข้าร่วมประชุมมีความตั้งใจในการศึกษา และปฏิบัติตามกิจกรรมตามที่

กำหนดให้มีการซักถามตลอดจนมีการอธิบายเพิ่มเติมในประเด็นที่สงสัย และมีการอภิปรายในประเด็นต่างๆ ผลการทดลองใช้ชุดนิเทศหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการจึงมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวกับกาญจนา สร้างเอี่ยม (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการรับรู้การนำไปใช้และความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า วิธีการที่จะทำให้นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษามี การเรียนรู้ และนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้อย่างถูกต้อง คือ การจัดทำเอกสาร คู่มือ สื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อเป็นแนวทางการประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาและการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่องโดยใช้ชุดนิเทศ

3. จากผลการประเมินผลการใช้ชุดนิเทศขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ของครู ผู้นิเทศ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่า ชุดนิเทศที่ผู้รายงานสร้างขึ้นเป็นนวัตกรรมที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีประโยชน์ต่อครูผู้สอน นักเรียน และผู้นิเทศ ทั้งนี้เนื่องจากชุดนิเทศได้สร้างขึ้นจากความต้องการของครูผู้สอนผ่านการหาประสิทธิภาพ การตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ การทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไข รวมทั้งกระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการที่มีประสิทธิภาพ และการนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ จึงส่งผลให้ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตลอดจนมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงทำให้ครูผู้สอนมีความคิดเห็นหรือเจตคติที่ดีต่อชุดนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของสุรพร เอื้อยถาวร (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้กรณีศึกษาโรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวังนนทบุรีเพื่อศึกษาการรับรู้ การนำไปใช้ และความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูและการบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ของครู พบว่า ครูส่วนใหญ่ชื่นชอบ ยอมรับและนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันและนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและสังคมศึกษาได้มากที่สุด และสอดคล้องกับสมจิตร ยุเหล็ก (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูโรงเรียนเทศบาลวัดมเหยงคณ์ สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช พบว่า ครูได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีผลการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดในแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป และมีพฤติกรรมที่แสดงออกบนฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับดี และยังสอดคล้องกับอัญชลี ธรรมะวชิ (2554, Online) ซึ่งได้สรุปความสำคัญของการนิเทศว่าเป็นการศึกษาการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาขึ้น จำเป็นต้องได้รับการชี้แนะหรือการนิเทศการศึกษาจากผู้อำนวยการโดยเฉพาะจึงจะทำให้แก้ไขปัญหาได้สำเร็จลุล่วง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำการวิจัยไปใช้

1.1 การนำชุดนิเทศขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีประสิทธิภาพนั้น ครูผู้สอนต้องเริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ให้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ เพื่อที่จะสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดให้ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมุ่งส่งเสริมและพัฒนาให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง และควรสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สื่อและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หรือใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเราใจให้นักเรียนสนใจกิจกรรมการเรียนรู้การสอนมากขึ้น และได้ลงมือปฏิบัติจริง รวมทั้งมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องจึงจะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการผลการวิจัยที่ได้ชุดนิเทศในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูและผู้นำแล้ว เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ควรทำการศึกษาปัญหาและดำเนินการพัฒนาชุดนิเทศการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “อยู่อย่างพอเพียง” ของครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และผู้ปกครอง

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา สร้างเอี่ยม. (2550). การรับรู้ การนำไปใช้และความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 อ.ปากเกร็ด. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- คณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2535). โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533). กรุงเทพฯ: กองส่งเสริมวิทยฐานะครู กรมการฝึกหัดครู.
- บุญส่ง สีลา (2553). ผลการนิเทศโดยใช้ชุดนิเทศการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเรื่องเกษตรอินทรีย์ โดยความร่วมมือของครูผู้สอน. การศึกษาค้นคว้าอิสระมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- สมจิตร ยูเหล็ก. (2554). **การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูโรงเรียนเทศบาลวัดมเหยงคณ์ สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช**. สืบค้นเมื่อ 18 สิงหาคม 2556. จาก <http://journal.thai-education.com/detail/298/>. สหวิทยาลัยล้านนา.
- สุรีพร เอี้ยวถาวร. (2550). **การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ : กรณีศึกษาโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2. (2556). **รายงานผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาพอเพียง ปี 2555**.
- อัญชลี ธรรมะวิธิกุล. (2554). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา(1)**. (Online). Posted by: Panchalee. <http://panchalee.wordpress.com/2009/03/30/supervision/>. เข้าถึงเมื่อ 25 มกราคม

การประเมินโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นบ้าน
ของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา)
สุบัน พรเวียง

The local professional curriculum development project
evaluation in Nong Mae Tang (Thammasatasa) School.
Suban Pronwiang

บทคัดย่อ

รายงานการประเมินโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) ได้ประยุกต์รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ของสตีเฟลปมมีวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการเพื่อประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตของโครงการฯ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 128 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็น จำนวน 5 ฉบับแบบประเมิน จำนวน 3 ฉบับและแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 1 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่และร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้าด้านกระบวนการของโครงการฯ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านผลผลิตของโครงการ เมื่อเทียบกับเกณฑ์การตัดสินพบว่า ทุกด้านผ่านเกณฑ์การประเมินและผลการประเมินความพึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ, หลักสูตรอาชีพพื้นบ้าน

Abstract

The report of local professional curriculum development project evaluation in Nong Mae Tang (Thammasatasa) School. The objectives were 1) to evaluate by using CIPP model ; there were context evaluation, input evaluation, process evaluation , and product evaluation. The samples were 128 persons who were teachers, school committee, parents, and students. They were selected by using Purposive Sampling technique. There were 5 questionnaires that will use for collecting data. The instruments of research consisted 3 evaluation forms and 2 satisfaction rating forms. The data were analyzed by using Frequencies , Percentage, Mean, and SD. (Standard Deviation).

The results were as follows;

The context evaluation, input evaluation, and process evaluation of local professional curriculum development project were in high level when compare with the criteria.

The product of local professional curriculum development project; Overall was in the highest level mean when compare with the criteria.

Keywords : professional curriculum,

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาไทยทั้งในด้านสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอย่างเสมอภาคกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ และการจัดการศึกษาจะต้องเป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อประชาชน เป็นการจัดการศึกษาเพื่อทุกคน (Education for All) โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอันเป็นหลักการพื้นฐานที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, หน้า 1) ซึ่งเป็นไปตามแนวทางพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาวันที่ 4 ธันวาคม 2546 ไว้ว่า

“ต้องพัฒนาอาชีพความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นอาชีพไม่ใช่เพียงแค่ปลูกผัก ถั่ว งามให้หลานเฝ้า แต่เป็นเรื่องของความอยู่ดีกินดี ความรู้การศึกษาที่กล่าวว่า ต้องช่วยให้การศึกษาดีขึ้น เพราะถ้าการศึกษาไม่ดี คนไม่สามารถทำงาน การศึกษาต้องได้ทุกระดับ ถ้าพูดถึงระดับสูง หมายความว่า นักวิทยาศาสตร์ชั้นสูง ถ้าไม่มีการเรียนขั้นประถม อนุบาล ไม่มีทางที่จะให้คนไทยขึ้นไปเรียนชั้นสูง หรือเรียนชั้นสูงไม่ดี ซึ่งเดี๋ยวนี้ก็ยังไม่ดี เพราะชั้นสูงนั้นต้องมีรากฐานจากชั้นต่ำ ถ้าไม่มีก็เรียนชั้นสูงไม่รู้เรื่อง”

จากความสำคัญดังกล่าว รัฐบาลจึงได้กำหนดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยนโยบายที่สำคัญประการหนึ่งของรัฐบาลคือการลดเวลาเรียนภาควิชาการลงแต่ต้องไม่กระทบเนื้อหาหลักที่เด็กๆ ควรเรียนรู้ซึ่งหมายความว่า ครูต้องใช้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ให้นักเรียนได้สาระที่ต้องรู้ครบถ้วนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยกำหนดให้โรงเรียนเรียนภาควิชาการถึงเวลาบ่าย 2 โมงครึ่ง หรือเวลา 14.30 น. แต่เวลาที่โรงเรียนเลิกยังคงเหมือนเดิมตามกำหนดของแต่ละโรงเรียนดังนั้นช่วงระยะเวลาว่างหลังเลิกเรียนจนกว่านักเรียนจะกลับบ้านซึ่งนักเรียนยังคงอยู่ที่โรงเรียนโรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ ให้นักเรียนปฏิบัติและควรเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายที่ช่วยเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ความสนใจต่อการการทำงานเป็นทีมและที่สำคัญควรมีกิจกรรมกระตุ้นให้เด็กได้ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเองซึ่งเชื่อว่าเด็กทุกคนมีความพิเศษมีความสามารถในแบบฉบับของตนเองเพื่อให้เด็กๆ รู้จักปรับตัวการช่วยเหลือดูแลกันการมีปฏิสัมพันธ์กับคนหลายช่วงวัยโดยเป็นการจำลองสภาพจริงในสังคมให้เด็กได้เรียนรู้ซึ่งจะช่วยเพิ่มทักษะในการ

แก้ปัญหาให้กับเด็กไทย นโยบายการ “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” นั้นเป็นกรอบวิสัยทัศน์ด้านการศึกษา เพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมเข้าสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของไทยที่สอดคล้องกับของหลายประเทศที่เป็นผู้นำด้านการศึกษาของโลกที่เห็นพ้องกันกับแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 เรื่องของจิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานการประกอบสัมมาอาชีพความรู้พื้นฐานด้านพลเมืองสุขภาพและสิ่งแวดล้อมและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อันได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิตที่ใช้ได้จริง (กับครอบครัวโรงเรียนชุมชนรัฐและประเทศชาติ) โลกกำลังเปลี่ยนแปลงคนที่มีความรู้และทักษะในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้เท่านั้นที่จะประสบความสำเร็จ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จะช่วยให้เด็กเรียนสามารถเรียนรู้และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา (สำนักงานบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, หน้า 1)

ดังนั้นโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) ซึ่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 296 คน มีความประสงค์ที่จัดการศึกษาเพื่อตอบสนองอุดมการณ์การจัดการศึกษาตลอดชีวิต ของรัฐบาล จึงมีแนวคิดที่จะนำอาชีพพื้นบ้านซึ่งนับวันจะสูญหายไปจากชุมชนกลับมาพัฒนาและให้นักเรียนได้มองเห็นถึงความสำคัญ เรียนรู้ และร่วมกันรักษามรดกทางวัฒนธรรมของภูมิปัญญาให้คงอยู่ โดยให้ภาคีเครือข่ายในชุมชนมาร่วมจัดการศึกษาให้ตรงตามความต้องการของนักเรียนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและนักเรียนทุกคนให้สามารถพัฒนานตนเองได้ตามธรรมชาติ เต็มตามศักยภาพ มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความต้องการของบุคคล ซึ่งนับได้ว่าเป็นการศึกษาตลอดชีวิตและเป็นการจัดการศึกษาเพื่อทุกคน (Education for All) ต่อไป

ดังนั้น เพื่อสร้างโอกาสให้กับนักเรียนของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) ให้มีความรู้ เกิดเจตคติที่ดีและมีทักษะที่เกี่ยวข้องกับอาชีพพื้นบ้านอย่างเป็นรูปธรรมพร้อมทั้งเป็นการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลที่กำหนดให้โรงเรียนจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และเป็นการสร้างโอกาสในการพัฒนาความรู้และฝึกทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพในอนาคตให้ตรงตามความถนัด และศักยภาพของนักเรียน รวมทั้งเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ ปลุกฝังจิตสำนึก ค่านิยม คุณธรรม ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถสร้างผลิตภัณฑ์ และให้บริการบนฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพิ่มมูลค่าสินค้าและการบริการในชุมชนท้องถิ่นของตนเอง โรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) โรงเรียนจึงได้จัดทำโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต โดยมีหลักสูตรพื้นบ้านจำนวน 5 หลักสูตรได้แก่ หลักสูตรกระเป๋ากกจากถุนมโรงเรียน สำหรับนักเรียน ป.1-3 หลักสูตรจักสานงานไม้ไผ่ สำหรับนักเรียน ป.4-5 หลักสูตรทอพรมเช็ดเท้า สำหรับนักเรียน ม.1 หลักสูตรปุ๋ยหมักอินทรีย์/น้ำหมักชีวภาพ สำหรับนักเรียน ม.2 และหลักสูตรผลิตภัณฑ์งานถักจากต้นกก สำหรับนักเรียน ป.6 และ ม.3

ผู้ประเมินในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนจึงได้ประเมินโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) เพื่อจะนำผลของการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้โรงเรียนมีหลักสูตรอาชีพ

พื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) ที่ความเหมาะสมและมีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมบูรณาการการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ชุมชนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ตามที่แนวทางที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอาชีพพื้นบ้าน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาครูและนักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามคุณลักษณะของคนไทยยุคใหม่ในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินบริบทของโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา)
2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา)
3. เพื่อประเมินกระบวนการของโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา)
4. เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา)

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการประเมินโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) ได้ประยุกต์รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ของสตัฟเฟิลบีมมีรายละเอียดดังนี้

การประเมินบริบทของโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) มีเนื้อหาการประเมินคือ ความสอดคล้องของโครงการกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด สภาพปัญหาของโรงเรียน ความจำเป็นที่ต้องทำโครงการ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมกับบริบทของชุมชน และเป้าหมายของโครงการ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ คณะครู จำนวน 16 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 9 คน รวมทั้งสิ้น 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นด้านบริบทเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) มีเนื้อหาการประเมินคือ ความเหมาะสมของบุคลากร ความเพียงพอของปริมาณวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือและความเหมาะสมของการบริหารจัดการในการดำเนินงานกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ คณะครู จำนวน 16 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 9 คนรวมทั้งสิ้น 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นด้านปัจจัยนำเข้าเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การประเมินกระบวนการของโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นฐานของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง(ธรรมศาสตร์อาสา)มีเนื้อหาการประเมินคือ ประสิทธิภาพของการวางแผน การดำเนินงาน ตามแผน การนิเทศ กำกับ ติดตาม และการประเมินผล ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ คณะครู จำนวน 16 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 9 คน รวมทั้งสิ้น 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ผลด้านกระบวนการเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การประเมินผลผลิตของโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นฐานของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง(ธรรมศาสตร์อาสา) เนื้อหาการประเมินคือ

1) หลักสูตรอาชีพพื้นฐานที่มีความสอดคล้องกับบริบทของชุมชนไม่น้อยกว่า 5 หลักสูตรกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ คณะครู จำนวน 16 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 9 คนรวมทั้งสิ้น 38 คนเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ความถูกต้อง และความเป็นประโยชน์ของหลักสูตรอาชีพพื้นฐานเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) ครูสามารถจัดกิจกรรมบูรณาการการเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรอาชีพพื้นฐานกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ คณะครู จำนวน 16 คนและนักเรียนจำนวน 90 คนรวมทั้งสิ้น 106 คนเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสอบถามความคิดเห็นของครูและแบบสอบถามความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมบูรณาการการเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรอาชีพพื้นฐานของครูเป็นแบบ มาตราประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3) นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอาชีพพื้นฐานกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ คณะครู จำนวน 16 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 90 คนรวมทั้งสิ้น 106 คนเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบประเมินคุณลักษณะของนักเรียนเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4) ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรอาชีพพื้นฐานกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ คณะครู จำนวน 16 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 9 คนรวมทั้งสิ้น 38 คนเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสอบถามความพึงพอใจเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. การประเมินด้านบริบทของโครงการฯ พบว่า ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะครูเกี่ยวกับความสอดคล้องและความเหมาะสมด้านบริบทในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นฐานของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์

อาสา) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ โรงเรียนมีความจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นฐาน รองลงมาคือ หลักสูตรอาชีพพื้นฐานเป็นสิ่งจำเป็นของคนในสังคมปัจจุบัน เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น และรองลงมาคือหลักสูตรอาชีพพื้นฐานของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง(ธรรมศาสตร์อาสา)มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามลำดับจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นพบว่า ในด้านบริบท โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเทียบกับเกณฑ์การตัดสินสรุปได้ว่าการประเมินด้านบริบทในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นฐานของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

2. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการพบว่า ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะครูเกี่ยวกับความพอเพียงและความเหมาะสมของด้านปัจจัยนำเข้าในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นฐานของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะครูและผู้ปกครองให้ความสำคัญและเห็นความจำเป็นที่จะพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นฐานของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) รองลงมาคือผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามโครงการมีความรู้และความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองและรองลงมาคือโรงเรียนมีการสำรวจความพร้อมของบุคลากรทั้งในโรงเรียนและชุมชนที่จะ ร่วมปฏิบัติกิจกรรม ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นพบว่า ในด้านปัจจัยนำเข้าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเทียบกับเกณฑ์การตัดสิน สรุปได้ว่าการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นฐานของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

3. การประเมินด้านกระบวนการของโครงการพบว่า ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะครูเกี่ยวกับประสิทธิผลของด้านกระบวนการในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นฐานของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะครูและนักเรียนรวมทั้งมอบหมายงานให้ผู้รับผิดชอบในการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นฐาน รองลงมาคือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนครูและนักเรียนร่วมพิจารณาถึงความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นฐานของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) และรองลงมาคือ โรงเรียนมีการประชุมชี้แจงแนวทางการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นฐาน ให้กับคณะครู ผู้ปกครองของนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและนักเรียนทราบแนวทางปฏิบัติ ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะครูเกี่ยวกับประสิทธิผลของด้านกระบวนการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเทียบกับเกณฑ์การตัดสินสรุปได้ว่าการประเมินด้านกระบวนการของโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นฐานของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4. การประเมินด้านผลผลิตของโครงการพบว่า การประเมินด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) โดยประเมินผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการ มีรายละเอียดดังนี้

4.1 ผลการสอบถามความคิดเห็นของคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) เกี่ยวกับความเหมาะสม ความถูกต้อง และความเป็นประโยชน์ของหลักสูตรอาชีพพื้นบ้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ความเหมาะสม ความถูกต้อง และความเป็นประโยชน์ของหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านอยู่ในระดับมากตาม

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ระดับความคิดเห็นของคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเทียบกับเกณฑ์การตัดสินสรุปได้ว่าการประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.2 ผลการประเมินการจัดกิจกรรมบูรณาการการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรอาชีพพื้นบ้าน

4.2.1 ระดับความคิดเห็นของคณะครูที่มีต่อการจัดกิจกรรมบูรณาการการเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรอาชีพพื้นบ้านระดับความคิดเห็นของคณะครูที่มีต่อการจัดกิจกรรมบูรณาการการเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรอาชีพพื้นบ้านพบว่า ครูทุกคนได้คะแนนในระดับดีขึ้นไป เมื่อเทียบกับเกณฑ์การตัดสิน สรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมบูรณาการการเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรอาชีพพื้นบ้านโดยคณะกรรมการประเมิน ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.2.2 ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมบูรณาการการเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรอาชีพพื้นบ้านระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมบูรณาการการเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรอาชีพพื้นบ้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้นักเรียนเห็นว่ากิจกรรมบูรณาการการเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรอาชีพพื้นบ้านเป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนสนุกและมีความสุขกับการปฏิบัติในแต่ละกิจกรรม รองลงมาคือ นักเรียนเห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูนำนักเรียนออกไปศึกษานอกโรงเรียนทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู่มากขึ้นรองลงมาคือ นักเรียนเห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้ที่เชิญครูภูมิปัญญามาสอนให้ความรู้ทำให้นักเรียนมีความสุขและอยากปฏิบัติกิจกรรมต่อไป ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมบูรณาการการเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรอาชีพพื้นบ้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเทียบกับเกณฑ์การตัดสินสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมบูรณาการการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรอาชีพพื้นบ้านผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.3 ผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอาชีพพื้นบ้าน

4.3.1 ระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอาชีพพื้นบ้าน ระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะที่

พึงประสงค์ของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ นักเรียนช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ทำงานด้วยความเต็มใจ รองลงมาคือนักเรียนดูแล รักษาเครื่องมือในการทำงานและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ และรองลงมาคือนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการทำงานด้วยความเต็มใจ ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเทียบกับเกณฑ์การตัดสินสรุปได้ว่าการประเมินระดับความคิดเห็นของครูประจำชั้นที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.3.2 ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ นักเรียนช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ทำงานด้วยความเต็มใจ รองลงมาคือนักเรียนมีความภาคภูมิใจในอาชีพที่บ้าน และรองลงมาคือนักเรียนพร้อมที่จะดูแล รักษาอาชีพที่บ้านด้วยความเต็มใจ ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเทียบกับเกณฑ์การตัดสินสรุปได้ว่าการประเมินระดับความคิดเห็นของครูประจำชั้นที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.4 ผลการประเมินความคิดเห็นของคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการดำเนินงานด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้โรงเรียนให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด รองลงมาคือ การได้สนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) ในทุกด้าน รองลงมาคือ ความภูมิใจในการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) ที่โรงเรียนจัดทำขึ้นตามลำดับจากการประเมินระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการดำเนินงานด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเทียบกับเกณฑ์การตัดสินสรุปได้ว่าระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการดำเนินงานด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) ผ่านเกณฑ์การประเมินจากการประเมินและการสอบถามความคิดเห็นการดำเนินการด้านผลผลิตตามวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) เมื่อเทียบกับเกณฑ์การตัดสินแล้วพบว่า ในทุกด้านผ่านเกณฑ์การประเมิน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การประเมินด้านบริบทของโครงการ

การประเมินด้านบริบทของโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ โรงเรียนมีความจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านรองลงมาคือ หลักสูตรอาชีพพื้นบ้านเป็นสิ่งจำเป็นของคนในสังคมปัจจุบัน เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น และรองลงมาคือ หลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง(ธรรมศาสตร์อาสา)มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินโครงการนี้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) โดยทุกภาคส่วนในสังคมไทยได้เห็นพ้องร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ปี พ.ศ. 2570 ไว้ดังนี้ “คนไทยภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีมิตรไมตรีรับวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง ยึดมั่นในวัฒนธรรมประชาธิปไตย และหลักธรรมาภิบาล การบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่ทั่วถึง มีคุณภาพ สังคมมีความปลอดภัยและมั่นคง อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ดี เกื้อกูลและเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ระบบการผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน อยู่บนฐานทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองและแข่งขันได้ในเวทีโลก สามารถอยู่ในประชาคมภูมิภาคและโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี” สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมีจุดเน้นให้นักเรียนมีคุณลักษณะของความเป็นไทยความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ในส่วนของการเป็นพลเมืองดีนั้นหมายความว่านักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรม และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข และที่สำคัญที่สุดแนวทางดังกล่าวยังสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้คือหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนานักเรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพและกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับนักเรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่านักเรียนควรมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

จากเหตุผลที่อภิปรายข้างต้นจึงทำให้การประเมินด้านบริบทของโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) มีความสอดคล้องและความเหมาะสมที่จะทำให้เกิดตัดสินใจได้ว่าวัตถุประสงค์ของโครงการมีคุณค่าและประโยชน์ที่จะสามารถดำเนินโครงการต่อไปได้

2. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นฐานของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะครูและผู้บริหารให้ความสำคัญและเห็นความจำเป็นที่จะพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นฐานของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) รองลงมาคือผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามโครงการมีความรู้และความเข้าใจใน บทบาทหน้าที่ของตนเอง และรองลงมาคือโรงเรียนมีการสำรวจความพร้อมของบุคลากรทั้งในโรงเรียนและชุมชนที่จะ ร่วมปฏิบัติกิจกรรม ตามลำดับ อาจเกิดจากโรงเรียนมีการกำหนดโครงสร้างผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนมีการบริหารจัดการด้วยวงจรคุณภาพของเดมมิง ได้แก่ การวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (Do) การประเมินผล (Check) และการปรับปรุง (Action) และโรงเรียนมีการกำหนดโครงสร้างและผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นฐานของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) อย่างชัดเจน ในด้านบุคลากร ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะครูให้ความสำคัญและเห็นความจำเป็นที่จะจัดกิจกรรม และผู้บริหารโรงเรียนมีการกำหนดทิศทาง เป้าหมาย นโยบาย การดำเนินการที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน ในด้านงบประมาณ งบประมาณที่นำมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมยังมีไม่เพียงพอ จึงมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลว่า ควรมีการระดมทรัพยากรจากหน่วยงานอื่นมาช่วยในการจัดกิจกรรม และควรจัดกิจกรรมการศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นฐานได้ประสบความสำเร็จเพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับโรงเรียน

ดังนั้นจากเหตุผลที่อธิบายข้างต้นจึงทำให้การประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นฐานของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) มีความพอเพียงและความเหมาะสมที่จะทำให้ตัดสินใจได้ว่าโครงการมีคุณค่า ประโยชน์ มีทรัพยากรทางการบริหารที่จะสามารถดำเนินโครงการต่อไปได้

3. การประเมินกระบวนการของโครงการการประเมินด้านกระบวนการของโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นฐานของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินทำให้ตัดสินใจได้ว่าโครงการมีคุณค่า มีประโยชน์ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องต่อไป เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะครูและนักเรียนรวมทั้งมอบหมายงานให้ผู้รับผิดชอบในการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นฐาน รองลงมาคือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนครูและนักเรียนร่วมพิจารณาถึงความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นฐานของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) และรองลงมาคือโรงเรียนมีการประชุมชี้แจงแนวทางการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นฐาน ให้กับคณะครู ผู้ปกครองของนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและนักเรียนทราบแนวทางปฏิบัติตามลำดับ และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพอื่นๆ อีก เช่น อาชีพตัดผมชาย อาชีพนวดแผนไทย เป็นต้นและ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรให้มีผู้ปกครอง ผู้ร่วมชุมชน ได้เข้าร่วมกิจกรรมด้วย ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมในโครงการสอดคล้องกับแนวทางของการพัฒนาหลักสูตรที่วิชัย ประสิทธิ์วิเศษ (2542, หน้า 119) ได้สรุปแนวดำเนินการที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรมีลำดับขั้นตอนที่สำคัญ คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน สำหรับการพัฒนา

หลักสูตร เช่น สภาพเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม การเมือง การปกครอง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เป็นต้น โดยใช้วิธีการทางสถิติหาข้อสรุป 2) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นการกำหนดคุณลักษณะความรู้ ความสามารถ เจตคติ ค่านิยมต่างๆ ให้สอดคล้องกับผลวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเป้าประสงค์ในแผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาต่าง ๆ ทั้งนี้ให้มีครบทุกพิสัยหรือขอบเขต 3) การกำหนดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ เป็นการคัดเลือก การจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ ที่คาดว่าจะช่วยให้นักเรียนได้รับการพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จึงต้องพิจารณาตัดสินความยาก ง่าย ความ กว้าง ลึก ขอบข่ายให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะของนักเรียน 4) การนำหลักสูตรไปใช้เป็นการนำการประมวลความรู้หรือหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผล หัวใจสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้คือ การผู้สอนบุคคลที่มีความสำคัญคือ ผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน 5) การประเมินหลักสูตร เป็นการพิจารณาเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตร โดยนำผลที่ได้จากการวัดด้วยวิธีการต่าง ๆ มาพิจารณาร่วมกันแล้วสรุปเป็นคุณค่าของหลักสูตร ฉบับนั้น 6) การปรับปรุง แก้ไข และเปลี่ยนแปลงหลักสูตร เป็นการตัดสินหลักสูตรฉบับที่กำลังใช้หรือทดลองใช้หรือทดลองใช้กรณีที่เป็นหลักสูตรฉบับร่างขึ้นใหม่โดยใช้วิธีการหรือรูปหรือโดยวิธีหนึ่งหรือผสมผสานกัน

ดังนั้นจากเหตุผลที่อธิบายข้างต้นจึงทำให้การประเมินด้านกระบวนการของโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) มีประสิทธิผลที่จะทำให้ตัดสินใจได้ว่าโครงการมีคุณค่า ประโยชน์ มีประสิทธิภาพที่จะพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่องเพื่อประโยชน์ของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

4. การประเมินผลผลิตของโครงการ การประเมินด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินจึงทำให้ตัดสินใจได้ว่าโครงการมีคุณค่า มีประโยชน์ และควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนและของโรงเรียนต่อไป เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการ มีรายละเอียดดังนี้ 1) ผลการสอบถามความคิดเห็นของคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) เกี่ยวกับความเหมาะสม ความถูกต้อง และความเป็นประโยชน์ของหลักสูตรอาชีพพื้นบ้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการประเมินการจัดกิจกรรมบูรณาการเรียนรู้อยู่ใช้หลักสูตรอาชีพพื้นบ้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านโดยรวมอยู่ในระดับมากและ 4) ผลการประเมินความคิดเห็นของคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการดำเนินงานด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง(ธรรมศาสตร์อาสา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดดังนั้น สรุปได้ว่าการประเมินและการสอบถามความคิดเห็นการดำเนินการด้านผลผลิตตามวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) เมื่อเทียบกับเกณฑ์การตัดสินแล้วพบว่าในทุกด้านผ่านเกณฑ์การประเมิน จึงทำให้ตัดสินใจได้ว่าโครงการมีคุณค่า มีประโยชน์ ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาทักษะต่างๆ ให้แก่เด็กโดยใช้หลักสูตรอาชีพพื้นบ้านนั้นเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นการปลูกฝังหรือเสริมสร้างให้ตั้งแต่ในวัยเด็กเพื่อให้เขาได้รับประสบการณ์ที่เพียงพอเป็นพื้นฐานที่สามารถนำไปพัฒนา

ตนเอง โดยในการปลูกฝังนั้นจะทำให้เด็กได้มีความรู้ความเข้าใจความรู้สึกรับผิดชอบ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะพื้นที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพในอนาคต รวมทั้งมีการฝึกฝนและให้เด็กได้ปฏิบัติจริงเพื่อให้เด็กเกิดการกระทำเกี่ยวกับความรับผิดชอบอย่างแท้จริงจนเกิดเป็นลักษณะนิสัย และควรทำให้เหมาะสมกับวัย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามวัย และเกิดการพัฒนาตามลำดับสอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี ตาแก้ว (2547, หน้า 124-129) ได้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องผลิตภัณฑ์การแปรรูปอาหารจากปลา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรมีคุณค่าสูง แผนการจัดกิจกรรมมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และมีดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 79.19 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด และหลักสูตรสามารถพัฒนาให้นักเรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ คือ มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 85 สรุปว่าหลักสูตรที่พัฒนาโดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มากำหนดเป็นสาระและจัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน และสังคมอย่างมีความสุขและสอดคล้องกับผลการศึกษาของสະครາວ ວິເສສະມັບຕີ (2552, หน้า 105-110) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องนางหมแสนอ้อย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองชุมพรบ้านเขาล่ม อำเภอมืองชุมพร จังหวัดชุมพร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องนางหมแสนอ้อย 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนเรียนและหลังเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร โดยใช้ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า (1) ได้หลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องนางหมแสนอ้อย ที่มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด หลักสูตร มีองค์ประกอบครบถ้วน มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น สูงกว่าการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องนางหมแสนอ้อยอยู่ในระดับ มากที่สุด

ดังนั้นจากเหตุผลที่อธิบายข้างต้นจึงทำให้การประเมินด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ธรรมศาสตร์อาสา) มีประสิทธิผลที่จะทำให้ตัดสินใจได้ว่าโครงการมีคุณค่า ประโยชน์ ที่จะพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่องเพื่อประโยชน์ของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรกำหนดแนวทางการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นฐานที่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ มีการกำหนดปฏิทินการดำเนินงาน การนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2. สถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกับโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง(ธรรมศาสตร์อาสา)สามารถนำโครงการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นฐานของโรงเรียนบ้านหนองแม่แตง(ธรรมศาสตร์อาสา)ไปปรับประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นฐานสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ซึ่งเป็นการถอดบทเรียนและประสบการณ์ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่เป็นแบบอย่างการปฏิบัติที่ดีมาพัฒนาเป็นรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรอาชีพพื้นฐานและขยายผลให้โรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงนำไปปรับประยุกต์เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนต่อไป

2. ควรศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้หลักสูตรอาชีพพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). การพัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. กรุงเทพฯ : เซ็นเตอร์ ดิสคัฟเวอรี.
- สะคราญ วิเศษสมบัติ. (2552). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพ และเทคโนโลยี เรื่องหนทางหมูแสนอร่อย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. กรุงเทพฯ. : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). แนวทางการดำเนินงานการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). แนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะสาขาวิชาชีพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุมาลี ดาแก้ว. (2547). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องผลิตภัณฑ์การแปรรูปจาก ปลา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

**สมรรถนะวิชาชีพครูเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน
ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
พฤตทิพย์ พฤตติกุล**

**COMPETENCIES OF PROFESSIONAL TEACHER IN SUPPORT OF THE AEC
TRANSITION OF STUDENTS OF FACULTY OF EDUCATION,
KAMPHAENGPHET RAJABHAT UNIVERSITY
Pruettipol Pruettikul**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะวิชาชีพครูเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร วิธีการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และวิธีการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะหลัก แบ่งออกเป็น 8 สมรรถนะ ได้แก่ 1) สมรรถนะในการแสวงหาวิธีการฝึกฝนตนเองเพื่อก้าวสู่ความสำเร็จ 2) สมรรถนะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 3) สมรรถนะในการครองตนที่ดี 4) สมรรถนะในการใช้จิตสาธารณะสร้างประโยชน์ 5) สมรรถนะในการปรับตัวสู่บริบทของท้องถิ่นและสังคม 6) สมรรถนะในการสื่อสารและประยุกต์ใช้เทคโนโลยี 7) สมรรถนะในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น และ 8) สมรรถนะในการธำรงรักษาความเป็นไทย และสมรรถนะเฉพาะสายงาน แบ่งออกเป็น 11 สมรรถนะ ได้แก่ 1) ด้านภาษาและวัฒนธรรม 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านปรัชญาการศึกษา 4) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 5) ด้านจิตวิทยาสำหรับครู 6) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 7) ด้านการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน 8) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา 9) ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา 10) ด้านความเป็นครู 11) ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณ

คำสำคัญ : สมรรถนะ/ วิชาชีพครู / ประชาคมอาเซียน

Abstract

The purpose of this research aims to study competencies of professional teacher in support of the AEC transition of students of Faculty of education, Rajabhat Kamphaengphet University results of the research were as follows: Core competencies ; 1) Improving yourself to become successful person 2) Critical thinking and systems thinking 3) Self-directed learning 4) Social responsibility 5) Accountability and adaptability 6) Technology and communication skills 7) Interpersonal and collaborative skills 8) Maintaining Thai cultural traditions and technician competencies; 1) Using language

effectively not only Thai language but also the international language 2) Analytical thinking, developing and evaluating curriculum 3) Managing the educational system effectively for diversity teaching and learning 4) The ability to measurement and evaluation 5) Guidance and Counseling 6) The research efficiently to learning and teaching development 7) Management learning and development 8) Data gathering competency, manage learning efficiently and consecutively develop 9) Design, apply and evaluate the Innovation Media and Information Technology 10) Being a good teacher to learners 11) Ethics of Teaching Profession

Keyword: Competency, Teacher Performance, Asean Community

บทนำ

พระราชโอรสของสมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครู ณ อาคารใหม่สวนอัมพร วันพุธที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2526 ความตอนหนึ่งว่า “อาชีพครูถือว่าสำคัญยิ่ง เพราะครูมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญมั่นคง และก่อนที่จะพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญได้นั้นจะต้องพัฒนาคนซึ่งได้แก่เยาวชนของชาติเสียก่อน เพื่อให้เยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณค่าสมบูรณ์ทุกด้านจึงสามารถช่วยกันสร้างความเจริญให้แก่ชาติต่อไปได้” (ยนต์ ชุ่มจิตร์, 2553, หน้า 53) สรุปความได้ว่า ความเจริญเติบโตของประเทศไทยเป็นผลมาจากการพัฒนาคนที่ดีและมีความสมบูรณ์ในทุกด้าน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการพัฒนาคนจากการศึกษา อาชีพครูก็เปรียบเสมือนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพของประชากรในสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการพยากรณ์ด้านความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม การเมือง การปกครอง การศึกษา วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

ครูจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนโดยผ่านกระบวนการสอน พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดผู้ประกอบการอาชีพทางการศึกษาที่ทำหน้าที่สอนต้องมีวุฒิตามศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์ตามมาตรฐานวิชาชีพครูที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ในมาตรา 53 โดยระบุให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาอื่น ทั้งของรัฐและเอกชนต้องมีใบประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนดไว้ วิชาชีพครูจึงเป็นอาชีพที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมากในสภาวะที่ประเทศไทยกำลังก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งมีการรวมประเทศต่างๆ ในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งหมด 10 ประเทศขึ้นในปี พ.ศ. 2558 จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมความพร้อมที่จะรับมือโดยการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนต่อการก้าวเข้าสู่การรวมเป็นประชาคมอาเซียนขององค์กรและหน่วยงานต่างๆ ภายในประเทศองค์กรทางการศึกษาจึงเป็นคำตอบที่สำคัญที่สุดในการเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น บุคลากรทางการศึกษาทุกฝ่ายจึงเป็นโจทย์ทางสังคมที่สำคัญที่จะเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าว ประเด็นสำคัญจึงมุ่งไปที่การพัฒนาบุคลากรครูเพื่อให้ความพร้อมที่จะพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชากรในระดับต่างๆ ของสังคมให้สอดคล้องกับการเปิดประชาคมอาเซียนได้อย่างสมดุลและสามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่า การศึกษาเป็น

กระบวนการพัฒนาชีวิตและสังคม เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งตนเอง และพึ่งกันเองได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548; อ้างจาก วิเศษ ชินวงศ์, 2550) นโยบายของรัฐบาลจึงให้ความสำคัญกับการปฏิรูปครู โดยยกฐานะให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง และนับเป็นผู้มีบทบาทในการสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนา รวมถึงการให้การศึกษาที่มีคุณภาพแก่ผู้เรียน สอนให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข นับเป็นหลักการและเหตุผลสำคัญในการกำหนดแนวทางพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาสอดคล้องกับแนวคิดที่กล่าวไว้ใน “หนังสือความเป็นครู” ความว่า “ครู คือ ผู้กุมความเป็นความตายของชาติไว้ในมือ” (ยนต์ ชุมจิตร, 2553, หน้า 59) ซึ่งหมายถึง ครูเป็นปัจจัยสำคัญต่อการกำหนดความเจริญก้าวหน้า ล้าหลัง หรือการล่มสลายของความเป็นชาติ จะเห็นได้ว่า คำกล่าวนี้สะท้อนความสำคัญของอาชีพครูได้อย่างชัดเจน การผลิตครูในปัจจุบันก็ยังประสบปัญหาต่างๆ อย่างมากมาย เป็นต้น อัตราการผลิตครูที่เกินความต้องการทำให้เกิดนโยบายปฏิรูประบบการผลิตและพัฒนาครู โดยให้ความสำคัญกับจำนวนการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริง ตามมาตรการจำกัดจำนวนรับและเกณฑ์การควบคุมคุณภาพ (พิชญ์ ตูลสุข, 2556 ; อ้างจาก ศักดิ์ศรี พุทธิศิริศักดิ์, 2556, ออนไลน์) ปัญหาที่ซ้ำซากของการผลิตครูในปัจจุบันที่มีมาแต่อดีตยังคงมีอยู่ในปัจจุบัน เช่น การขาดแคลนครูในบางรายวิชาของโรงเรียนในชนบท ขาดความรู้ ทักษะการสอนที่ทันสมัย ด้วยความรู้ด้านเทคโนโลยี (ชนิตา รักษ์พลเมืองและคณะ, 2548) ปัญหาเหล่านี้ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ทิศทางการศึกษายังไม่บรรลุเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้

สมรรถนะครู เป็นคุณลักษณะพื้นฐานของครูซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือเป็นไปตามเกณฑ์ มีพฤติกรรมซึ่งเกิดจากการรวมความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) คุณลักษณะ (Character) ทศนคติ (Attitude) และแรงจูงใจ (Motivation) ของบุคคล และส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน หรือการมีผลงานที่โดดเด่นในการทำงาน จึงมีความสำคัญต่อการศึกษาวางแผนในการพัฒนาบัณฑิตให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาเป็นองค์กรทางการศึกษารูปแบบหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งในการผลิตบุคลากรวิชาชีพครู เป็นองค์กรเดียวที่ทำหน้าที่การผลิตบัณฑิตวิชาชีพครูเพื่อสร้างรากฐานทางการศึกษาให้กับประเทศอย่างเข้มแข็ง มีหน้าที่ผลิตบุคลากรในระดับปริญญาบัณฑิตและระดับบัณฑิตศึกษา วิชาชีพครูก็เป็นสาขาหนึ่งที่สถาบันอุดมศึกษา เป็นต้น มหาวิทยาลัยต่างๆ ในประเทศ ได้ทำหน้าที่ผลิตบุคลากรวิชาชีพครูมาโดยตลอด เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 36 ได้บัญญัติให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล และอาจจัดเป็นส่วนราชการหรือเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ดำเนินกิจการได้อิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัวมีเสรีภาพทางวิชาการและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสถานศึกษา นอกจากนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้นๆ ให้หมายความรวมถึงเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งพัฒนาคน วัฒนธรรมทรัพยากรแห่งชาติ และสิ่งแวดล้อม โดยมีหลักการโดยรวม กล่าวคือ สามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษาที่ต้องมีการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพจากภายนอก โดยมีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อประเมินการศึกษาของแต่ละสถาบันการศึกษา (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2543 หน้า 8-9) ดังนั้นรูปแบบของการเรียนการสอนนั้นจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับการ

เปลี่ยนแปลงนี้ การเรียนการสอนจึงเป็นภาระหลักที่สำคัญของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยของชุมชนแห่งหนึ่งให้บริการด้านวิชาการต่างๆ ทำหน้าที่เสมือนเป็น “หอคอยส่องสว่างทางปัญญา” ให้กับสังคม มีหน้าที่ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพมาตรฐานมีความเป็นสากล สร้างองค์ความรู้ งานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน สนับสนุนเผยแพร่และทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาติ รวมไปถึงการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นภาระหลักของการดำเนินงานของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

การวิจัยถึงสมรรถนะวิชาชีพครูเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาระบบการศึกษาของประเทศไทย ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ซึ่งจะสิ่งสำคัญที่จะสร้างสรรค์และส่งเสริมระบบการศึกษาให้เดินหน้าท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงที่กำลังก้าวไปสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสมรรถนะวิชาชีพครูเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไว้ดังต่อไปนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและสังเคราะห์เนื้อหาและองค์ประกอบของวิชาชีพครูจากเกณฑ์ของข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 (ราชกิจจานุเบกษา, 2556) ประกอบกับเนื้อหาและองค์ประกอบด้านสมรรถนะตามแนวคิดของเกริกเกียรติ ศรีเสริมโภค (2546) และอาภรณ์ ภูววิทยพันธ์ (2547)

ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญจำนวน 17 ท่าน

ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยตั้งแต่ เดือน มีนาคม พ.ศ. 2557 ถึง เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 รวมระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 12 เดือน

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) ตามเกณฑ์ของข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 (ราชกิจจานุเบกษา, 2556) ประกอบกับเนื้อหาและองค์ประกอบด้านสมรรถนะตามแนวคิดของเกริกเกียรติ ศรีเสริมโภค (2546) และอาภรณ์ ภูววิทยพันธ์ (2547)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้านสมรรถนะหลักของวิชาชีพครู จำนวน 9 คน ประกอบไปด้วย

1) ตัวแทนกลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 2 คน 2) ตัวแทนกลุ่มผู้บริหาร

การศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 1 คน 3) ตัวแทนกลุ่มผู้บริหารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 3 คน และ 4) ตัวแทนกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 3 คน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้านสมรรถนะตามสายงาน ของความเป็นครูมืออาชีพ จำนวน 8 คน ประกอบไปด้วย 1) ตัวแทนกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 3 คน 2) ตัวแทนคณาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 3 คน และ 3) ตัวแทนครูระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 2 คน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อยืนยันสมรรถนะวิชาชีพครูเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน จำนวน 50 คน ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 5 คน 2) ผู้บริหารการศึกษาระดับเขตพื้นที่หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 2 คน 3) ผู้บริหารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 3 คน 4) ผู้บริหารโรงเรียนระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 10 คน 5) คณาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 10 คน 6) ครูระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 20 คน

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์เอกสารมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงข้อมูลเบื้องต้นแล้วนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับสมรรถนะวิชาชีพครูเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาและการวิเคราะห์จากเอกสาร ตำราต่างๆ ในด้านองค์ประกอบและโครงสร้างของสมรรถนะวิชาชีพครูและบริบทของความเป็นประชาคมอาเซียน รวมไปถึงบริบทของการผลิต การจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เพื่อเป็นการเตรียมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งเป็นการวิจัยเพื่ออธิบายถึงรูปแบบของปรากฏการณ์ในอนาคตตามแนวคิดของ (Linstone & Turoff, 1975. P.4) ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากที่ได้ดำเนินการศึกษาดังกล่าวมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาถึงสมรรถนะวิชาชีพครูเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

ขั้นตอนที่ 2 การหาข้อสรุปของสมรรถนะวิชาชีพครูเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ขั้นตอนที่ 2.1 การหาข้อสรุปเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 ท่าน พิจารณาถึงความถูกต้องและครบถ้วนของสมรรถนะวิชาชีพครูเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ขั้นตอนนี้เป็นการหาข้อสรุปของข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ หลังจากที่ได้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อการศึกษาถึงสมรรถนะวิชาชีพครูเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนเรียบร้อยแล้วนั้น ในขั้นตอนต่อไปผู้วิจัยได้ทำการหาข้อสรุปของข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษา โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้นโดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญนั้นถือว่าเป็นขั้นตอนสำคัญมากจากกระบวนการขั้นตอนทั้งหมด เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพและความสำเร็จของการศึกษา (Jacob, 1996) ผู้วิจัยได้ดำเนินการด้วยความระมัดระวัง ทั้งในด้านของคุณสมบัติและจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการวิจัยซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่าง

มาก Delbecq et al. (1975) ได้ให้คำแนะนำที่น่าสนใจยิ่งไว้ว่าผู้เชี่ยวชาญที่สามารถให้ข้อมูลในการศึกษาได้เป็นอย่างดีนั้น ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารที่มีอำนาจในการตัดสินใจนโยบาย ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องกับผลลัพธ์ในการศึกษาวิจัย รวมไปถึงกลุ่มผู้ปฏิบัติงานที่เป็นมืออาชีพในเรื่องนั้นๆ กับกลุ่มทีมงาน เป็นต้น ซึ่งโดยทั่วไปแล้วบุคคลที่จะสามารถให้ข้อมูลได้เป็นอย่างดีก็จะเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพอันเกี่ยวข้องกับประเด็นของการวิจัย นั้นๆ (Key Informants) รวมทั้งผู้วิจัยยังใช้การสำรวจสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ทราบถึงผู้เชี่ยวชาญท่านต่อไป เรียกว่าเป็นวิธีการสำรวจ “ผู้เชี่ยวชาญจากผู้เชี่ยวชาญ (Delphi Technique)” อีกครั้งหนึ่ง รวมไปถึงการสืบค้นจากเอกสาร และสื่อต่างๆ เพื่อให้ทราบถึงผลงานของบุคคลต่างๆ ซึ่งเป็นแนวทางที่ทำให้ผู้วิจัยใช้ประกอบการพิจารณาคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบ่งออกเป็นกลุ่มต่างๆ จากเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้นจากความเหมาะสมกับบริบทของการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือ เทปบันทึกเสียง เพราะในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่มนั้น ผู้วิจัยต้องการรวบรวมข้อมูลให้ได้ครบถ้วนมากที่สุด การจดบันทึกเพียงอย่างเดียวนั้นอาจไม่สามารถบันทึกการสนทนาได้ทั้งหมด จึงต้องมีการบันทึกเสียงเอาไว้ เทปบันทึกเสียงจึงเป็นอุปกรณ์บันทึกข้อมูลที่ดีที่สุดที่สามารถเห็นรายละเอียดและข้อความตอบได้ชัดเจนและครบถ้วนที่สุด ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำมาวิเคราะห์ ตีความ และหาข้อสรุปเชิงทฤษฎีในภายหลัง โดยเทปบันทึกเสียงที่ใช้ในการสัมภาษณ์นี้เป็นระบบบันทึกเสียงในระบบดิจิทัล ซึ่งสามารถบันทึกติดต่อกันได้ 6 ชั่วโมง เป็นประโยชน์ในการป้องกันการผิดพลาดในการบันทึกข้อมูลรวมทั้งสามารถจัดเก็บและถ่ายโอนข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์และแผ่นซีดีรอมได้ อย่างไรก็ตามในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เป็นผู้ตรวจสอบเครื่องบันทึกเสียงให้อยู่ในสภาพพร้อมสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะใช้นับบันทึกเสียงเพื่อให้เกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด และในการบันทึกเสียง ผู้วิจัยได้บันทึกเสียงโดยใช้บันทึกเสียงขนาดเล็กเพื่อความสะดวกในการใช้และเคลื่อนย้ายเครื่องบันทึกเสียง จึงมีความสะดวกในการบันทึกเสียงการสัมภาษณ์เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในกลุ่มต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมกับการเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลภายหลังการเก็บข้อมูลสิ้นสุดลง ซึ่งข้อดีของการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างการเก็บข้อมูลคือ ผู้วิจัยสามารถทราบได้ว่าข้อมูลส่วนใดยังไม่เพียงพอ หรือประเด็นใดยังไม่ครบถ้วนหรือข้อมูลส่วนใดครบถ้วนเพียงพอแล้ว ในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีที่ได้ศึกษาไว้มาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์เพื่อตอบคำถาม ตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ของการวิจัย โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเข้มข้นลึกซึ้ง โดยการอ่าน คิด วิเคราะห์ เชื่อมโยง จากเอกสารบันทึกข้อมูลจากสนทนาก่อนที่จัดเป็นระบบหมวดหมู่ลดทอนข้อมูล แสดงข้อมูล สร้างข้อสรุปและยืนยันผลสรุป เพื่อขจัดปัญหาการไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญ (วารสารรัฐประศาสนศาสตร์, 2553)

การพัฒนาข้อสรุปย่อยๆ ไปสู่ข้อสรุปใหญ่เรื่อยๆ ขึ้นไปนั่นคือการประมวลความคิดจากรูปธรรมเป็นนามธรรมหรือ แบบอุปนัย (Inductive) เพื่อนำไปสู่การอธิบายชุดปรากฏการณ์ให้มีความน่าเชื่อถือหรือข้อสรุปเชิงทฤษฎี ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากมุมมองของผู้เกี่ยวข้องภายในมหาวิทยาลัย (Emic Insider View) และบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัย ในมิติของรูปแบบความเป็นครูมืออาชีพของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ผู้วิจัยได้สร้างสมมติฐานชั่วคราว เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลและการเก็บข้อมูล ทำให้ผู้วิจัยมีข้อมูลเพิ่มขึ้น มีข้อสงสัย มีจินตนาการ มีข้อสรุป และเมื่อวิเคราะห์และเก็บข้อมูลต่อไป ถ้าพบข้อมูลใหม่ ผู้วิจัยได้สร้างสมมติฐานชั่วคราวใหม่ ซึ่งจากผลของข้อมูลการวิจัยที่ได้รับนั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง ด้วยเหตุที่ผู้วิจัยเป็นผู้เข้าไปสัมผัสกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่มได้พบเห็นข้อมูลเชิงประจักษ์ในบริบทต่างๆ ด้วยตนเอง และนำข้อมูลที่ผู้ช่วยผู้วิจัยที่ได้รับมอบหมายจากผู้วิจัยให้ช่วยกันเก็บข้อมูลมาร่วมวิเคราะห์ด้วย ทำให้ผู้วิจัยได้รับข้อมูลครบถ้วนทุกด้าน เมื่อผู้วิจัยได้รับคำตอบที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง หรือมีการเปลี่ยนแปลงน้อย หรือพบว่าค่าของส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 ซึ่งถือว่าผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ผู้วิจัยจะดำเนินการหยุดกระบวนการวิจัยในส่วนของการเก็บข้อมูลแล้วจึงดำเนินการวิเคราะห์ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Median) จากการสำรวจครั้งสุดท้ายซึ่งเป็นค่าตัวแทนคำตอบของกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 2.2 การหาข้อสรุปโดยใช้แบบสอบถามเพื่อยืนยันสมรรถนะวิชาชีพครูเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ขั้นตอนนี้เป็นการหาข้อสรุปเพื่อยืนยันสมรรถนะวิชาชีพครูเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร โดยใช้แบบสอบถามหลังจากที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการหาข้อสรุปเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 ท่าน พิจารณาถึงความถูกต้องและครบถ้วนของสมรรถนะวิชาชีพครูเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรเรียบร้อยแล้วนั้น ในขั้นตอนต่อไปผู้วิจัยนำข้อสรุปที่ได้ไปสร้างแบบสอบถามเพื่อยืนยันสมรรถนะวิชาชีพครูเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือ แบบสอบถามสมรรถนะวิชาชีพครูเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการที่เกี่ยวกับสมรรถนะวิชาชีพครูเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน
2. ศึกษาวิธีสร้างแบบแบบสอบถามของ พิสนุ พงศ์รี (2554, หน้า 115-120)
3. กำหนดข้อความที่แสดงถึงสมรรถนะวิชาชีพครูเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดระดับความเหมาะสมเป็น 5 ระดับ คือ 1, 2, 3, 4 และ 5

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องสมรรถนะวิชาชีพครูเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ของนักศึกษาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยซึ่งมีรายละเอียดต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านสมรรถนะหลัก ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์จากวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และกลยุทธ์ของคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ซึ่งสรุปโดยภาพรวมได้ว่า บัณฑิตต้องมีความรู้คู่คุณธรรมและมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในระดับท้องถิ่น ภูมิภาคและระดับชาติ มีคุณลักษณะที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นซึ่งสรุปคุณลักษณะดังกล่าวได้แก่ 1) สมรรถนะในการแสวงหาวิธีการฝึกฝนตนเองเพื่อก้าวสู่ความสำเร็จ 2) สมรรถนะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 3) สมรรถนะในการครองตนที่ดี 4) สมรรถนะในการใช้จิตสาธารณะสร้างประโยชน์ 5) สมรรถนะในการปรับตัวสู่บริบทของท้องถิ่นและสังคม 6) สมรรถนะในการสื่อสารและประยุกต์ใช้เทคโนโลยี 7) สมรรถนะในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น และ 8) สมรรถนะในการธำรงรักษาความเป็นไทย โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.55$, S.D.=0.02)

2. ด้านสมรรถนะเฉพาะสายงานของวิชาชีพครูเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนแยกออกเป็น 11 ด้าน แต่ละด้านดังต่อไปนี้ 1) ด้านภาษาและวัฒนธรรม 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านปรัชญาการศึกษา 4) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 5) ด้านจิตวิทยาสำหรับครู 6) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 7) ด้านการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน 8) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา 9) ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา 10) ด้านความเป็นครู 11) ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.56$, S.D.=0.03)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องสมรรถนะวิชาชีพครูเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ของนักศึกษาครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรนั้นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กลุ่มสมรรถนะหลักของวิชาชีพครูเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ประกอบไปด้วย 8 สมรรถนะ ดังนี้ 1) สมรรถนะในการแสวงหาวิธีการฝึกฝนตนเองเพื่อก้าวสู่ความสำเร็จ ผู้ที่ประกอบวิชาชีพครูนั้นต้องมีการแสวงหาความรู้ความสามารถรวมทั้งหมั่นฝึกฝนตนเองอยู่เสมอเพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญในสายอาชีพของตนเองให้มีความพร้อมต่อการปฏิบัติหน้าที่สอดคล้องกับชำนาญ เหล่ารักผล (2556). ได้กำหนดหลักสิบประการของอุดมการณ์แห่งความเป็นครูไว้ดังต่อไปนี้ มุ่งมั่นวิชาการหมายถึง ครูมีบทบาทหน้าที่ในการแสวงหาความรู้ เพื่อนำไปถ่ายทอดให้แก่ศิษย์ที่จำเป็นสำหรับครู ครูต้องติดตามความก้าวหน้าของวิชาที่จะถ่ายทอด จากหนังสือ เอกสาร วารสาร ตามสื่อต่าง ๆ ตลอดจนเข้าประชุมเพื่อรับรู้ความคิดใหม่ๆ ข้อค้นพบที่ขยายความรู้ออกไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด จึงจำเป็นอย่างยั้งที่ครูจะเตรียมพร้อมให้ตนเองมี

ความรู้ทันสมัยต่อเหตุการณ์ 2) ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผู้ที่ประกอบวิชาชีพครูนั้นต้องมีทักษะการคิดเชิงระบบมีการวางแผนและความสามารถในการจัดการชีวิตของตนเองได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับแนวคิดของวิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล (2544, หน้า 82) และปริญญ์ สดาวรรณ (2548, หน้า 59-60) ได้กล่าวว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นเรื่องของการคิดที่ต้องให้บุคคลสามารถจัดการกับความคิดของตนเองได้และต้องอธิบายความคิดของตนเองได้เช่นกันนั้นในการพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณต้องมีการจัดการเรียนการสอนให้รู้จุดหมายปลายทางนั้นว่าสิ่งใดควรเชื่อและไม่ควรเชื่อ 3) ความสามารถในการครองตนที่ดี ผู้ที่ประกอบวิชาชีพครูนั้นต้องสามารถดำรงตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ซึ่งถือเป็นภาระหน้าที่หลักอีกอย่างหนึ่งของความเป็นครูที่จำเป็นต้องปฏิบัติหน้าที่ของการเป็นต้นแบบที่สมบูรณ์ สอดคล้องกับพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส อินทปัญโญ; อ้างจาก ชำนาญ เหล่ารักผล, 2556) ที่ได้กล่าวอยู่เสมอว่า “ธรรม” คือ หน้าที่ ผู้ที่มีธรรมะคือผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่อย่างดีแล้วครูธรรมะจึงเป็น “หน้าที่สำหรับครู” ซึ่งครูส่วนใหญ่ทุกคนย่อมทราบดีว่า “หน้าที่ของครู ก็คือการอบรมสั่งสอนศิษย์” แต่การอบรมสั่งสอนศิษย์ของครูแต่ละคนก็มีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ครูบางคนก็อาจจะคิดว่าหน้าที่ของครู คือ สอนวิชาการที่ตนได้รับมอบหมายให้สอน แต่อีกหลาย ๆ คนก็คิดว่าครูควรทำหน้าที่คนให้เป็นคนที่สมบูรณ์นอกเหนือจากการสอนวิชาการด้วย 4) ความสามารถในการมีจิตสาธารณะผู้ที่ประกอบวิชาชีพครูนั้นต้องมีความเอื้ออาทรต่อสังคม มีความกระตือรือร้นต่อการช่วยเหลือสังคม มีความปรารถนาที่จะให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขสอดคล้องกับแนวคิดของชัยวัฒน์สุทธิรัตน์ (2552, หน้า 13) ที่กล่าวว่า “จิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่ เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติมีความสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งผิด เน้นความเรียบง่าย ประหยัดและมีความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ” 5) ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับบริบทของท้องถิ่นและสภาพสังคมต่างๆ ผู้ที่ประกอบวิชาชีพครูนั้นต้องมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมต่างๆ ได้ดี สอดคล้องกับแนวคิดของ กิดานันท์ มะลิทอง (2541, หน้า 9) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประยุกต์เทคโนโลยีไว้ว่า สามารถใช้ในการสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในเรื่องของการเรียนรู้ได้ อีกทั้งยังสามารถสร้างความน่าสนใจต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อีกด้วย 7) ความสามารถในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น ผู้ที่ประกอบวิชาชีพครูนั้นต้องมีคุณลักษณะของการทำงานร่วมกันเป็นทีมได้ ถึงแม้จะมีความขัดแย้งกันก็ยังมีความรู้สึกที่จะยอมอยู่ร่วมงานกันได้ต่อไป แม้จะมีความขัดแย้งกันก็ไม่คิดหลบหนีหลีกเลี่ยง ไม่มีการบังคับกันและกันในกลุ่ม มีการทะนุถนอมรักษาสมาคมคึกของกลุ่ม และพยายามที่จะแก้ปัญหาข้อขัดแย้งแทนที่จะหนีไปเสียให้พ้นซึ่งถือเป็นความสามารถของผู้ที่จะประกอบวิชาชีพครูต้องให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกันเป็นทีม สอดคล้องกับแนวคิดของ Georg (1996) ที่ได้ศึกษาวิจัยถึงความสำเร็จที่เกิดจากการทำงานเป็นทีมพบว่า การทำงานเป็นทีมนั้นสามารถนำไปสู่ความสำเร็จร่วมกันได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในทีมด้วย 8) การธำรงรักษาความเป็นไทย ผู้ที่ประกอบวิชาชีพครูนั้นต้องร่วมกันรักษาวัฒนธรรมของไทยที่ได้สั่งสมให้สอดคล้องกับสังคมไทยมาช้านาน อาจมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นผลมาจากลักษณะบางอย่างไม่ตอบสนองความต้องการของสมาชิกในยุคนี้ วัฒนธรรมบางอย่างจากต่างชาติจึงเข้ามามีบทบาทอยู่บ้าง แต่เราก็มีความจำเป็นที่จะต้องมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยเอาไว้ เพราะหากไม่อนุรักษ์ไว้แล้ววัฒนธรรมของสังคมอื่นก็จะเข้ามาครอบงำและจะต้องตกเป็นเมืองขึ้นทางวัฒนธรรมของสังคมอื่นไป

สอดคล้องกับแนวคิดของ ดำรง ฐานดี (2551, หน้า 54) และ กัญญา สีลาสัย (2551, หน้า 55) ที่ได้กล่าวไว้ว่าความเป็นครูนั้นต้องส่งเสริมให้ประชาชนคนไทยรู้จักสิทธิและหน้าที่ตามที่ได้บัญญัติไว้ ต้องร่วมกันอนุรักษ์ รักษา อนุรักษ์และฟื้นฟู จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติให้สืบเนื่องต่อไปสู่ชนรุ่นหลังให้ได้สืบสานความเป็นไทยให้คงอยู่สืบไป

2. กลุ่มสมรรถนะเฉพาะสายงานของวิชาชีพครูเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ของ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรนั้นจะประกอบไปด้วย 11 สมรรถนะ ดังนี้

- 1) ด้านภาษาและวัฒนธรรม มีความรู้ ความสามารถและทักษะด้านการใช้ภาษาและวัฒนธรรมทั้งไทยสากลและภาษาของประเทศสมาชิกข้างเคียงเบื้องต้นที่มีพื้นที่ติดต่อกันทางภูมิศาสตร์ ผู้ที่ประกอบอาชีพครูนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรักษาวัฒนธรรมไทยให้สืบต่อไป เป็นเสมือนหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ สอดคล้องกับแนวคิดด้านหน้าที่ของ Collins co build Dictionary English Language (1987, หน้า 442, 1574) ซึ่งได้ระบุความหมายของคำว่าหน้าที่ (Duty) ไว้ว่าหน้าที่ คือ ภารกิจที่ต้องกระทำ เพราะว่าหน้าที่นั้นเป็นส่วนหนึ่งของงานตามตำแหน่งที่ได้รับมอบหมายหรือคาดหวังในสังคม ผู้ประกอบวิชาชีพครูที่สามารถรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนได้นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาวัฒนธรรมร่วม ซึ่งเป็นการยืนยันได้ว่าครูจะไม่ประพฤติปฏิบัติตนในการดูแลผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่หลากหลายเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 113 – 121) ที่กล่าวว่าครูที่ดีต้องให้เกียรติและยอมรับในความแตกต่าง ไม่ดูถูกหรือเหยียดหยามลูกศิษย์ ให้การช่วยเหลือทั้งทางด้านการเรียนและชีวิต ตั้งใจสอนและสอนให้เข้าใจ แสวงหาความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ มาถ่ายทอดให้ผู้เรียนเกิดความรู้ที่ทันสมัย
- 2) ด้านหลักสูตร มีความรู้ความสามารถและทักษะในการคิด วิเคราะห์ จัดทำ พัฒนา ประยุกต์ใช้และประเมินหลักสูตรการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 เพื่อรองรับความหลากหลายของผู้เรียนซึ่งถือเป็นความเร่งด่วนในการพัฒนาการศึกษาของประเทศสอดคล้องกับแนวคิดของ พงษ์ศักดิ์ ศรีจันทร์ (2554, บทคัดย่อ) ที่ได้กล่าวถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการเสริมสร้างความรู้ความสามารถของครูผู้สอน เพื่อให้สามารถพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพนักเรียนในด้านทักษะการคิดให้สูงขึ้นตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาเพื่อรองรับการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน
- 3) ด้านปรัชญา การศึกษามีความรู้ ความสามารถและทักษะในการกำหนดกลวิธีในการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนที่หลากหลายเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืนสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2550) ที่ระบุว่าหลักปฏิบัติของหลักปรัชญาการศึกษาที่เหมาะสมนั้นจะสามารถนำมาบูรณาการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันก่อให้เกิดความตระหนักและฝังรากลึกภายในตนเองและผู้เรียนอย่างยั่งยืนตลอดไป สอดคล้องกับแนวคิดของบรรจง จันทร์สา (2522) ที่กล่าวว่า ปรัชญาเป็นวิชาแม่บทของวิชาการแขนงอื่นๆ และมีความ สัมพันธ์กับวิชาทุกๆ สาขาด้วยปรัชญาจะทำหน้าที่สืบค้นเรื่องราวต่างๆ ที่มนุษย์ยังไม่รู้และสงสัยจนกระทั่งรู้ความจริงและมีคำตอบของตนเองอย่างชัดเจนในเรื่องรานั้น
- 4) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีความรู้ความสามารถ และทักษะการใช้เทคโนโลยี ออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สามารถนำผลการประเมินไปประยุกต์ใช้กับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่หลากหลายอย่างเหมาะสมกับผู้เรียน ตรงกับแนวคิดของอรรถ บัวศรี (2542, 256-257) ที่กล่าวถึงการวัดผลว่าเป็นการวัดคุณสมบัติของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจเป็นการวัดในด้านปริมาณหรือคุณภาพก็ได้ซึ่งการวัดและประเมินผลนั้นมีความหลากหลาย ผู้ประกอบวิชาชีพครูยุคใหม่ต้องออกแบบการวัดและประเมินผลให้ตรงกับความต้องการวัดผลการเรียนรู้
- 5) ด้านจิตวิทยาสำหรับครูมี

ความรู้ ความสามารถและทักษะทางจิตวิทยาการเรียนรู้ การแนะแนวและการให้คำปรึกษาด้วยเทคนิคการสื่อสารที่ดีเพื่อสร้างความสนใจใฝ่รู้ให้กับผู้เรียนที่มีความหลากหลาย สอดคล้องกับแนวคิดของสิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา (2555) ที่กล่าวว่า การวิจัยมีใช้เป็นงานที่เกินความจำเป็นของครู แต่เป็นงานที่เรื้อรังอยู่ ภาระงานต่างๆ ของครูให้เป็นหนึ่งเดียวกัน ยังผลให้ครูเพิ่มพลังปัญญาและการสร้างสรรค์ของตนเองในการปฏิบัติงานการพัฒนานักเรียนของครูอย่างเป็นมืออาชีพ จะเห็นได้ว่างานวิจัยนั้นจึงเป็นสมรรถนะที่สำคัญประการหนึ่งของวิชาชีพครูที่จำเป็นต้องพัฒนาให้กับนักศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมก้าวไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพต่อไป 7) ด้านการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน มีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศ การจัดการเรียนรู้ พัฒนาปรับปรุงและแก้ไขให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความหลากหลายสอดคล้องกับแนวคิดของ Colville-Hall (2004) ที่ได้ให้ความหมายของการจัดการชั้นเรียนไว้ว่า เป็นพฤติกรรมพึงประสงค์ในการสอนของครูที่ครูจะสร้างและคงสภาพเงื่อนไขของการเรียนรู้เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลขึ้นในชั้นเรียน ซึ่งถือเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้แห่งใหม่ของผู้เรียน 8) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษามีความรู้ ความสามารถ และทักษะเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่างๆ การตีความตัวชี้วัดตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งจัดการเรียนรู้อย่างมีมาตรฐานและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับการศึกษาของผู้เรียนที่หลากหลายสอดคล้องกับแนวคิดที่เห็นความสำคัญในการประกันคุณภาพของ นิติธร ปิลาวาสน์ (2556) ที่กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการทำกิจกรรมหรือการปฏิบัติภารกิจหลักอย่างเป็นระบบตามแบบแผนที่กำหนดไว้โดยมีการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ จนทำให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพและมาตรฐานของดัชนีชี้วัดระบบและกระบวนการผลิตผลผลิตและผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา ซึ่งในการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการก้าวไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ที่ประกอบวิชาชีพครูจะต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านการประกันคุณภาพให้มีความชำนาญมากขึ้นเพื่อรองรับการพัฒนาการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น 9) ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษามีความรู้ความสามารถ และทักษะในการผลิต ออกแบบ ประยุกต์ใช้ และการประเมินสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศที่น่าสนใจเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของศูนย์นวัตกรรมนโยบายและสอดคล้องกับแนวคิดของพระยวดี ปยุตโต (2539) ที่กล่าวถึงความเป็นครูไว้ว่า หน้าที่ประการแรกของครูคือผู้ให้ศิลปวิทยาแก่ศิษย์ เป็นผู้สืบต่อมรดกทางวัฒนธรรม และทางปัญญาของมนุษยชาติ มนุษย์เราค้นคว้าแสวงหาความรู้วิชาการต่างๆ ขึ้นมาแล้ว ก็มีบุคคลกลุ่มหนึ่งทำหน้าที่ช่วยกันรักษาสืบต่อไปและแสวงหาค้นคว้าวิชาการนั้นๆ ให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น หน้าที่ประการที่สองคือหน้าที่ของกัลยาณมิตรผู้ชี้แนะกระตุ้นเตือนในศิษย์รู้จักคิด รู้จักใช้ ปัญญา ฝึกการใช้ปัญญาและรู้จักรับผิดชอบสร้างสมคุณธรรมให้เกิดมีขึ้นในตน ให้เป็นคนไม่มีทุกข์ ไม่มีปัญหาอันนี้เป็นสิ่งสำคัญ เป็นหน้าที่หลักของครู หรือหน้าที่ที่ทำให้ได้ชื่อว่าเป็นครู 11) ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการครองตนตามหลักธรรมาภิบาลและความซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีจิตสำนึกสาธารณะ และเสียสละให้สังคม มีทักษะในการยับยั้งชั่งใจ และทักษะการคิดเชิงบวก สอดคล้องกับระเบียบว่าด้วยจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2541) ที่ได้กำหนดจรรยาบรรณของความเป็นครูไว้ให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูได้ประพฤติปฏิบัติตาม

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ควรศึกษาบริบทของที่ตั้งโรงเรียนในแต่ละภูมิภาคของประเทศเพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงแนวทางในการนำผลการวิจัยมาปรับใช้ในการพัฒนาสมรรถนะตามวิชาชีพครูเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน
2. ควรดำเนินการศึกษาและติดตามผลความคืบหน้าของการพัฒนาสมรรถนะตามวิชาชีพครูเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาสมรรถนะตามวิชาชีพครูเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
2. ควรศึกษาผลของการพัฒนาสมรรถนะตามวิชาชีพครูเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

เอกสารอ้างอิง

- กัญญา ลีลาสัย. (2551). **ประวัติศาสตร์ชนชาติไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สถาบันวิสิทธรศน์.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2541). **เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกริกเกียรติ ศรีเสริมโภค. (2546). **การพัฒนาความสามารถเชิงสมรรถนะ**. กรุงเทพฯ : บริษัทโกบอลคอนเซิร์น จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **ผลการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาปีงบประมาณ 2550**. กรุงเทพฯ : ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- ดำรง ฐานดี. (2551). **รัฐกับการพัฒนา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนิดตา รักษ์พลเมือง. (2548). **สภาวะการขาดแคลนครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. รายงานสรุปสภาวะการขาดแคลนครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). **80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ : บริษัทแดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- ชำนาญ เหล่ารักผล. (2556). **ความหมายและอุดมการณ์ของครู**. (เข้าถึงเมื่อวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2557 http://swis.act.ac.th/html_edu/cgi-in/act/main_php/print_informed.php?id_count_inform=1397).
- ธำรง บัวศรี. (2542). **ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- บรรจง จันทรสา. (2522). **ปรัชญาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- ประยูร ปยุตโต. (2539). **การวิเคราะห์เชิงปรัชญาเรื่อง: ปรัชญาการศึกษาในทัศนะของพระธรรมปิฎก. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์.**
- ปรียานุช สถาवरมณี. (2548). **การพัฒนากิจกรรมในหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- นิติธร ปิลาวสน์. (2556). **การประกันคุณภาพการศึกษา. (Quality Assurance in Education). สืบค้นวันที่ 9 มิถุนายน 2557 จาก <http://taamkru.com/th>.**
- พงษ์ศักดิ์ ศรีจันทร์. (2554). **การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) วิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 (จังหวัดเลย). วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. ปีที่ 8 ฉบับที่ : 26.**
- พิสนุ พองศรี. (2554). **การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย. กรุงเทพฯ : ด้านสหวิชาการพิมพ์.**
- ยนต์ ชุมจิตร. (2553). **ความเป็นครู. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.**
- ราชกิจจานุเบกษา. (2556). **ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556. เล่มที่ 130 ตอนพิเศษ 130 ง.**
- วารสารรัฐประศาสนศาสตร์. (2553). **ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน พ.ศ. 2553. คณะรัฐประศาสนศาสตร์. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**
- วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล. (2544). **การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในกระบวนการพยาบาล. วิทยานิพนธ์กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- วิเศษ ชินวงศ์. (2550). **“กระบวนการทัศน์ใหม่ของการผลิตครู” วารสารวิชาการ. ปีที่ 10 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม กันยายน.**
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.**
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2541) **แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.**
- สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา. (2555). **โมดูล 8 การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน. เอกสารประกอบการบรรยาย. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- ศักดิ์ศรี วดีศิริศักดิ์. (2556). **ศูนย์ข่าวการศึกษาไทย EDUZONES NEWS NETWORK เสนอพื้นโครงการครุมีอาชีพ ยกระดับ-แก้ปัญหาครูล้น. (ออนไลน์). แหล่งที่มา <http://www.enn.co.th/7846>.**
- ศูนย์นวัตกรรมนโยบาย. (2545). **อนาคตภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้: กระบวนทัศน์และยุทธศาสตร์เพื่อการเปลี่ยนแปลงจากฐานราก. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.**
- อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์. (2547). **Competency Dictionary. กรุงเทพฯ : เอช อาร์ เซ็นเตอร์.**

- Collins co build Dictionary English Language. (1987). University of Michigan.
- Colville-Hall, S, (2004). **Responsible classroom management: Building a democratic learning community**. Retrieved September 12,2006, from <http://www3.uakron.edu/education/safeschools/CLASS/class.html>.
- Delbecq, A. L., Van de Ven, A. H., & Gustafson, D. H. (1975). **Group techniques for program planning**. Glenview, IL: Scott, Foresman, and Co.
- Gerorg. J. (1996). **Management Changers; Labor Teamwork; Work Studies; Regions; Organization structure**. Department of Industrial Relations, Graduate School of Business, University College Dublin, Ireland.
- Jacobs, J. M. (1996). "Essential assessment criteria for physical education teacher education programs: A Delphi study" **Unpublished doctoral dissertation**. West Virginia University, Morgantown.
- Linstone, H. A., & Turoff, M. eds. (1975). **The Delphi Method: Techniques & Applications**. Reading, MA: Addison-Wesley.

**การพัฒนารูปแบบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ
โรงเรียนน้ำดิบพิทยาคม “ADDIE MODEL” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาตากเขต 1
ประจวบ ขวัญมัน**

THE DEVELOPMENT OF THE MODEL FOR INTERNAL QUALITY ASSURANCE IN
NUMDIPPHITTAYAKOM SCHOOLS “ADDIE MODEL” UNDER THE TAK PRIMARY
EDUCATION SERVICE AREAS OFFICE 1

Prajob Khwanmun

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนน้ำดิบพิทยาคม “ADDIE MODEL” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพของโรงเรียนน้ำดิบพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 พบว่า ขาดแนวทางการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ไม่มีคู่มือ เครื่องมือในการประเมิน ไม่มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนไม่เป็นไปตามที่กระทรวงกำหนดขาดการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ผลการสร้างรูปแบบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า รูปแบบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนน้ำดิบพิทยาคม ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้ 1. ส่วนปัจจัยนำเข้า 2. ส่วนกระบวนการ 3. ส่วนผลผลิต 4. ส่วนปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่ ปัจจัยที่สำคัญ 2 ประการคือ 1) ปัจจัยภายใน 2) ปัจจัยภายนอก ผลการทดลองใช้พบว่า มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผลการประเมินตนเองในระดับดีเยี่ยมและผลการประเมินรูปแบบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนน้ำดิบพิทยาคม “ADDIE MODEL” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 พบว่า มีความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบ, ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

Abstract

The research purpose was to develop the model for internal quality assurance in Numdipphittayakom school “ADDIE MODEL” under the Education Service Tak Areas Office 1. The research results were as follows;

The condition of internal quality assurance in Numdipphittayakom school was operated follow the rules of Ministry of Education and the principle of internal quality assurance 8 steps, the school had not manual about evaluation tools and the follow up system was not continued, the personal in school had not chance to participate in internal quality assurance. The result of developing model for internal quality assurance in Numdipphittayakom school “ADDIE MODEL” under the Education Service Tak Areas Office. There are 4 parts ; the 1st parts : Input The 2nd part Process The 3rd part :Output The 4th part :success factor consisted internal factor and external factor,

The results of the experimental “ADDIE MODEL” in early childhood level and in primary level; the school was operated in high level and The evaluation of “ADDIE MODEL” was found that the possibility, and helpfulness were in high level of mean.

Key words : The Development of The Model, Internal Quality Assurance, The primary education service areas

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องบ่งบอกการพัฒนาประเทศในอนาคตว่ามีแนวโน้มที่จะเน้นไปในทิศทางใด ดังนั้นความสำคัญในการสร้างคนจึงเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายให้ความสำคัญ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคนในชาติให้มีคุณภาพและส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญรุ่งเรือง ซึ่งสอดคล้องกับพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดังนั้นความสำคัญดังกล่าวข้างต้น จึงถูกกำหนดโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 43 ได้บัญญัติไว้ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกัน ในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2541, หน้า15) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้บัญญัติสาระที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญไว้ใน มาตรา 10 ซึ่งกล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 , หน้า 7) จากสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว นำไปสู่นโยบายการปฏิรูปการศึกษาของไทย ซึ่งมีเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษาอยู่ 2 ประการ คือความเสมอภาคของประชากรวัยเรียนที่มีโอกาสเข้ารับการศึกษา โดยเป็นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ที่เท่าเทียมกัน และคุณภาพการศึกษาของประชากรวัยเรียนที่มีคุณลักษณะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและ

วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดการจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ไว้ในมาตรา 9 (1) (5) และ (6) ให้ยึดหลักการมีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา และการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 6) นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานว่า มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 4) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดไว้ชัดเจนในหมวด 6 มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดและพัฒนาความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษา ที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเต็มศักยภาพและมาตรา 48 ระบุว่า การประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการศึกษาที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเผยแพร่ต่อสาธารณชน นอกจากนี้ มาตรา 49 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก อย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุก 5 ปี และต้องเสนอผลการประเมินคุณภาพการศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 ข้อ 14 ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยดำเนินการตามข้อกำหนด ได้แก่ 1) โรงเรียนต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาของตนเอง 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในและ 8) จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องซึ่งการดำเนินการดังกล่าวให้สถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนโดยการส่งเสริมสนับสนุนและกำกับดูแลของหน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่สามารถปฏิบัติงานบางประการตามที่กำหนดได้ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแล้วแต่กรณีประกาศก่อนผ่านการปฏิบัติและวางแผนทางในการประกันคุณภาพภายในให้เหมาะสมกับสภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นแล้วรายงานให้รัฐมนตรีทราบ (ราชกิจจานุเบกษา, 2553, หน้า 23-27)

โรงเรียนนาคบพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 ได้ตระหนักในความสำคัญของงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้โรงเรียนมีระบบประกันคุณภาพ

ภายในที่มีประสิทธิภาพและเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเป็นหน่วยรับการประเมินจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 ทุก ปี และการเฝ้าภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ทุก ๆ 5 ปี (รอบสาม พ.ศ. 2554-2558) จากผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบ 1 ปี 2546 และ รอบ 2 ปี 2551 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่ามาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ ไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มีระดับคุณภาพ พอใช้ ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาและดำเนินการอย่างไม่ต่อเนื่อง ไม่เป็นระบบ การดำเนินงานขาดหลักฐานร่องรอยในการทำงาน ทำให้มีข้อมูลที่ไม่สอดคล้อง ไม่ถูกต้อง เชื่อถือไม่ได้ จากสภาพปัญหาและความจำเป็นดังกล่าวโรงเรียนน้ำดิบพิทยาคมจึงพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนน้ำดิบพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนารูปแบบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนน้ำดิบพิทยาคม “ADDIE MODEL” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนน้ำดิบพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1
2. เพื่อสร้างรูปแบบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนน้ำดิบพิทยาคม “ADDIE MODEL” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนน้ำดิบพิทยาคม “ADDIE MODEL” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1
4. เพื่อประเมินรูปแบบและผลการใช้รูปแบบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนน้ำดิบพิทยาคม “ADDIE MODEL” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยตามขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนน้ำดิบพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา (Documentary Analysis)

ส่วนที่ 1.2 การศึกษาปัญหาในการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนน้ำดิบพิทยาคม จากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion)

ส่วนที่ 1.3 การศึกษาแนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี(Best practice)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน
 นาดิบพิทยาคม “ADDIE MODEL” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 ออกเป็น 2 ส่วน
 ดังนี้

ส่วนที่ 2.1 การยกร่างรูปแบบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน
 นาดิบพิทยาคม “ADDIE MODEL” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1

ส่วนที่ 2.2 การตรวจสอบรูปแบบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน
 นาดิบพิทยาคม “ADDIE MODEL” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน
 นาดิบพิทยาคม “ADDIE MODEL” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบและผลการใช้รูปแบบระบบประกันคุณภาพภายใน
 สถานศึกษาของโรงเรียนนาดิบพิทยาคม “ADDIE MODEL” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาตากเขต 1

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพของโรงเรียน
 นาดิบพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 พบว่า การดำเนินงานระบบประกัน
 คุณภาพภายในของโรงเรียนนาดิบพิทยาคมตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีประกัน
 คุณภาพ พ.ศ. 2553 8 ขั้นตอนโรงเรียนมีการจัดทำรายงานการประเมินตนเองอย่างต่อเนื่องทุกปีแต่
 ไม่ได้เป็นไปตามขั้นตอนการดำเนินงานตามกฎหมายที่กำหนด ขาดแนวทางการดำเนินงานอย่างเป็น
 ระบบ ไม่มีคู่มือ เครื่องมือในการประเมิน ไม่มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาอย่าง
 ต่อเนื่อง การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนไม่เป็นไปตามที่กระทรวง
 กำหนดขาดการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ส่วนปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐาน
 การศึกษาของโรงเรียนพบว่า ระดับการศึกษาปฐมวัย ด้านคุณภาพผู้เรียน เด็กมีพัฒนาการด้าน
 สติปัญญา ความคิดรวบยอด ความคิดสร้างสรรค์ จิตนาการและทักษะทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์
 ค่อนข้างน้อย ด้านการจัดการศึกษา ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการเรียนการสอน
 และการทำวิจัยในชั้นเรียนยังไม่เพียงพอ ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ การดำเนินงานของ
 โรงเรียนยังไม่เป็นรูปธรรมไม่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนการมีส่วนร่วมจากชุมชน องค์กรต่าง ๆ
 ค่อนข้างน้อย ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา การทำโครงการ/กิจกรรมที่มาสสนับสนุนอัตลักษณ์ของ
 สถานศึกษาไม่ชัดเจนมีน้อยและขาดการติดตามประเมินผล การจัดด้านมาตรการส่งเสริม โรงเรียนขาด
 การวิเคราะห์ปัญหาร่วมกับชุมชนโครงการ/กิจกรรมที่แก้ไขปัญหายังไม่ตรงประเด็นและขาดการมีส่วนร่วม
 ร่วมในการแก้ไขปัญหา การนิเทศติดตาม ประสานงานการรายงานสรุปผลไม่ชัดเจนและยังไม่เป็นที่
 ยอมรับของชุมชนและหน่วยงานอื่น และปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐาน
 การศึกษาของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ด้านคุณภาพผู้เรียน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด ผลสอบ O-NET ปี 2554 ค่อนข้างต่ำกว่าระดับเขตพื้นที่และระดับประเทศ นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านน้อย ทักษะการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์และคิดอย่างเป็นระบบยังไม่เพียงพอ ด้านการจัดการศึกษา ครูขาดทักษะการใช้เทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใช้กิจกรรมไม่หลากหลาย ยังไม่ใช้แหล่งเรียนรู้มาจัดการเรียนการสอน การจัดระบบสารสนเทศยังไม่เอื้อต่อการเรียนขาดทักษะในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน การประสานงานและการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชนยังมีน้อย ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา การทำโครงการ/กิจกรรมที่มาสนับสนุนอัตลักษณ์ของสถานศึกษาไม่ชัดเจนมีน้อยและขาดการติดตามประเมินผล การจัดด้านมาตรการส่งเสริม โรงเรียนขาดการวิเคราะห์ปัญหาร่วมกับชุมชนโครงการ/กิจกรรมที่แก้ไขปัญหายังไม่ตรงประเด็นและขาดการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา การนิเทศติดตาม ประสานงานการรายงานสรุปผลไม่ชัดเจนและยังไม่เป็นที่ยอมรับของชุมชนและหน่วยงานอื่น ส่วนแนวทางการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพของโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี พบว่า มีการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและมีความเชื่อมโยงกันทั้งด้านปัจจัยนำเข้ากระบวนการ และ ผลผลิตและมีการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดีมี 8 ขั้นตอน สอดคล้องกับกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553

2. ผลการสร้างรูปแบบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนน้ำดิบพิทยาคม “ADDIE MODEL” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 พบว่า รูปแบบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนน้ำดิบพิทยาคม ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้ 1. ส่วนปัจจัยนำเข้าได้แก่ บุคลากรบริหารสถานศึกษาและงบประมาณ 2. ส่วนกระบวนการ ได้แก่ การวิเคราะห์ (A = Analysis) การออกแบบ (D= Design) การพัฒนา (D= Development) การนำไปใช้ (I= Implementation) การประเมิน (E= Evaluation) 3. ส่วนผลผลิตได้แก่ คุณภาพผู้เรียน ประสิทธิภาพของการจัดการและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 4. ส่วนปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่ ปัจจัยที่สำคัญ 2 ประการคือ 1) ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย ผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการศึกษาให้ความสำคัญในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อยกระดับมาตรฐานอย่างจริงจัง ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ประสบการณ์ ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย โรงเรียนน้ำดิบพิทยาคม มีคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการพัฒนาการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 ให้การสนับสนุนงบประมาณ และให้เป็นโรงเรียนต้นแบบการประกันคุณภาพภายใน 3. ผลการใช้รูปแบบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนน้ำดิบพิทยาคม “ADDIE MODEL” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 พบว่า การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพ ตามกฎกระทรวงว่าหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 โดยรวม ครั้งที่ 1 ปี 2555 พบว่า โรงเรียนมีระดับปฏิบัติงานในระดับดีเยี่ยมร้อยละ 25.25 ระดับดีมากร้อยละ 36.75 ระดับดีร้อยละ 32.85 ระดับพอใช้ร้อยละ 5.15และ ครั้งที่ 2 ปี 2556 พบว่า โรงเรียนมีระดับปฏิบัติงานในระดับดีเยี่ยมร้อยละ 60.55 ระดับดีมากร้อยละ 14.45 ระดับดีร้อยละ 25.00 และครั้งที่ 3 ปี 2557 พบว่า โรงเรียนมีระดับปฏิบัติงานในระดับดีเยี่ยมร้อยละ 87.50 ระดับดีมากร้อยละ 0.00 ระดับดีร้อยละ 12.50

ผลการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนน้ำดิบพิทยาคมตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนระดับการศึกษาปฐมวัย พบว่า ครั้งที่ 1 ปี 2555 โรงเรียนมีระดับการปฏิบัติงานด้านคุณภาพผู้เรียน ระดับดีเยี่ยมร้อยละ 25.00 ระดับดีมากร้อยละ 50.00 ระดับดีร้อยละ 25.00 ด้านการจัดการศึกษา ระดับดีเยี่ยมร้อยละ 0.00 ระดับดีมากร้อยละ 50.00 ระดับดีร้อยละ 50.00 ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ระดับดีมากร้อยละ 100 ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ระดับดีมากร้อยละ 100 และด้านมาตรการส่งเสริม ระดับดีมากร้อยละ 100 ครั้งที่ 2 ปี 2556 โรงเรียนมีระดับการปฏิบัติงาน ด้านคุณภาพผู้เรียน ระดับดีเยี่ยมร้อยละ 50.00 ระดับดีมากร้อยละ 50.00 ด้านการจัดการศึกษา ระดับดีเยี่ยมร้อยละ 50.00 ระดับดีมากร้อยละ 50.00 ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ระดับดีเยี่ยมร้อยละ 100 ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ระดับดีเยี่ยมร้อยละ 100 และด้านมาตรการส่งเสริม ระดับดีเยี่ยมร้อยละ 100 ครั้งที่ 3 ปี 2557 โรงเรียนมีระดับการปฏิบัติงาน ด้านคุณภาพผู้เรียน ระดับดีเยี่ยมร้อยละ 100 ด้านการจัดการศึกษา ระดับดีเยี่ยมร้อยละ 100 ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ระดับดีเยี่ยมร้อยละ 100 ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ระดับดีเยี่ยมร้อยละ 100 และด้านมาตรการส่งเสริม ระดับดีเยี่ยมร้อยละ 100 ผลการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนน้ำดิบพิทยาคมตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครั้งที่ 1 ปี 2555 โรงเรียนมีระดับการปฏิบัติงานด้านคุณภาพผู้เรียน ระดับดีเยี่ยมร้อยละ 41.67 ระดับดีมากร้อยละ 41.67 ระดับดีร้อยละ 16.66 ด้านการจัดการศึกษา ระดับดีเยี่ยมร้อยละ 50.02 ระดับดีมากร้อยละ 16.66 ระดับดีร้อยละ 33.32 ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ระดับดีมากร้อยละ 100 ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ระดับดีมากร้อยละ 100 และด้านมาตรการส่งเสริม ระดับดีมากร้อยละ 100 ครั้งที่ 2 ปี 2556 โรงเรียนมีระดับการปฏิบัติงาน ด้านคุณภาพผู้เรียน ระดับดีเยี่ยมร้อยละ 66.68 ระดับดีมากร้อยละ 16.66 ระดับดีร้อยละ 16.66 ด้านการจัดการศึกษา ระดับดีเยี่ยมร้อยละ 67.68 ระดับดีมากร้อยละ 32.32 ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ระดับดีเยี่ยมร้อยละ 100 ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ระดับดีเยี่ยมร้อยละ 100 และด้านมาตรการส่งเสริม ระดับดีเยี่ยมร้อยละ 100 ครั้งที่ 3 ปี 2557 โรงเรียนมีระดับการปฏิบัติงาน ด้านคุณภาพผู้เรียน ระดับดีเยี่ยมร้อยละ 83.34 ระดับดีมากร้อยละ 0.00 ระดับดีร้อยละ 16.66 ด้านการจัดการศึกษา ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ระดับดีเยี่ยมร้อยละ 100 ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ระดับดีเยี่ยมร้อยละ 100 และด้านมาตรการส่งเสริม ระดับดีเยี่ยมร้อยละ 100 4. ผลการประเมินรูปแบบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนน้ำดิบพิทยาคม “ADDIE MODEL” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1พบว่า มีความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้

อภิปรายผลการวิจัย

รูปแบบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนน้ำดิบพิทยาคม “ADDIE MODEL” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วยบุคลากรประกอบด้วยผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครององค์กรชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา งานบริหารสถานศึกษาประกอบด้วย งานพัฒนาหลักสูตร งานวัดผลประเมินผลงานสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี งานประกันคุณภาพการศึกษา งานนิเทศภายใน งานพัฒนาครูและนักเรียนและงบประมาณ ประกอบด้วยเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ กระบวนการ ประกอบด้วยการวิเคราะห์ (A=Analysis) การออกแบบ (D=Design) การพัฒนา (D=Development) การนำไปใช้

(I= Implementation) การประเมิน (E= Evaluation) 3. ผลผลิตได้แก่ คุณภาพผู้เรียน ประสิทธิภาพของการจัดการและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 4. ส่วนปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่ การพัฒนาทีมงาน (Team work) และการเสริมพลังอำนาจ (Empowerment) มีผลการประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของรูปแบบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนนำดียบพิทยาคม “ADDIE MODEL” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ นวพรรดี นามพุทธา (2555, หน้า 257-262) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผลการศึกษาพบว่า 1) องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจากการศึกษาเอกสารและการศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีนวัตกรรมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในที่ประสบความสำเร็จ องค์ประกอบ 8 ด้าน คือ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) การจัดทำรายงานประจำปีเป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และ 8) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 2) รูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การเตรียมการเป็นการนำเอาทรัพยากรทางการบริหาร คือ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การจัดการและข้อมูลสารสนเทศ 2) การดำเนินการ เป็นการนำวงจร PDCA ไปดำเนินการพัฒนาคุณภาพภายในสถานศึกษาตามขั้นตอนที่กำหนด ได้แก่ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง (Act) 3) การสรุปผลการดำเนินงาน และ 4) การรายงานผลการปฏิบัติงาน มาบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ 3) เพื่อประเมินรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพด้านนักเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการบริหารจัดการศึกษา ของการใช้รูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า ก่อนดำเนินการมีคุณภาพอยู่ในระดับดี และหลังดำเนินการมีคุณภาพระดับดีมาก ส่วนผลการประเมินตัวบ่งชี้ความสำเร็จการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 8 ด้าน จำนวน 118 ตัวบ่งชี้ โดยรวม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบายการขับเคลื่อนการศึกษาโดยนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาเป็นหัวใจของการบริหารจัดการอย่างชัดเจนทั้งระบบ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาให้มีการนำแนวทางการปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และสรรหาสถานศึกษาด้นแบบ เครือข่ายระบบประกันคุณภาพเพื่อการเชื่อมโยงระบบ SAR ONLINE

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรสร้างความตระหนัก ความพยายามให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มีความเข้าใจระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม เช่น การกำหนดกลยุทธ์ การกำหนดนโยบาย จุดเน้นของสถานศึกษา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาและวิจัยการพัฒนารูปแบบการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบระบบประกันคุณภาพภายในตรากฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

ควรศึกษาแนวทางการสร้างเครือข่ายระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยระบบ SAR ONLINE โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนน้ำดิบพิทยาคม “ADDIE MODEL” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 สำเร็จลุล่วงได้ต้องขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลศรีนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 โรงเรียนวัดช้างเคียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 1ที่ได้กรุณาเข้าศึกษาภาคสนามให้สัมภาษณ์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดีขอขอบพระคุณครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนน้ำดิบพิทยาคม ศึกษาพิเศษที่ได้กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือและให้การสนับสนุนในการทำวิจัยครั้งนี้ด้วยดีตลอดมา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ.(2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**

กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กิ่งทอง ใจแสน. (2553). **แนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่ต้องการพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2.**

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กำแพงเพชร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

กานต์เลิศ ก้อนหิน. (2555). **การศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).**
นครราชสีมา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

โกวิท หาญสมบัติ. (2555). **สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).** บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

- จักราช หินชูย. (2556). ปัญหาและแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นพพรดี นามพุธา. (2555). รูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 วิทยานิพนธ์. บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- มานะ ทองรักษ. (2549). การบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2553 ก). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องการกำหนดและแก้ไข
การเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษาเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. เล่ม 127
ตอนพิเศษ 97 ง, สิงหาคม 2553. (สำเนา).
- สมเดช สีแสง. (2549). การพัฒนาระบบส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). ระบบการกำกับ ติดตามและดำเนินงานตามจุดเน้น
การพัฒนา คุณภาพผู้เรียน. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันภายใน
ของสถานศึกษาเล่มที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยในศตวรรษที่ 21

¹ขวัญชัย ขั้วนา และ ²ธารทิพย์ ขั้วนา

Informal Education for the 21st Century

¹Khwanchai Khuana and ²Tanthip Khuana

บทคัดย่อ

ในการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกรูปแบบนั้น จุดมุ่งหมายที่สำคัญก็เพื่อที่จะพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน เป็นการพัฒนาขีดความสามารถหรือการพัฒนาตนเองของผู้เรียน ในทางการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้เรียนในการศึกษาตามอัธยาศัยจะเป็นกลุ่มคนที่มีความหลากหลาย ตามแต่ละช่วงวัย ซึ่งการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน จะทำให้มีผลทั้งต่อตนเอง บุคคลอื่นและสังคมได้ในทางใดทางหนึ่ง ในการพัฒนาศักยภาพทุกด้านในตนเอง ผู้เรียนต้องสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองคิดและแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งจะเป็นผู้เรียนรู้ได้ตลอดชีวิต และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตอย่างมีความสุข โดยมีแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องและปรับเปลี่ยนให้ตรงตามความต้องการ บริบท สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครองและวิถีการดำเนินชีวิตของผู้ที่ศึกษา

คำสำคัญ: การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย, ศตวรรษที่ 21

Abstract

In education at all levels and in all forms of the key aims is to the development of the learners' potential is the development of the capacity or self development of the learners. informal education, learners are composed of diverse group of people and many age ranges. The potential development of the learners will affect both the learners themselves, others and social in some ways. In order to develop the learners' potential in all aspects, they must construct their own knowledge; think and solve problems by themselves, ready to become a lifelong learners and the knowledge gained can be applied in life happily. A consistent approach to management education and customized to meet the social, economic, political and lifestyle of the study.

Keywords : Informal Education, the 21st Century

¹ ค.ด. หลักสูตรและการเรียนการสอน อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬงเพชร

² นักศึกษาปริญญาเอก ค.ด. หลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บทนำ

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร สภาพเศรษฐกิจ และ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่มีการส่งถ่ายถึงกัน จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วนี้เองจึงเป็นเสมือนพลังผลักดันให้คนแต่ละคนต่างต้องตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลง อันทำให้เกิดการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ เพื่อให้มีความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างไม่หยุดยั้งในศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้า การส่งผ่านข้อมูล ข่าวสารอย่างรวดเร็วด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าในทุกมิติ ซึ่งเป็นการท้าทายให้บุคคลต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อที่จะประสบความสำเร็จ และมีความสามารถในการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ปรับตัวในหน้าที่การงาน ปรับปรุงการดำเนินชีวิตเพื่อการเรียนรู้ที่ดีขึ้นได้ และในการเริ่มต้นที่จะพัฒนาตนเองทุกคนต้องตระหนักอยู่เสมอว่า ชีวิตเป็นของเรา เราเป็นผู้เลือกเส้นทางในการดำเนินชีวิต การดำเนินชีวิตไปตามช่วงวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อคนทุกคน โดยเฉพาะผู้เรียนในการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อที่จะพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต ซึ่งไม่ว่าจะอยู่ในช่วงวัยใด การพัฒนาศักยภาพของตนอยู่เสมอในด้านต่าง ๆ จะทำให้ผู้เรียนนั้นประสบความสำเร็จในชีวิตไม่ว่าจะเป็นการศึกษา การทำงาน และการดำเนินชีวิต (ชนกนารถ บุญวิวัฒนะกุล, 2557, หน้า 15)

การรับรู้ถึงเปลี่ยนแปลงและความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาทักษะใหม่ๆ ที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้และการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นการเรียกร้องให้เตรียมความพร้อมพลเมือง เพื่อสะท้อนความเป็นไปได้ในด้านต่างๆ ของการเรียนรู้ ซึ่งสรุปทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (Bellanca and Brandt, 2010 ; อ้างถึงใน ทิศนา ขัมมณี, 2555) ไว้ดังนี้ 1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ได้แก่ การมีความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม การสื่อสารและการร่วมมือทำงาน การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหา 2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ได้แก่ ความรู้พื้นฐานด้านสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ 3) ทักษะชีวิตและการทำงาน ได้แก่ ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม การมีความคิดริเริ่มและการเข้าตนเอง การเพิ่มผลผลิตและการรู้รับผิดชอบ ความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ นอกจากนี้ (Kay, 2010) ได้ให้เหตุผลว่า โลกกำลังเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล ความรู้ และนวัตกรรม ผู้ที่มีความรู้และทักษะในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้เท่านั้นที่จะประสบความสำเร็จได้ ดังนั้น ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สามารถช่วยให้บุคคลเรียนรู้และปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง มีทักษะที่จำเป็นและหลากหลาย ส่งเสริมให้บุคคลมีทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญในยุคปัจจุบัน

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ให้ยึดหลักการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาสาระ

และกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องมี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใด รูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้โดยเน้นความสำคัญ คือ ความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องความรู้เกี่ยวกับตนเอง สังคม ประวัติศาสตร์ ระบบการเมือง การปกครอง ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริหารจัดการบำรุง รักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2549, หน้า 94-99)

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 (ราชกิจจานุเบกษา, 2551, หน้า 3-4) ระบุไว้ในราชกิจจานุเบกษา มาตรา 8 การส่งเสริมและสนับสนุน การศึกษาตามอัธยาศัย ให้ดำเนินการเพื่อเป้าหมายในเรื่องดังต่อไปนี้ 1) ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะ พื้นฐานในการแสวงหาความรู้ที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระที่สอดคล้องกับ ความสนใจและความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพชีวิตทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและ วัฒนธรรม 3) ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์และเทียบโอนผลการเรียนกับการศึกษาใน ระบบและการศึกษานอกระบบ มาตรา 9 ให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้ความสำคัญแก่ผู้เกี่ยวข้องตามบทบาทและหน้าที่ดังต่อไปนี้ 1) ผู้เรียน ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และสามารถเลือกรับบริการได้ หลากหลายตามความต้องการของตนเอง 2) ผู้จัดการเรียนรู้สำหรับการศึกษานอกระบบ และผู้จัดแหล่ง การเรียนรู้สำหรับการศึกษาตามอัธยาศัย มีการดำเนินการที่หลากหลายตามศักยภาพเพื่อตอบสนอง ความต้องการของผู้เรียนโดยบูรณาการความรู้ ปฏักฝังคุณธรรม และค่านิยมที่ดีงาม 3) ผู้ส่งเสริมและ สนับสนุน ซึ่งเป็นผู้ที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนและผู้จัดการเรียนรู้มีการดำเนินการที่หลากหลาย เพื่อ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาในระบบและการศึกษานอก ระบบเพื่อจัดการเรียนการสอนให้จบหลักสูตรตามกำหนดเท่านั้น ไม่ได้ให้ความสำคัญอย่างจริงจังกับการ จัดการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งที่มีความ สำคัญกับผู้เรียนตรงตามบริบทและความต้องการของผู้เรียน ซึ่งมี ความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการจัดการศึกษาทั้งสองรูปแบบที่กล่าวมาข้างต้น การศึกษาตามอัธยาศัย ไม่ใช่ของใหม่ แต่เป็นการศึกษาที่มีมาตั้งแต่มนุษย์เกิดขึ้นในโลก มนุษย์เรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับ ธรรมชาติได้เป็นอย่างดี แต่ในสังคมปัจจุบันมนุษย์มีการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบมากขึ้นเนื่องจากมี ประชากรจำนวนมากและเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อให้ง่ายต่อการบริหารจัดการทางการศึกษา จนทำให้ ละเลยการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งที่ยังมีความสำคัญและจำเป็นในการดำรงชีวิตอยู่ในโลกปัจจุบัน

ความหมายของการศึกษาตามอัธยาศัย

การศึกษาตามอัธยาศัย (Informal education) เป็นการศึกษาที่ไม่มีรูปแบบตายตัว ไม่มี หลักสูตรและระยะเวลาในการเรียนที่แน่นอน โดยการจัดการศึกษาในรูปแบบนี้เป็นการศึกษาองค์ ความรู้ต่าง ๆ ผ่านประสบการณ์ตรงที่ได้จากชีวิตประจำวัน โดยการศึกษาตามอัธยาศัยจะกลายเป็น รากฐานสำคัญของการศึกษาตลอดชีวิต (ราชบัณฑิตยสถาน, 2555, หน้า 282)

พัฒนา ปู่วัง (2549, หน้า 23-24) กล่าวว่า ระบบการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการ เป็นระบบที่ไม่มีหลักสูตรระเบียบวิธีหรือแบบแผนใด ๆ ทั้งสิ้น เป็นการเรียนรู้ที่เกิดตามธรรมชาติ เป็นระบบที่เกิดขึ้นก่อนการศึกษาใด ๆ ทั้งสิ้น กิจกรรมที่ชัดเจนที่สุด ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูภายในครอบครัว เด็กเรียนรู้ภาษา การปฏิบัติต่าง ๆ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมภายในครอบครัว การเรียนรู้ด้านอาชีพจากบิดามารดา มีการเรียนรู้จากเพื่อน ๆ และบุคคลภายนอก การเรียนรู้จากคำบอกเล่า การพบปะสนทนากับคนอื่น ๆ รวมทั้งจากการกระทำของตนเอง จะเห็นได้ว่าจะไม่มีการออกแบบจัดกระทำใด ๆ ระบบการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการก็เกิดขึ้นและมีอยู่ตลอดเวลาและระบบนี้ก็คงจะทดแทนด้วยระบบอื่นไม่ได้เช่นกัน แต่ก็เป็นไปได้ที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบดังกล่าวให้ดีขึ้นได้ เช่น การเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลที่จำเป็นให้ไปถึงบุคคลในระยะเวลาที่เหมาะสม การพบปะสนทนาให้ความรู้บุคคลที่อยู่รอบ ๆ ให้มีความรู้ ความเข้าใจถูกต้องมากขึ้น

สมหวัง เจียสินเจริญ (2549, หน้า 14) กล่าวว่า การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นกระบวนการส่งเสริมให้คนในชุมชนสามารถใช้ประโยชน์จากกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาความรู้ความคิดของตนได้อย่างกว้างขวางและช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนให้เกิดการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สรุปได้ว่าการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการเรียนรู้ตามวิถีชีวิต ที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่และทุกช่วงวัย ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากประสบการณ์การทำงานสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เป็นการเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนความรู้ เจตคติ ทักษะ ความบันเทิง และการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ลักษณะและรูปแบบของการศึกษาตามอัธยาศัย

สมหวัง เจียสินเจริญ (2549, หน้า 19) ระบุว่า การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยไม่มีรูปแบบการศึกษา หรือการเรียนรู้ที่ตายตัว ไม่มีหลักสูตรเป็นตัวกำหนดกรอบกิจกรรม หรือขอบข่ายสาระการเรียนรู้ การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับความต้องการ และแรงจูงใจใฝ่รู้ของแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตาม เราสามารถจัดกิจกรรมเพื่อเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้ดังนี้ 1) จัดกิจกรรมในแหล่งการเรียนรู้ประเภทต่างๆ เช่น ห้องสมุดประชาชน การเรียนรู้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ พิพิธภัณฑ์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน การจัดกลุ่มเสวนา หรือการอภิปราย กิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรม กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การเผยแพร่ข่าวสารข้อมูล และความรู้ต่าง ๆ 2) ส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ได้แก่ สนับสนุนสื่อแก่หน่วยงานและแหล่งความรู้ต่าง ๆ 3) ส่งเสริมให้หน่วยงานเครือข่ายจัดการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น ห้องสมุดในสถานที่ราชการ สถานประกอบการ 4) ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนากลุ่มต่าง ๆ ตามความต้องการ และความสนใจ เช่น กลุ่มดนตรี กลุ่มสิ่งแวดล้อม พัฒนาชุมชน

จตุรวิทย์ พิมพ์ทอง (2546, หน้า 16-17) กล่าวว่า ลักษณะของการศึกษาตามอัธยาศัย มีดังต่อไปนี้ 1) มีรูปแบบที่ไม่เป็นรูปที่จะอธิบายได้ชัดเจนเหมือนการศึกษาในระบบ 2) เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อม สังคม มีหลายสถานการณ์และหลายวัตถุประสงค์ 3) เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระยะ

อื่น ๆ อย่างแยกไม่ออกให้ชัดเจน 4) เป็นการศึกษาที่มีหลายรูปแบบ และใช้วิธีการที่ไม่เป็นทางการ 5) ไม่มีหลักสูตร เวลาเรียนที่แน่นอน ไม่จำกัดอายุ ไม่ลงทะเบียนเรียน และ 6) ต้องสอดคล้องกับการดำเนินชีวิต เป็นลักษณะเฉพาะบุคคลที่สัมผัสหรือมีปฏิริยาต่อสภาพแวดล้อม

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2538, หน้า 83) การศึกษาตามอัธยาศัยมีลักษณะที่สำคัญคือ ไม่มีหลักสูตร ไม่มีเวลาเรียนที่แน่นอน ไม่จำกัดอายุ ไม่มีการลงทะเบียน และไม่มีการสอน ไม่มีการรับประกาศนียบัตร มีหรือไม่มีสถานที่แน่นอน เรียนที่ไหนก็ได้ ลักษณะการเรียนส่วนใหญ่เป็นการเรียนเพื่อความรู้และนันทนาการ อีกทั้งยังไม่จำกัดเวลาเรียน สามารถเรียนได้ตลอดเวลาและเกิดขึ้นในทุกช่วงวัยตลอดชีวิต

ดังนั้นสรุปได้ว่าการศึกษาตามอัธยาศัยไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนแน่นอนตายตัว จับต้องไม่ได้ มีหลากหลายสถานการณ์ มีหลายรูปแบบ ไม่เป็นทางการ ไม่มีหลักสูตรแต่มีความสอดคล้องกับความต้องการในการดำเนินชีวิตของผู้ที่ศึกษา

หลักการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

สมหวัง เจียสินเจริญ (2549, หน้า 20) กล่าวถึงหลักการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้ 1) จัดให้สนองกลุ่มเป้าหมาย ทุกเพศและวัย ตามความสนใจ และความต้องการ 2) จัดให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต 3) จัดโดยวิธีหลากหลายโดยใช้สื่อต่าง ๆ 4) จัดให้ยืดหยุ่น โดยไม่ยึดรูปแบบใด ๆ 5) จัดให้ทันต่อเหตุการณ์ 6) จัดได้ทุกกาลเทศะ และ 7) จัดบรรยากาศ สถานการณ์ และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จตุรวิทย์ พิมพ์ทอง (2546, หน้า 17-18) ได้อธิบายถึงหลักการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ไว้ดังนี้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาตามมาตรา 8 ไว้ 3 ประการ ดังนี้ 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิต 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

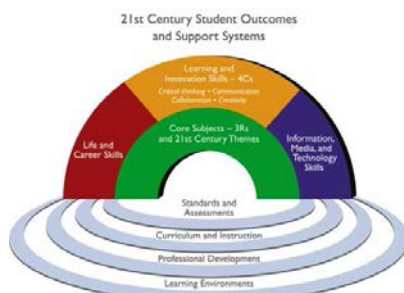
การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยควรจะมีเป้าหมายหลักให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาตามอัธยาศัยต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยให้ผสมกลมกลืนไปกับวิถีชีวิต ซึ่งมีหลักการศึกษาดังต่อไปนี้ 1) หลักความสัมพันธ์กับธรรมชาติ จะต้องจัดให้ครอบคลุมหรือจัดให้เป็นไปตามธรรมชาติสภาพของธรรมชาติทั้ง 4 ด้าน คือ ธรรมชาติมีความหลากหลาย ธรรมชาติมีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ธรรมชาติมีการจัดการตัวเองได้และธรรมชาติมีการเปลี่ยนแปลงไม่หยุดนิ่ง ดังนั้นควรจัดให้ครอบคลุมธรรมชาติทั้ง 4 ด้าน 2) หลักการต้นทุนของชุมชน เป็นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด ตามหลักการนี้จะมียอดประกอบ 4 ประการ คือ ทุนระบบนิเวศน์ สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และทุนสติปัญญา 3) หลักการเชื่อมโยงและต่อเนื่องตามหลักการนี้ที่สำคัญคือให้เอา “คน” มาเป็นตัวตั้งในการดำเนินงาน เพราะคนทุกคนจะต้องผ่านการศึกษาแบบใดรูปแบบหนึ่งมาก่อนแล้ว แต่ทั้งนี้ทุกคนจะต้องผ่านการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งนั้น 4) หลักความสะดวกและเข้าถึงได้ง่าย การจัดการศึกษาตามหลักการนี้เน้นความเป็นธรรม ความถูกต้องและความถูกต้องเป็นสำคัญ ดังนั้นการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยจึงเป็นการศึกษาตลอดชีวิต สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาสาระกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ควรเน้นวิธีการเรียนที่แตกต่างแบบที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม มีส่วนจัดหรือ

เรียกว่าการเรียนรู้ตามสถานการณ์ มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเชื่อมโยงไปสู่ชุมชนและสังคม ใช้วิธีสอนในกระบวนการเรียนรู้และมุ่งให้กลุ่มผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสูงสุด

ดังนั้นหลักการจัดการศึกษาตามอริยาถัยจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนโดยนำเอาสิ่งที่มีประโยชน์ที่อยู่ใกล้ตัวมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดในการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา ปรับปรุงเพิ่มเติมจากสิ่งที่มีอยู่ให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

กระทรวงศึกษาธิการ (2556, หน้า 76-78) การกำหนดทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งกำหนดปัจจัยที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไว้ 6 ประการ ได้แก่ 1) เน้นวิชาแกน ตามนโยบายการศึกษาของประเทศต่างๆ ทั้งนี้ จุดเน้นของวิชาหลักต้องเป็นการสอนที่มากกว่าการให้มีความรู้ที่จำเป็น แต่ควรเข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้งด้วย 2) เน้นที่ทักษะการเรียนรู้ ในสหรัฐอเมริกาแบ่งเป็นทักษะ 3 ประเภท คือ ทักษะด้านข้อมูลและการสื่อสาร ทักษะทางการคิดและการแก้ปัญหา และทักษะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการพึ่งพาตนเองได้ 3) ใช้เครื่องมือของศตวรรษที่ 21 ในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ได้แก่ เทคโนโลยีด้านข้อมูลและการสื่อสาร คอมพิวเตอร์ เครือข่าย และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเครื่องมือเกี่ยวกับเสียง ภาพ และสื่ออื่นๆ รวมทั้งสื่อประสม 4) สอนและเรียนรู้ในบริบทของศตวรรษที่ 21 โดยครูสามารถนำบริบทในชีวิตประจำวันมาสู่ห้องเรียน หรือนำผู้เรียนออกไปเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บริบทต่าง ๆ ของสังคมอย่างแท้จริง 5) สอนและเรียนรู้ในเนื้อหาของศตวรรษที่ 21 โดยในสหรัฐอเมริกาเน้นเนื้อหา 3 หัวข้อ คือ ความตระหนักในการเป็นส่วนหนึ่งของโลก การเข้าใจการเงิน เศรษฐศาสตร์ และธุรกิจ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ การเข้าถึงความเป็นพลเมือง และ 6) ใช้การวัดผลประเมินผลของศตวรรษที่ 21 ในการวัดทักษะการเรียนรู้ของศตวรรษที่ 21 โดยการทดสอบระดับชาติใช้วัดวิชาแกนและทักษะศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับการวัดผลประเมินผลในห้องเรียน โดยการวัดผลประเมินผลในห้องเรียนต้องเข้มแข็งและบูรณาการกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ โดยการให้ผลสะท้อนทันที และช่วยผู้เรียนที่เรียนรู้วิชาแกนและทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 : กรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
ที่มา : วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรืองและคณะ (2554).

ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

วิจารณ์ พานิช (2555, หน้า 16-21) ได้กล่าวถึงทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ดังนี้ ทักษะที่สำคัญที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้และเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ การเรียนรู้ (3R x 7C) 3R คือ Reading (อ่านออก), (W) Riting (เขียนได้), และ (A) Rithematics (คิดเลขเป็น) 7C คือ Critical Thinking and Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา) Creativity and Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม) Cross-cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) Collaboration, Teamwork and Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) Communications, Information, and Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ) Computing and ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) Career and Learning Skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้)

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้น ทำให้วงการการศึกษาในประเทศไทยจำเป็นต้องตอบสนองต่อความท้าทายที่ต้องเผชิญว่าเราต้องการรูปแบบการทำงานที่สามารถพัฒนาการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 เพื่อที่จะสามารถจัดการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงและมุมมองของนักการศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนมีในอนาคตมีคุณลักษณะ 4 ประการดังนี้ 1) วิธีการของการคิด ได้แก่ สร้างสรรค์ คิดวิจารณ์ญาณ การแก้ปัญหา การเรียนรู้และตัดสินใจ 2) วิธีการของการทำงาน ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร และการร่วมมือ 3) เครื่องมือสำหรับการทำงาน ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ และความรู้ด้านข้อมูล 4) ทักษะสำหรับดำรงชีวิตในโลกปัจจุบัน ได้แก่ ความเป็นพลเมืองชีวิตและอาชีพ และ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

การเรียนรู้แนวใหม่ในศตวรรษที่ 21

ศตวรรษที่ 21 ถือเป็นช่วงเวลาที่ทำท้าทายความสามารถของมนุษย์ เพราะเป็นยุคที่โลกต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และข้อมูลข่าวสารทุกอย่างก็ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงรอบตัวเรอีกต่อไป แค่เพียงคลิกที่ปลายนิ้ว เราก็สามารถก้าวข้ามพรมแดนไปได้ทุกมุมโลก ซึ่งแวดวงทางการศึกษาทั่วโลกต่างก้าวทันรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ครูเป็นศูนย์กลาง มาเป็นการเรียนรู้ในแบบกระบวนทัศน์ใหม่ เรียกได้ว่าเป็นการจัดการศึกษายุคฐานแห่งเทคโนโลยี หรือ Technology Based Paradigm

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอน จะต้องปรับแนวทางการเรียนการสอนใหม่โดยทำให้ผู้เรียน รักที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต และมีเป้าหมายในการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิต ทักษะการคิด และทักษะด้านไอที ซึ่งหมายถึงการที่เด็กรู้ว่า เมื่อเขาอยากรู้เรื่องใดเขาจะไปตามหาข้อมูลเหล่านั้นได้ที่ไหน เมื่อได้ข้อมูลมาต้องวิเคราะห์ได้ว่าข้อมูลเหล่านั้นมีความน่าเชื่อถือเพียงใด และสามารถแปลงข้อมูลเป็นความรู้ได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องเกิดจากการฝึกฝน จะต้องให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองด้วยตนเอง ดังเช่นระบบการศึกษาในประเทศ สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ได้พัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่เน้นสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนในอนาคต เป็นที่มาของการจัดการศึกษาใหม่ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้สำคัญกว่าความรู้ (ชนกนารถ บุญวัฒนะกุล, 2557, หน้า 24-26)

ภาพที่ 2 : กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21
ที่มา : ชนกนารถ บุญวิวัฒนะกุล (2557, หน้า 25)

จากภาพจะแสดงให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 นั้นสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาผู้เรียนในทางการศึกษาตามอริยาธัยในศตวรรษใหม่เพราะการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดคุณค่าหลักในตนเองจะต้องประกอบไปด้วยการจัดการเกี่ยวกับตนเองได้ การตระหนักรู้ในสังคม การจัดการความสัมพันธ์ การมีความรับผิดชอบและการตัดสินใจที่ตีรวมไปถึงการตระหนักรู้ในตนเอง ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของผู้เรียนทางการศึกษาตามอริยาธัยด้วยเช่นกัน

สรุป

การศึกษาตามอริยาธัย ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะในการดำเนินชีวิต และเติมเต็มความต้องการของผู้เรียนที่ต้องการเรียนรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ นอกเหนือการเรียนการสอนในระบบและนอกระบบโรงเรียนโอกาสของการเรียนรู้ตามอริยาธัยเกิดขึ้นได้ ในทุกเวลา ไม่จำกัดสถานที่ และเรียนรู้ได้จากสื่อต่าง ๆ รอบตัว และในการพัฒนาผู้เรียนทางการศึกษาตามอริยาธัยสู่การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนเพื่อเตรียมความพร้อมของคนทุกวัยที่มีความความแตกต่างระหว่างบุคคล อันจะทำให้เกิดความพร้อมที่จะรองรับการพัฒนาโดยเริ่มต้นที่การพัฒนาและเปลี่ยนแปลงตนเองก่อน เพื่อให้มีความพร้อมที่จะรับการพัฒนาด้านลำดับที่สูงขึ้นต่อไป นับเป็นก้าวสำคัญในการศึกษาตามอริยาธัยที่จะเชื่อมโยงการศึกษากับการพัฒนาคน ด้วยการพัฒนาศักยภาพในตนเองของทุกคนให้สามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองคิดและแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งจะเป็นผู้เรียนรู้ได้ตลอดชีวิตและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตอย่างมีความสุขต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. (2538). **การศึกษาตามอัธยาศัย**. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.
- คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, สำนักงาน. (2549). **รวมกฎหมายกฎระเบียบ การบริหารงานบุคคลด้านกฎหมายของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา**. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ.
- จตุรวิทย์ พิมพ์ทอง. (2546). **การให้บริการการศึกษาตาม อัธยาศัยด้วยภาพโปสเตอร์ แผ่นพับ และ นิตยสารด้านสุขภาพในสถานพยาบาลมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์,
- ชนกนารถ บุญวัฒน์กุล. (2557). “การพัฒนาศักยภาพผู้เรียนทางการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยสู่การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21”.วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ. 7(2); ก.ค.-ธ.ค.
- ทิตินา แชมมณี. (2555). **บัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21: การปรับหลักสูตรการสอน**. (เอกสารอัดสำเนา).
- พัฒนา ปู่วัง. (2549). **การจัดการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัด หนองคาย**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต อุดรธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2551). “พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551” เล่มที่ 125 ตอนที่ 41 ก. หน้า 3-4. 3 มีนาคม .
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). **พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์**, กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และคณะ. (2554). แปล ; James Bellanca, Ron Brandt บรรณาธิการ. **ทักษะแห่งอนาคตใหม่ : การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ : โอเพ่นเวิลด์ส.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2556). “ภาคผนวก ง : ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21” นโยบายสำนักงาน คณะกรรมการ การศึกษา ขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557. เอกสารสำนักนโยบาย และแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน 6/2556 : 76-78. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมหวัง เจียสินเจริญ. (2549). **การพัฒนาการเรียนรู้วิชางานบำรุงรักษารถยนต์สำหรับห้องเรียนแบบ ศูนย์การเรียนรู้หลักสูตรวิทยาลัยชุมชนตามแนวทางการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย**. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาอุตสาหกรรมการศึกษา กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Kay, K. (2010). **21st century skills: Why they matter, what they are, and how we get there**. In Bellanca, J., & Brandt, R. (Eds.), **21st century skills: Rethinking how students learn**. Bloomington, IN: Solution Tree Press.

การประเมินทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 : จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ จารุนันท์ ขวัญแน่น

Assessment in 21th Century Skills of Learners: From idea into Practice.

Jarunan Khwannan

บทคัดย่อ

รูปแบบและแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียน โดยเฉพาะทักษะทั้ง 3 ด้านเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะเหล่านี้มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 พึงมี การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นั้น กระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญนั้นคือการประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อที่ครูจะได้ตรวจสอบความก้าวหน้าและมีเครื่องมือที่เหมาะสมในการประเมินผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งนำเสนอแนวคิดหลักการและแนวทางปฏิบัติในการประเมินผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่มีความเหมาะสมกับบริบทของการศึกษาไทย

คำสำคัญ: การประเมิน, ทักษะในศตวรรษที่ 21

Abstract

Model and guidelines for enhancing the effectiveness of learning in the 21st century, focusing on the knowledge, skills, expertise and competencies for students. Three skills for living in the 21st century was learning and innovation skills, Information Media and Technology skills and life and career skills. These skills are important and essential for student in the 21st century, they are learning in the 21st century, a process that is important is to assessment the skills of the 21st century so that teachers can check a progress and have appropriate tools to assess students effectively. Aims to present concepts and practices to assessment in the 21st century learners to guide the assessment of 21st century skills that are appropriate to the context of Thailand.

Keywords : Assessment, 21th Century Skills,

บทนำ

เป้าหมายหลักของการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย คือ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553) การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ มีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่ดี มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง โดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ที่ครูควรมีทักษะและคุณลักษณะที่รองรับเข้าถึงเพื่อสร้างนวัตกรรมบริหารจัดการชั้นเรียนแนวใหม่ ในอันที่จะพัฒนาผู้เรียนที่เยาวชนในยุคใหม่ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องหลักการจัดการศึกษาตาม มาตรา 22 ที่ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ อีกทั้งควรมีการตระหนักถึงการประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่สอดคล้องกับบริบทของไทย เพื่อให้เกิดแรงมูของการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมคนที่มีคุณภาพพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในโลกอนาคต โดยมีประเด็นที่จะนำเสนอในเรื่องของ คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21, ทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21, แนวคิด/หลักการในการประเมินทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และแนวทางการประเมินทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 นำเสนอตามลำดับดังนี้

คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ได้มีนักวิชาการศึกษา นักวัดและประเมินผลได้ให้ความหมายของคำศัพท์ที่มีความสำคัญต่อการประเมินไว้ดังนี้

การวัดผล (Measurement)

เคอร์ลิงเจอร์ และคณะ (Kerlinger and others, 1986) ให้นิยามการวัดว่า เป็นการกำหนดตัวเลขให้กับวัตถุหรือเหตุการณ์ตามกฎเกณฑ์

ขณะที่ธอร์นไดค์และคณะ (Thorndike and others, 1911) อธิบายว่า เมื่อทำการวัดหมายถึง การวัดคุณภาพหรือคุณลักษณะของสิ่งของหรือบุคคล ไม่ใช่มุ่งวัดสิ่งของหรือตัวบุคคลโดยตรง เช่น วัดความยาวของโต๊ะ เป็นการวัดคุณลักษณะด้านความยาวของวัตถุที่ต้องการวัด หรือการวัดความฉลาดของนักเรียน เป็นการวัดคุณสมบัติของนักเรียนในด้านของความฉลาด เป็นต้น ดังนั้นเมื่อจะวัดคุณลักษณะที่เป็นนามธรรม จึงต้องให้นิยามคุณลักษณะของสิ่งที่จะวัดก่อน

โดยสรุป การวัดผล(Measurement) คือ กระบวนการหรือวิธีการ เพื่อให้ได้จำนวนตัวเลข ซึ่งมีความหมายแทนปริมาตร ขนาด หรือคุณสมบัติของสิ่งที่ต้องการวัด ตัวอย่างของการวัดในห้องเรียนเกิดขึ้นเมื่อครู ให้คะแนนการสอบ คะแนนจะอธิบายถึงการปฏิบัติ เช่น เด็กชายเอทำข้อสอบวิทยาศาสตร์ได้ถูก 17 จาก 20 เป็นต้น

การประเมินผล (Assessment)

การประเมิน (Assessment) เป็นการเก็บรวบรวม สังเคราะห์ และตีความข้อมูล เพื่อการตัดสินใจโดยใช้กิจกรรม เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต การสอบถาม หรือการทำโครงการ เป็นต้น

เวอร์เธนและคณะ (Worthen and others, 1973) ให้ความหมายของการประเมินผลว่า เป็นการพิจารณาหรือกำหนดคุณค่า เพื่อตรวจสอบหรือตัดสิน

ขณะที่ สคริเวน (Scriven, 1967) อธิบายว่า การประเมินผล เป็นการตัดสินคุณค่าของบางสิ่งบางอย่าง

โดยสรุป การประเมินผล (Assessment) จึงหมายถึง การตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ต้องการศึกษา โดยอาศัยข้อมูลและเปรียบเทียบกับเกณฑ์ เช่น ประเมินว่าวันนี้ฝนจะตกก็ต้องมีข้อมูลประกอบว่าฟ้าครึ้ม เมฆดำ อากาศร้อน ประเมินว่านาย ก. เป็นคนดีหรือไม่ก็ต้องมีข้อมูล เป็นต้น

สรุปได้ว่า การประเมินทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีความจำเป็นต้องทราบความหมายของคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินในปัจจุบัน คือ การวัดผล และการประเมินผล ดังที่ได้กล่าวถึงความหมายไว้ข้างต้นเพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาการประเมินทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในลำดับต่อไป

ทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills)

ปัจจุบันเป็นยุคที่โลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว อันสืบเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 20 และ 19 โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เด็กในศตวรรษที่ 21 นี้ มีความรู้ ความสามารถ และทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ดังกล่าว

ทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้เรียนทุกคนจะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ E (4R + 7C)

E มาจาก Ethical Person คือผู้มีคุณธรรม จริยธรรม

4R คือ Reading (อ่านออก), (W) Riting (เขียนได้), และ (A) Rithmetics (คิดเลขเป็น) และ (R) Reasoning (การใช้เหตุผล)

1. กลุ่ม 4R : เมื่อมาจัดกลุ่มย่อย จะเป็น 3 ทักษะหลักที่ควรเน้น คือ

1.1 Literacy (การรู้หนังสือ) คือ ความสามารถอ่านอย่างเข้าใจ (Read) และเขียนอย่างมีคุณภาพ (Write) การเขียนรายงานวิชาการ รายงานโครงการ บทความ ตลอดจนการนำเสนอด้วยวาจา

1.2 Numeracy (การรู้เรื่องจำนวน) คือทักษะการใช้ตัวเลข ความน่าจะเป็น สถิติ ทักษะการชั่ง ตวง วัด รวมทั้งการวิเคราะห์เชิงปริมาณ

1.3 Reasoning (การใช้เหตุผล) คือความสามารถในการอุปนัย นิรนัย การให้คำตอบแบบคาดคะเน การอุปมาอุปไมย และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม อันเป็นปัจจัยของการทำงาน การดำเนินชีวิต และการอยู่อย่างพอเพียง

2. กลุ่ม 7C คือ ทักษะหลัก ดังนี้

2.1 Critical Thinking and Problem Solving (ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา)

2.2 Creativity and Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม)

2.3 Cross-cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์)

2.4 Collaboration, Teamwork and Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ)

2.5 Communications, Information, and Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ)

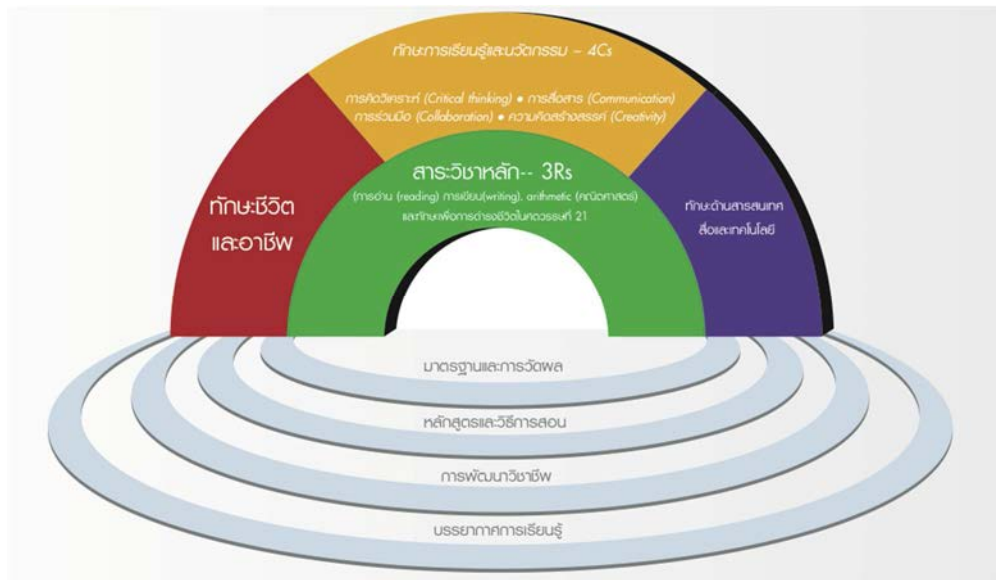
2.6 Computing and ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร)

2.7 Career and Learning Skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้)

วิจารณ์ พานิช (2555: 16-21) ได้กล่าวถึง สาระวิชาหลัก (Core Subjects) ที่จะเชื่อมโยงกับทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นข้างต้นประกอบด้วย ภาษาแม่ และภาษาสำคัญของโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ โดยร่วมกันสร้างรูปแบบและแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียน เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยจะอ้างอิงถึงรูปแบบ (Model) ที่พัฒนามาจากเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership For 21st Century Skills) (www.p21.org) ที่มีชื่อย่อว่า เครือข่าย P21 ซึ่งได้พัฒนากรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะเฉพาะด้าน ความชำนาญการและความรู้เท่าทันด้านต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อความสำเร็จของผู้เรียนทั้งด้านการงานและการดำเนินชีวิต

โดยมีกรอบแนวคิดในการจัดการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ที่แสดงผลลัพธ์ของนักเรียนและปัจจัยส่งเสริมสนับสนุนในการจัดการเรียนรู้เพื่อรองรับศตวรรษที่ 21 แสดงดังภาพ

ภาพกรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (วิจารณ์ พานิช, 2555, หน้า 14)

กรอบแนวคิดเชิงมนทัศน์สำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นที่ยอมรับในการสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Model of 21st Century Outcomes and Support Systems) ซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางเนื่องด้วยเป็นกรอบแนวคิดที่เน้นผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน (Student Outcomes) ทั้งในด้านความรู้สาระวิชาหลัก (Core Subjects) และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่จะช่วยผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมในหลากหลายด้าน รวมทั้งระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ได้แก่ มาตรฐานและการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน การพัฒนาครู สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนในศตวรรษที่ 21

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวข้าม “สาระวิชา” ไปสู่การเรียนรู้ “ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21” (21st Century Skills) ซึ่งครูจะเป็นผู้สอนไม่ได้ แต่ต้องให้นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูจะออกแบบการเรียนรู้ ฝึกฝนให้ตนเองเป็นโค้ช (Coach) และอำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้แบบ PBL (Problem-Based Learning) ของนักเรียน ซึ่งสิ่งที่เป็นตัวช่วยของครูในการจัดการเรียนรู้คือ ชุมชนการเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ (Professional Learning Communities : PLC) เกิดจากการรวมตัวกันของครูเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานที่ของครูแต่ละคนนั่นเอง

สรุปทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้เรียนต้องมีและควรมีการประเมินได้แก่ ทักษะ E (4R + 7C) E มาจาก Ethical Person คือผู้มีคุณธรรม จริยธรรม 4R คือ Reading (อ่านออก), (W) Riting (เขียนได้), และ (A) Rithmetics (คิดเลขเป็น) และ (R) Reasoning (การใช้เหตุผล) 7C คือ 1) Critical Thinking and Problem Solving (ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา) 2) Creativity and Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม) 3) Cross-cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) 4) Collaboration, Teamwork and Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) 5) Communications, Information, and Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และ

รู้เท่าทันสื่อ) 6) Computing and ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร) 7) Career and Learning Skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้)

แนวคิด/หลักการการประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 (Assessment of 21st Century Skills)

จุดเน้น คือ (1) **สร้างความสมดุลในการประเมินผลเชิงคุณภาพ** โดยการใช้แบบทดสอบมาตรฐาน สำหรับการทดสอบย่อยและทดสอบรวมให้ใช้ในการประเมินผลในชั้นเรียน ส่วนแบบทดสอบมาตรฐานนั้น จุดมุ่งหมายในการใช้ประโยชน์ จำแนกได้ 3 ประเภท คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดปริมาณความรู้ความสามารถ ทักษะเกี่ยวกับด้านวิชาการที่ได้เรียนรู้มาว่ารับรู้ได้มากน้อยเพียงไร แบบทดสอบความถนัด (Aptitude Test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถที่เกิดจากการสะสมประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้มาในอดีต ส่วนมากใช้ในการทำนายสมรรถภาพของบุคคลว่าสามารถเรียนไปได้ไกลเพียงไร โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อพยากรณ์อนาคตข้อเท็จจริงทั้งในปัจจุบัน และประสบการณ์ในอดีต ให้นำมาเป็นรากฐานการทำนาย ใน 2 ลักษณะ คือ แบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียน (Scholastic Aptitude Test) ใช้วัดเพื่อทำนายว่าเด็กแต่ละคน จะสามารถเรียนต่อไปในแขนงใดจึงจะดีและจะเรียนไปได้มากเพียงใด และ แบบทดสอบความถนัดเฉพาะอย่างหรือความถนัดพิเศษ (Specific Aptitude Test) หมายถึง แบบทดสอบวัดความถนัดที่เกี่ยวกับอาชีพหรือความสามารถพิเศษที่นอกเหนือ จากความสามารถด้านวิชาการ เช่น ความถนัดเชิงกล ความถนัดทางด้านดนตรี ศิลปะ การแกะสลัก กีฬา เป็นต้น ซึ่งความถนัดประเภทนี้มีความสัมพันธ์กับความถนัดทางการเรียน ส่วนจุดมุ่งหมายการใช้ประโยชน์ของแบบทดสอบมาตรฐานประเภทที่ 3 คือ แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ (Personal Social Test) มีหลายประเภท คือ แบบทดสอบวัดทัศนคติ (Attitude Test) ใช้วัดทัศนคติของบุคคล ที่มีต่อบุคคลสิ่งของ การกระทำ สังคม ประเทศ ศาสนา แบบทดสอบวัดความสนใจ อาชีพ และแบบทดสอบวัดการปรับตัว ความมั่นใจ

(2) **เน้นการนำประโยชน์ของผลสะท้อนจากการปฏิบัติของผู้เรียนมาปรับปรุงการแก้ไขงาน** ผลลัพธ์ที่เกิดจากการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Project-Based Learning: PBL จำเป็นต้องมีการติดตามความก้าวหน้าของระดับคุณภาพการปฏิบัติตามขั้นตอนในแต่ละกระบวนการ และวัดระดับคุณภาพของผลงาน หรือผลิตภัณฑ์ เพื่อตรวจสอบการติดขัด หรือความก้าวหน้าตามทฤษฎีการเรียนรู้ และทฤษฎีการปฏิบัติ ซึ่งเป็นจุดสำคัญของครูในศตวรรษที่ 21 ต้องมีเครื่องมือวัดผล และจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล นำไปวิเคราะห์เปรียบเทียบ และแยกแยะ จัดกลุ่มคุณภาพ นำไปออกแบบการปรับปรุงแก้ไข หรือสนับสนุนต่อยอดความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นกลุ่ม หรือรายบุคคลต่อไป

(3) **ใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับการทดสอบวัดและประเมินผลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด** การติดตามความก้าวหน้าของทฤษฎีการเรียนรู้ และทฤษฎีการปฏิบัติ รวมถึงความรู้ความสามารถ ในศตวรรษที่ 21 เน้นการวัดผลประเมินผลพฤติกรรม การปฏิบัติ และเจตคติ ในการปฏิบัติกิจกรรมตามการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูมีการออกแบบไว้ อย่างเข้าถึงข้อมูลพฤติกรรมที่รวดเร็ว และกว้างขวาง ทั้งเรื่องสถานที่ และเวลา เครื่องมือการวัดผล และเทคโนโลยีเชิงระบบที่นำมาใช้สนับสนุนการติดตามความก้าวหน้า และวิเคราะห์ผล เก็บรวบรวมผลจึงต้องเหมาะสม และใช้ได้ตรงลักษณะของการใช้งาน ที่สามารถให้นักเรียนรายงานผลการรับรู้สภาพของปัญหา ผลข้อสรุปการอภิปรายสมมติฐานคำตอบของคำถามอยากรู้ ผลข้อสรุปของผังมโนทัศน์การได้มาซึ่งการค้นหาคำตอบ ผลข้อค้นพบเชิงคุณภาพของ

นักเรียนเป็นรายกลุ่ม และรายบุคคล มีการบันทึกผลงาน ภาพ เสียง หรือ วิดีโอ และอื่น ๆ ได้อย่างดี เครื่องมือเชิงระบบอีกอย่างคือ คลังข้อสอบที่สามารถจัดเก็บ วิเคราะห์ผลความรู้ ความสามารถของนักเรียน ตามตัวชี้วัดมาตรฐานรายวิชา สามารถจัดอันดับของการเรียนรู้ได้รายตัวชี้วัดมาตรฐานรายวิชา ทั้งภาพรวมทุกคน และรายบุคคล ที่นำไปแก้ไขกระบวนการเรียนรู้ ทั้งรูปแบบกิจกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการเรียนรู้ ข้อบกพร่องของนักเรียน หรือแม้กระทั่งของครู และระดับความยาก ง่ายของข้อสอบ และถ้าเป็นระบบที่ติดตามครูเชิงเอกสารได้แล้วครูจะมีเวลาไป เตรียมการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนได้มากขึ้น โดยเฉพาะการลดการกรอกข้อมูลแบบรายงานการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.5)

(4) สร้างและพัฒนาระบบแฟ้มสะสมงาน (Portfolios) ของผู้เรียนให้เป็นมาตรฐานและมีคุณภาพ ผลจากการใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการติดตาม วิเคราะห์ จัดเก็บสารสนเทศเชิงคุณภาพของนักเรียนเป็นรายกลุ่ม และรายบุคคล รวมถึงการเก็บผลสัมฤทธิ์ภาพรวมทุกวิชา และภาพรวมเฉพาะทางความสามารถตามโปรแกรมการเรียนของนักเรียนรายบุคคล เก็บผลการวัดความถนัดทางการเรียนของโปรแกรมการเรียน และความถนัดเฉพาะทางด้านอาชีพ เก็บผลการวัดบุคลิกภาพที่มีต่อการทำงานที่ถูกออกแบบกิจกรรมการทำงานในหน่วยบูรณาการเฉพาะทางสำหรับโปรแกรมการเรียน หรือกิจกรรมบริการสาธารณประโยชน์ในวันสำคัญของชาติ และของทุกศาสนา เก็บชิ้นงาน ผลงานของนักเรียนรายบุคคล ที่ถูกสร้างและพัฒนาระบบแฟ้มสะสมงาน (Portfolios) มีการนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการวิเคราะห์ จัดเก็บ และนำเสนอรายงาน ที่นำไปสู่การมองเห็นภาพความสามารถ ความถนัด และบุคลิกภาพของนักเรียนทั้งตัว อันจะเป็นประโยชน์ของการตัดสินใจในการวางแผนทางการศึกษาต่อสู่การประกอบอาชีพ ของนักเรียน เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างแม่นยำ ไม่เกิดการหลงทางกับนักเรียน

แนวทางการประเมินทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ความสำเร็จของการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนขึ้นอยู่กับการลงทุนใน 3 ด้าน คือ หลักสูตร ทรัพยากรมนุษย์ และการประเมิน โดยหากขาดการเอาใจใส่ในสามด้านดังกล่าวก็ทำให้ความสำเร็จของการประเมินทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนเป็นได้เพียงผิวเผิน สำหรับความท้าทายของการประเมินทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ก็คือ ค่าใช้จ่าย เพราะเครื่องมือวัดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เช่นทักษะการคิดขั้นสูง ทักษะการคิดวิพากษ์ ไม่สามารถวัดด้วยแบบทดสอบแบบหลายตัวเลือกที่สร้างขึ้นมาเป็นอย่างดีได้แต่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องการเครื่องมือที่ซับซ้อนมากขึ้น ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนมากขึ้น เช่น หากจะวัดความคิดสร้างสรรค์ ก็ต้องแสดงว่า นักเรียนได้คำตอบนั้นมาอย่างไร และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้เรียนเอง (Rotherham and Willingham, 2009)

Reeves (2010) ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับการประเมินทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ไว้เพิ่มเติมว่า ในขณะที่เรายอมรับว่าทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นสิ่งสำคัญ แต่การประเมินที่ใช้กันอยู่ ณ ปัจจุบันกลับล้าหลังและบ่อนทำลายความสำคัญของทักษะดังกล่าวภายใต้เงื่อนไข 3 ประการ คือ “เงื่อนไขความเป็นมาตรฐานเดียวกัน เงื่อนไขความลับ และเงื่อนไขผลการประเมินระดับบุคคล” ในการนี้ Reeves ได้เรียกร้องให้ปรับการประเมินทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เพื่อให้หลุดพ้นเงื่อนไขทั้งสามดังกล่าวด้วยลักษณะสำคัญของการประเมิน 3 ประการ คือ

1. ประเมินตามเงื่อนไขที่แปรเปลี่ยนได้ ไม่ใช่ตามเงื่อนไขมาตรฐานเดียวกันหมด
2. ประเมินแบบเปิดเผย ไม่ใช่เป็นความลับ
3. ประเมินเป็นทีม ไม่ใช่รายบุคคล

ตาราง 1 เปรียบเทียบการประเมินทักษะแห่งศตวรรษที่ 20 และ 21 (Reeves, 2010 อ้างอิงใน ขจรศักดิ์ บัวระพันธ์, 2555)

เงื่อนไข	การประเมินในศตวรรษที่ 20	การประเมินในศตวรรษที่ 21
ความเป็นมาตรฐานเดียวกัน	จุดประสงค์ของการประเมิน คือ การเปรียบเทียบระหว่างนักเรียน ดังนั้น นักเรียนต้องเข้าสู่มาตรฐานของการประเมินเดียวกัน นักเรียนได้คะแนนจากการจดจำและทำตามกฎ	จุดประสงค์ของการประเมิน คือ การสะท้อนโลกแห่งความจริง ดังนั้น เงื่อนไขในการประเมินจึงผันแปรได้ นักเรียนได้คะแนนจากความคิดสร้างสรรค์และการได้ตอบสิ่งที่ไม่ได้คาดคิด
ความลับของการประเมิน	ความเป็นธรรม หมายถึง การที่ไม่มีนักเรียนคนใดรู้ข้อสอบล่วงหน้า ดังนั้น ยิ่งนักเรียนสะสมความรู้และจดจำได้มากก็จะทำข้อสอบได้มาก ก็จะทำให้ข้อสอบได้มาก	ความเป็นธรรม หมายถึง การที่นักเรียนได้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการประเมิน ไม่เพียงแต่รู้ว่ามี ความท้าทายใดบ้างในข้อสอบ แต่ยังมี ส่วนช่วยคิดความท้าทายเหล่านั้นด้วย
ผลการประเมินระดับบุคคล	- ความสำเร็จ หมายถึง การเอาชนะนักเรียนคนอื่นๆ นักเรียนต้องทำข้อสอบเพียงลำพัง - ผู้นำ คือ คนที่เป็นเจ้านายจะรู้มากที่สุด	- ความสำเร็จเป็นสิ่งสะท้อนความพยายามของบุคคลและความร่วมมือของกลุ่ม (ความพยายามของบุคคลเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ) - ผู้นำ คือ ผู้ที่มีอิทธิพลต่อผู้อื่นเพราะมีความเข้าใจที่ลึกซึ้งและให้การสนับสนุน ไม่ใช่เพราะมีอำนาจ

การประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 ยังมีน้อยมาก ไม่มีข้อค้นพบที่ชัดเจนนัก แต่ผู้ประเมินส่วนใหญ่จะใช้การประเมินแบบอิงสมรรถนะ (Performance-based Assessment) และการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ซึ่งการประเมินอิงสมรรถนะ (Performance-based Assessment) นั้นเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) จึงขอเสนอตัวอย่างวิธีการประเมินที่นิยมใช้ประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 ในไทยและต่างประเทศที่นิยมนำมาใช้ในการประเมินทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

ความหมายและความสำคัญของการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) หมายถึง การประเมินความสามารถตามสภาพความเป็นจริงของผู้เรียน โดยที่ผู้ประเมินจะหาวิธีการหรือเทคนิคในการประเมินให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งการเรียนรู้ของมนุษย์นั้นจะมีการพัฒนาหรือการเรียนรู้เพิ่มขึ้นจากเดิมที่มีอยู่ตลอดเวลา การที่ผู้เรียนสอบไม่ผ่านแบบทดสอบไม่ได้หมายความว่าผู้เรียนไม่มีความรู้ในรายวิชาที่ทำแบบทดสอบหรือไม่มีความรู้เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ผู้เรียนอาจจะรู้ในสิ่งที่แบบทดสอบไม่ได้ถามก็ได้

ทั้งนี้การประเมินต้องประเมินทั้งภาคทฤษฎี (ความรู้) และภาคปฏิบัติ (ทักษะ) โดยภาคทฤษฎีจะเน้นการประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และกระบวนการคิดที่นำไปใช้ในการทำงาน ส่วนภาคปฏิบัติ จะเน้นที่ความสามารถในการทำงาน (ทักษะ) กระบวนการที่ใช้ในการทำงาน และผลผลิตที่เกิดจากการทำงานได้ตามมาตรฐาน (สมรรถนะ) ที่กำหนดหรือไม่

วิธีการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริงควรทำแบบค่อยเป็นค่อยไปจนเข้าใจโดยมีการวางแผนการประเมินเพื่อศึกษาผลสะท้อนกลับและภาพรวมของการประเมินว่าเข้าถึงเป้าหมายของจุดประสงค์ของการประเมินอย่างชัดเจน โดยพิจารณาดังนี้

1. จุดประสงค์ของการประเมินที่กำหนด
2. กำหนดขอบเขตของการประเมิน
3. ยุทธวิธีหรือเทคนิคที่ใช้ประเมิน
4. จัดเก็บข้อมูลและประมวลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด
5. จัดทำบันทึกและรายงาน

การวางแผนการประเมินตามสภาพจริง ควรมียุทธวิธีประกอบต่อไปนี้

1. จุดประสงค์และเป้าหมายการประเมิน
 - 1.1 ประเมินพัฒนาการและผลการเรียนรู้
 - 1.2 ประเมินให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
 - 1.3 สะท้อนให้เห็นพัฒนาการในจุดหลักๆ และหัวข้อการเรียนรู้ทั้งหมด

2. สิ่งที่จะประเมิน

- 2.1 พัฒนาการในด้าน ศิลปะ ดนตรี ความสามารถทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษา

สังคม วัฒนธรรม ร่างกายและบุคลิกภาพ

- 2.2 หัวข้อการเรียนรู้ คือ ความรู้ ทักษะ ความโน้มเอียง เจตคติ

3. ความสามารถและพัฒนาการของผู้เรียน

- 3.1 รูปแบบการทำนายพัฒนาการและการเรียนรู้
- 3.2 สิ่งที่ยุ่เรียนเลือกทำ
- 3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน ครูผู้สอน และสื่อต่างๆ
- 3.4 ผลของการปฏิบัติและผลผลิตของผู้เรียน

4. ยุทธศาสตร์เทคนิควิธี
 - 4.1 การสังเกต
 - 4.2 การบันทึกพฤติกรรม
 - 4.3 แบบสำรวจ
 - 4.4 การประมาณค่า
 - 4.5 แฟ้มสะสมงาน
 - 4.6 เครื่องมือวินิจฉัยอื่นๆ
5. ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ครูผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และอื่นๆ
6. ระยะเวลาที่ประเมิน
 - 6.1 ระหว่างผู้เรียนทำกิจกรรม
 - 6.2 ระหว่างการทำงานกลุ่มหรือโครงการ ในและนอกเวลาเรียน
 - 6.3 การประชุมสัมมนา
 - 6.4 เหตุการณ์หรืองานพิเศษ
 - 6.5 เวลาใดเวลาหนึ่งของวันหรือวันใดวันหนึ่งของสัปดาห์
7. การบันทึกข้อมูลในการประเมินและจัดการประมวลผล
 - 7.1 รายการกระบวนกรปฏิบัติงานของผู้เรียน
 - 7.2 จากข้อมูลตามรายการในข้อที่ 3
 - 7.3 ประมวลด้วยสถิติเบื้องต้นหรือสถิติวิเคราะห์
 - 7.4 ประมวลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เช่นโปรแกรม SPSS
8. เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน
 - 8.1 มาตรฐาน/ตัวชี้วัดตามหลักสูตร
 - 8.2 เกณฑ์มาตรฐานรายวิชาหรือสมรรถนะรายวิชา

ลักษณะของการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริงแบ่งลักษณะการประเมินตามลักษณะของกิจกรรมได้ 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การประเมินอย่างเป็นทางการ

เป็นการประเมินความสามารถภาคทฤษฎี เครื่องมือที่ใช้ส่วนมากเป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้น และได้มีการทดลองใช้จนเป็นที่เชื่อถือได้เรียกว่า “ข้อสอบมาตรฐาน” ใช้ในการวัดความสามารถทางวิชาการ วัดความถนัด วัดความพร้อมต่างๆ วัดกระบวนการคิด
2. การประเมินอย่างไม่เป็นทางการ

เป็นการประเมินความสามารถปฏิบัติ ที่เน้นทักษะความสามารถในการทำงานของผู้เรียนตามสภาพเป็นจริง จะทำการประเมิน 3 ด้าน คือ

 - 2.1 บุคลิกภาพ (Performance) แยกออกได้เป็น ทักษะการทำงาน, จิตพิสัยและกิจนิสัยการทำงาน
 - 2.2 กระบวนการ (Process)

2.3 ผลผลิต (Products)

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินส่วนใหญ่เป็นแบบประเมินแบบมาตราประมาณค่า แบบตรวจสอบรายการ แบบประเมินรายบุคคล

กล่าวโดยสรุป การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง เป็นกระบวนการทำงาน การปฏิบัติงาน และผลผลิต เป็นการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จากกระบวนการเรียนรู้การทำงาน การปฏิบัติงานและผลผลิตที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้ในสภาพที่สอดคล้องกับชีวิตจริง แล้วนำข้อมูลสู่การตีค่าหรือประเมินค่า ดำเนินการควบคู่ไปพร้อมกับการจัดการเรียนการสอน

การประเมินแบบอิงสมรรถนะ (Performance-based Assessment)

การประเมินแบบอิงสมรรถนะ (Performance-based Assessment) เป็นการรวบรวมหลักฐานผลการเรียนรู้ว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าถึงเกณฑ์หรือระดับที่กำหนดในมาตรฐานหรือตามผลการเรียนรู้ที่กำหนดในหน่วยสมรรถนะ สมรรถนะย่อยและตัวชี้วัด เพื่อตัดสินว่าผู้เรียนสำเร็จตามสมรรถนะรายวิชาที่กำหนด หรือไม่การประเมินผลการจัดหลักสูตรแบบฐานสมรรถนะควรทำความเข้าใจกับการเรียนการสอนโดยวัดทั้งความรู้และทักษะและการนำไปประยุกต์ใช้

การประเมินแบบอิงสมรรถนะ เป็นการประเมินที่เน้นการปฏิบัติ (Performance-based Assessment) เน้นที่กระบวนการเรียนรู้และการปฏิบัติงานแยกสิ่งที่ต้องการประเมินเป็นทักษะ 4 ด้าน คือ

1. ทักษะตามภาระงาน (Task Skills) ความสามารถในการปฏิบัติภาระงานแต่ละขั้น
2. ทักษะการจัดการ (Task Management Skills) ความสามารถในการจัดการกับภาระงาน และกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติภายใต้งานนั้นๆ
3. ทักษะในการคาดการณ์อุปสรรคปัญหาที่อาจเกิดขึ้น (Contingency Skills) การประเมินทักษะใช้ได้ดีโดยกำหนดสถานการณ์จำลอง
4. ทักษะตามบทบาทและงานที่รับผิดชอบและสภาพแวดล้อม (Job/Role Environment) รวมถึงการทำงานร่วมกับผู้อื่น

วิธีการประเมินสมรรถนะ

1. เน้นกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) และมีการประเมินให้ความสำคัญกับการประเมินแบบย่อย (Formative Assessment) อย่างต่อเนื่องเพื่อติดตามดูความก้าวหน้าวินิจัยจุดต่อจุดเด่นของผู้เรียนให้ข้อมูลย้อนกลับและเป็นการประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้สอนไปด้วยในขณะเดียวกันต้องมีการสอบสรุป (Summative Assessment) เพื่อวัดและตัดสินกระบวนการเรียนรู้ (The end of learning process) ตอนเรียนจบรายวิชา

2. ใช้การอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced) วัดความสำเร็จในการปฏิบัติของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาใช้ศักยภาพตามความสามารถโดยไม่ต้องเปรียบเทียบกับผู้อื่นและตัดสินแบบอิงกลุ่ม

3. ประเมินสมรรถนะที่สำคัญ (Crucial Outcomes) ก่อนเพราะผลการเรียนรู้/การปฏิบัติของทุกสมรรถนะมีความสำคัญไม่เท่ากับบางสมรรถนะอาจมีความสำคัญกว่าอีกสมรรถนะหนึ่งที่ครูผู้สอนจำเป็นต้องตั้งข้อจำกัดในการเรียนรู้และการประเมินผล

4. บูรณาการสมรรถนะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกันไม่ประเมินแยกตามหน่วยสมรรถนะหรือหน่วยสมรรถนะย่อยออกจากกันแม้ว่ากรอบมาตรฐานรวมสมรรถนะจะกำหนดแยกเป็นหน่วยสมรรถนะสมรรถนะย่อยและตัวบ่งชี้ไม่ได้หมายความว่าผู้สอนจะต้องสอนหรือประเมินผลแยกแต่ละสมรรถนะเพราะในการจัดเนื้อหาการสอนแต่ละหน่วยอาจต้องเกี่ยวข้องกับสมรรถนะต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องหรือต่อเนื่องกันโดยใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายเช่น

1. การสังเกต (Observation) รายการประเมิน (Checklist)
2. การสาธิตและตั้งคำถาม (Demonstration and questioning)
3. แบบทดสอบและข้อสอบอัตนัย (Pen and Paper Test and essays) ซึ่งใช้ประเมิน

ความรู้

4. การสอบปากเปล่า (Oral Test)
5. การทำโครงงาน (Projects)
6. สถานการณ์จำลอง (Simulations)
7. แฟ้มสะสมงาน (Portfolios)
8. การประเมินโดยใช้คอมพิวเตอร์ (Computer-based assessment) เป็นเครื่องมือใน

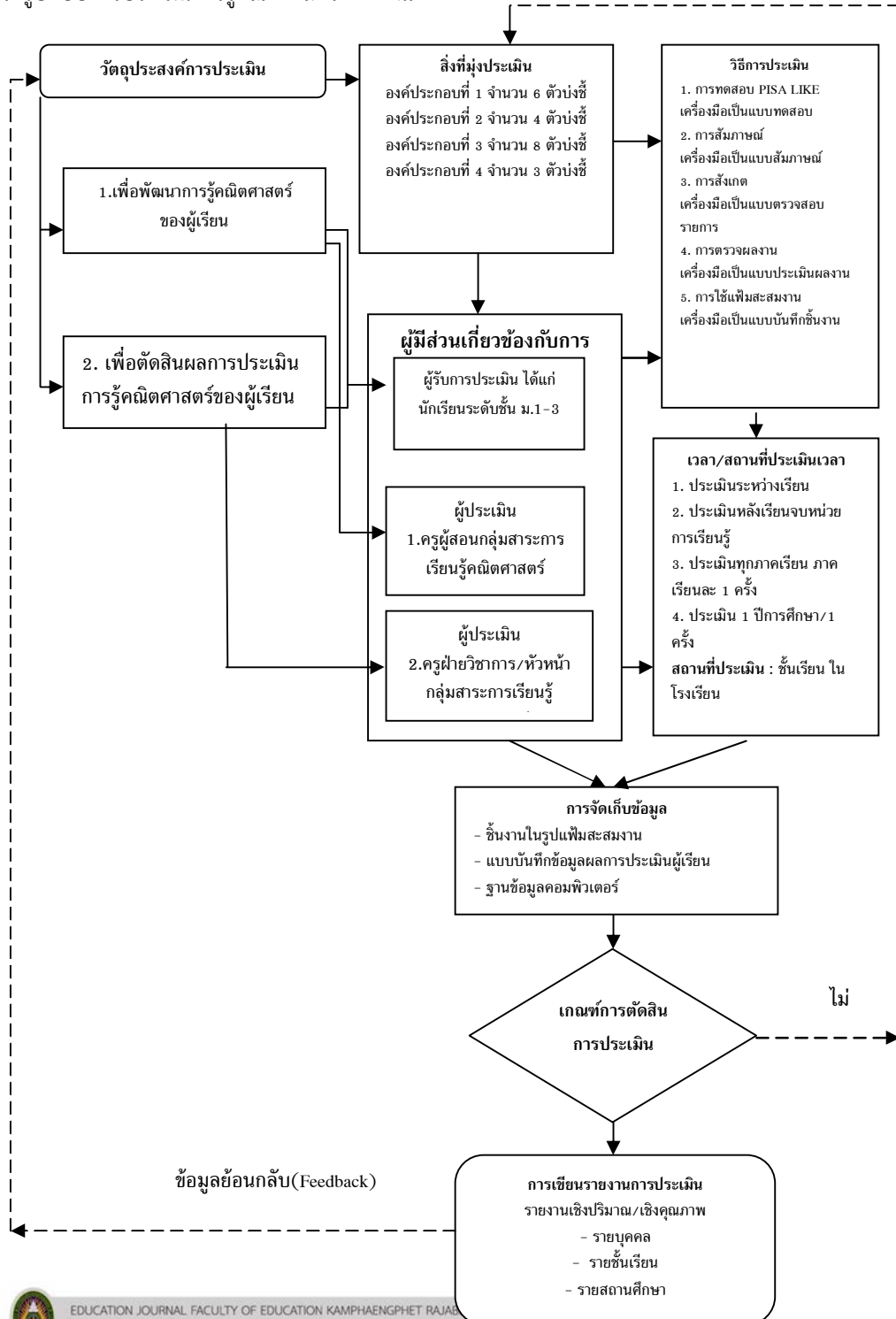
การสร้างแบบทดสอบและบันทึกผลได้

สรุป การประเมินอิงสมรรถนะ เป็นการประเมินที่เน้นการปฏิบัติที่ได้จากการกระบวนการเรียนรู้ โดยบูรณาการสมรรถนะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น การสังเกต การสอบปากเปล่า การทำโครงงาน เป็นต้น

ตัวอย่างงานวิจัยที่ ใช้การประเมินทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ชื่องานวิจัย : การพัฒนารูปแบบการประเมินการรู้คิดศาสตร์ (จารุณันท์ ขวัญแน่น, 2558)

ได้รูปแบบการประเมินการรู้คิดศาสตร์ ดังแผนภาพ

จาก แผนภาพแสดงรูปแบบการประเมินการรู้คณิตศาสตร์ทำให้เห็นถึง วัตถุประสงค์การประเมิน สิ่งที่มีประเมิน วิธีการประเมิน ผู้ที่เกี่ยวข้อง การจัดเก็บข้อมูล เกณฑ์การตัดสิน การประเมิน การเขียนรายงานการประเมิน ซึ่งเป็นตัวอย่างผลที่ได้จากการพัฒนารูปแบบการประเมินทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

สรุป

การประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 (Assessment of 21st Century Skills) มีแนวคิด/หลักการการประเมิน เพื่อ 1) สร้างความสมดุลในการประเมินผลเชิงคุณภาพ โดยการใช้แบบทดสอบมาตรฐานสำหรับการทดสอบย่อยและทดสอบรวมสำหรับการประเมินผลในชั้นเรียน 2) เน้นการนำประโยชน์ของผลสะท้อนจากการปฏิบัติของผู้เรียนมาปรับปรุงแก้ไขงาน 3) ใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับการทดสอบวัดและประเมินผลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด 4) สร้างและพัฒนาระบบแฟ้มสะสมงาน (Portfolios) ของผู้เรียนให้เป็นมาตรฐานและมีคุณภาพ ซึ่งการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) และการประเมินอิงสมรรถนะ (Performance-based Assessment) ก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งหากนักการศึกษาไทยได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 อย่างจริงจังแล้ว ก็จะเป็นองค์ความรู้ใหม่สำหรับการประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับบริบทประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

- ขจรศักดิ์ บัวระพันธ์.(2555). การประเมินทักษะแห่งศตวรรษที่ 21. จุลสารนวัตกรรม ปีที่ 7 ฉบับที่ 28 เดือน ตุลาคม-ธันวาคม.
- จารุพันธ์ ขวัญแน่น. (2558). การพัฒนารูปแบบการประเมินการรู้คณิตศาสตร์. วิทยานิพนธ์ วิจัยและประเมินผลการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. (2555). ทักษะแห่งอนาคตใหม่ : การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คืออย่างไร. สืบค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2559.
 จาก <http://www.qlf.or.th/>.
- Edwards ,TB. (1950). **Measurement of some aspects of critical thinking**. Journal of Experimental Education, 18:263–278.
- Kerlinger, Fred N. .**Foundation of Behavioral Research**. U.S.A. : Holt, Rinehart and Winston, Inc.,
- Reeves. (2010). **A framework for assessing 21st century skills**. In Bellanca & Brandt (Eds.), 21st century skills : Rethinking how students learn Bloomington, IN : Solution Tree Press.
- Rotherham, A, & Willingham, D. (2009). **21st century**. Educational Leadership, September,16-21.

- Scriven, Michael. (1967). **The Methodology of Evaluation**. In curriculum evaluation, (pp./ 60-75). Chicago: American Educational Research Association.
- Thorndike, E. L. (1911). **Animal Intelligence**. New York: Macmillan.
- Worthen B.R. & Sanders J.R. (1973). **Education Evaluation** : Theory and Practice. Ohio : Wadworth Publishing company, Inc.

● The study of learning achievement of students using e-Learning on conservation of environmental and natural resources	1
Khwantuethai Thongboonrith	
● Developing an Instructional Model of Reading and Writing Skills in Communication for Small Size Primary Schools	8
Tanthip Khuana Poosit Boontongtherng and Prasopsuk Rittidet	
● Using reports supervisonal package of driven philosophy of sufficiency economy to school for development teacher of learning activities philosophy of sufficiency economy belong to Phetchabun Area 2 Primary Educational Service Area Office.	18
Kawinnapat Khuannan	
● The local professional curriculum development project evaluation in Nong Mae Tang (Thammasatasa) School.	31
Suban Pronwiang	
● Competencies of Professional teacher in support of The AEC transition of Students of Faculty of Education, Kamphaengphet Rajabhat University	44
Pruettipol Pruettikul	
● The Debelopment of The Model for Internal quality assurance in Numdipphittayakom Schools “ADDIE Model” under The Tak Primry education service areas office 1	58
Prajob Khwanmun	
● Informal Education for the 21st Century	68
Khwanchai Khuana and and Tanthip Khuana	
● Assessment in 21th Century Skills of Learners: From idea into Practice.	76
Jarunan Khwannan	